NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

היינט 12 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 301 | Łódź, Środa, 30 grudnia 1936 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. pocz t.1.06 | לאדז, מיטוואך פ' שמות ט"ז טבת תרצ"ז | 14-טער יאהרגאנג

אנטי-יודישע פראיעקטען

ווערן צוגעגרייט דורך די דעפוטאטען אין סיים

אויך בודזינסקי האט צוגעטראכט א רייה פארשלאגען געגען יודען

ווארשא, 29 (טעלעפאניש) נאך די הנאות ווערט פארבערייטעט אין סיים א גרויסע ארבייט. ס'ווערען ערווארט עקספאזעס פון פינאנץ-מיניסטער קוויאטקאווסקי וועגען דער פראנצויזישער הלואה, פון אגרער-מיניסטער פאניאטאווסקי וועגען די מלוכה-וועלדער און פון באהן-מיניסטער אולריך. ביי דער לעצטער עקספאזע ווערט ערווארט א גרויסע דיסקוסיע, ווייל דאס לעצטע יאהר האבען די באהנען נישט געבראכט דעם פרעלימינירטען בודזשעט.

אויסער דעם טיילט מען מיט, אז די דעפוטאטען אליין גרייטען זיך צו פארלייגען אין סיים א רייה געזעץ-פראיעקטען פון אנטי-יודישען כאראקטער, וועלכע דארפען שווער טרעפען די יודישע באפעלקערונג. די פראיעקטען זענען דירעקטע און אומדירעקטע. צווישען די, וועלכע גרייטען צו אזעלכע פארשלאגען אין סיים געפינען זיך אויך די דעפוטאטען בודזינסקי און האפט.

סאוויעטישע אונטערוואסער-שיפען

און אמעריקאנער עראפלאנען און מאטארען

געהען אפ פאר דער מאדרידער רעגירונג

לאנדאן, 29 (ספ. טעל.)

„דיילי מיהראר" מעלדעט, אז ביז איצט זענען פון סאוויעטרוסישע האפענס אפגעגאנגען 25 סאוויעטישע אונטערוואסער-שיפען קיין שפאניען. די שיפען שטעהען אונטער דער קאמאנדע פון קאפיטאן סאמילין. א חוץ דעם שטעהען אין אדעסער האפען גרייט 2 ווייטערע קריגס-שיפען און זיי וועלען א צווייטע טאג אפשווימען קיין שפאניען. אין דער נאהענטסטער צייט געהען אויך אפ קיין שפאניען א גרויסע צאהל טראנספארט-שיפען מיט לעבענסמיטלען.

וואשינגטאן, 29 (ספ. טעל.)

דאס אמעריקאנער שטאאטס-דעפארטאמענט האט מודיע געווען, אז א געוויסער אמעריקאנער אינדוסטריעלער האט געקריגען די ערלויבניש ארויסצופיהרען פון אמעריקא פאר דער מאדרידער רעגירונג עראפלאנען און מאטארען אויף א סומע פון 2 מיליאן 777טויזענד דאלאר. 18 עראפלאנען געהען אפ קיין בילבאא. די אמעריקאנער רעגירונג ערקלערט דערביי, אז זי האט געגעבען די ארויספיהר-ערלויבניש דערפאר, ווייל עס האנדעלט זיך דא נישט וועגען א מלחמה צווישען 2 לענדער וואו אמעריקא וואלט זיך לויט'ן אמעריקאנישען נייטראליטעט-געזעץ נישט געדארפט אריינמישען נאר עס האנדעלט זיך וועגען א בירגער-קריג. אויף וועלכען דאס נייטראליטעט-געזעץ איז נישט חל. דאס זענען די ערשטע ערלויבנישען מצד דער אמעריקאנער רעגירונג זינט דעם אנהויב פון שפאנישען קריג. ווייל איין אמעריקאנער אינדוסטריעלער האט זיך שטארק פאר-עקשנ'ט און די רעגירונג האט איהם געמוזט געבען די עקספארט-ערלויבניש.

וואשינגטאן, 29 (ספ. טעל.)

דער פארזיצער פון דער אויסערן-קאמיסיע פיטמאן האט ערקלערט, אז דאס ארויספיהרען עראפלאנען קיין שפאניען הייסט פערגוואלדיגען דאס געזעץ וועגען נייטראליטעט פיטמאן האט צוגעזאגט איינצוטראגען א פראיעקט, וועלכער פערווערט ארויספיהרען קריגס-מאטעריאל קיין שפאניען.

בריסעל, 29 (ספ. טעל.)

דער סעקרעטאר פון סאציאליסטישען ארבייטער פערבאנד עמיל מארשאנד איז ארעסטירט געווארען פאר פערמיטלען און איינלעגאלען ארויספיהר פון געוועהר קיין שפאניען, בעת די רעוויזיע האט מען ביי מארשאנד געפונען דאקומענטען, וועלכע בעלאסטען איהם.

ווארשא, 29 (טעלעפאניש)

אין צוזאמענהאנג מיט די ידיעות וועגען די דעקלאראציעס פון די שפאנישע קאנסולען אין פוילען, וועלכע האבען זיך ארויסגעזאגט פאר דער רעגירונג פון גענ. פראנקא, דערוויסען מיר זיך, אז פאר גענ. פראנקא האט זיך אויך ארויסגעזאגט דער שפאנישער וויצע-קאנסול ראטשעוואסי.

צווישען די קאנסולארע פארשטעהער אין פוילען פעהלט נאר ידיעות וועגען דעם, וואס פארא שטעלונג ס'האט איינגענומען דער שפאנישער קאנסול אין דאנציג ה' קורט פלאק.

אויף די שפאנישע פראנטען

געהט אלץ גינסטיג פאר'ן רעגירונגס-מיליטער

פאריז, 29 (ספ. טעל.)

געכטען האט דאס רעגירונגס - מיליטער אונטערגענומען אנ'אונטערוואוטעטע אטאקע אויף דעם רעכטען פליגעל פון דער ארמעע פון פאשיסטישען גענ. ווארעלא, וועלכער פיהרט אן מיט דעם אפשטיט פון מאדרידער פראנט ביי וויללאווערד.

די ארטילעריע האלט בסתר אן אין א שארפען קוילען-פייער. די רעגירונגס-באטעריעס האבען בעשאסען א רייה ערטער, וואס געפינען זיך אויף הרום עס איז אויך ארויסגעפיהרט געווארען א געלונגענער אנגריף אויף דער מאדרידער פארשטאט באהיוערא, וואס געפינט זיך אין די הענד פון די אויפשטענדיגע.

א שווערער קאמף איז פארגעקומען ביי די בריקען, וועלכע פעראייניגען קאסא-דעל-קאמפא מיט קאמפא-דעל-מארא. דאס רעגירונגס-מיליטער האט צוויי טאנקען ארפגעשלידערט און וואסער אריין. אונטער א שטארקען פייער האבען זיך די פאשיסטען געמוזט צוריקציהען.

אויפן באסקישען פראנט האט די באסקישע ארטילעריע בעשאסען די אויפשטענדעריש פאזיציעס ביי אטכאנדינא און מארקינא איבערלאזענדיג שווערע שאדענס דעם שונא. אויף אלע אנדערע אפשניטען פון באסקישען פראנט הערשט רוה.

נייע פערשווערונג אין כינא

לאנדאן, 29 (ספ. טעל.)

פון פעקין מעלדעט מען, אז אין פעקין, שאנסי און אין א רייה אנדערע שטעט איז ענטדעקט געווארען א ברייט - פארצווייגטע פערשווערונג פון אנהענגער פון טשאנג-סו לאנג, בראש פון דער פערשווערונג איז געשטאנען א ברודער פון דעם צוגעשטעוועטען מארשאל טשאנג-סו-טסיאן. די פערשווערער האבען שוין געהאט געוואונען פאר זייערע צילען 20 טויזענד מיליטער-לייט, די פערשווערער זענען ארעסטירט געווארען.

לאנדאן, 29 (ספ. טעל.)

דער געזונד - צושטאנד פון מארשאל טשאנג-קיי-שעק איז א נישט בעפרידיגענדע. טשאנג-קיי-שעק האט בעת'ן פוטש געוואלט אנטלויפען, ער איז אבער געפאלען און פעריואונדעט געווארען, זיין געזונד-צושטאנד האט זיך איצט פערערגערט.

נאנקין, 29 (ספ. טעל.)

די כינעזישע אפיציעלע קרייזען אינפארמירען, אז צוליב דעם, וואס דער אויספיהרונגס - קאמיטעט האט נישט אנגענומען די דעמיסיע פון טשאנג-קיי-שעק, וועט ער זיך נאך אמאל אפגעבען אין דעמיסיע. טשאנג-קיי-שעק פערלאנגט, אז די מיליטער אפטיילונג זאל נישט אנווענדן קיין שטרענגע שטראפען געגען טשאנג-סו-לאנג, ווייל ער האט ארויסגעדריקט חרטה.

די ערשטע טראנספארטען זענען שוין אנגעקומען. רייף געווארען אין די שטראהלען פון דער הייסער זון, פיהרען זיי צו אונז די וואוילטעטיגע וויטאמינען. און ווי איינגעצייכענט זיי זענען! מבינים זאגען, אז די

יפו'ער פאמעראנצען און גרייפפרוכטען

זענען די זאפטיגסטע

פאלעסטינער פרוכט

פערלענגערט אויפ'ן יאהר 1937

דעם רוסיש-דייטשען האנדעלס-אפמאך

בערלין, 29 (ספ. טעל.)

דער דייטשער ווירטשאפטס - מיניסטער דור-קראפט און דער סאוויעטישער האנדעלס - פארשטעהער קאנדעלאק, האבען אונטערגעשריבען א פראטאקאל וועגען פערלענגערן דעם האנדעלס-אפמאך צווישען רוסלאנד און דייטשלאנד אויפן יאהר 1937.

צווישען זיך אליין...

גרויסע ארעסטען פון נאציס אין דאנציג

דאנציג, 29 (ספ. טעל.) די ארעסטען צווישען נאציאנאל-סאציאליסטישע שטורמיסטען דויערן ווייטער. היינט זענען איינגעזעצט געווארן אין ארעסט ווייטערדיגע עטליכע צעהנדליג פערזאן.

קעניגליכע קאמיסיע פערענדיגט איהרע ארבייטען אין משך פון צוויי וואכען

די אראבער וועלען נאך אפשר צוריקציהען זייער באיקאט. – סימפאטיעס פאר די אראבער אין דער ענגלישער עפענטליכקייט געפאלען. – יודען פאדערן א געהעריגען אנטייל אין עפענטליכען און רעגירונגס־דינסט אין ארץ־ישראל. – משה שערטאק פאר דער קעניגליכער קאמיסיע. – אינטערעסאנטע דיסקוסיע אין קאמיסיע

ירושלים, 29 (יט"א טעלעגראפיש)

אויף דער היינטיגער עפענטליכער זיצונג פון דער קעניגליכער קאמיסיע אונטערן פארזיץ פון לארד פיל איז ווידער — שוין צום דריטען מאל — אויסגעהערט געווארען דער מיטגליד פון דער עקזעקוטיווע פון דער יודישער אגענץ און מיטלייטער פון איהר פאליטישען רעסארט משה שערטאק. אין זיין רעדע פאר דער קאמיסיע האט שערטאק בעגרינדעט די פאדערונג פון דער יודישער אגענץ צו זיכערן דעם ישוב א גרעסערן אנטייל אין די עפענטליכע ארבייטען אין לאנד און בעזונדערס אין רעגירונגס־דינסט אין די פערשידענע געביטען.

משה שערטאק האט זיך צוערשט אפגעשטעלט אויף דעם דאזיגען פראבלעם פון שטאנדפונקט פון מאנדאט און אנדערע אויטאריטאטיווע דאקומענטען, וואס פערפליכטען די רעגירונג אין דער א"י־אדמיניסטראציע. שערטאק האט זיך פערופען אויפ'ן בריף פון פרעמיער מאקדאנאלד צו ד"ר חיים ווייצמאן פון פעברואר 1931 און ציטירט די שטעלען פון בריף, אין וועלכע ס'איז געווען געזיכערט די יודען א גערעכטער אנטייל אין עפענטליכען דינסט און ארבייטען, וואס ווערען געפיהרט דורך דער רעגירונג און די מוניציפאליטעטען: א) אויפנאהמספעהיגקייט פון לאנד. ב) די יודישע עמאנציפאציע איז נישט פול אהן א געהעריגען פראפארציאנעלען אנטייל פון יודען אין עפענטליכען דינסט און ג) עס ליגט אין די אינטערעסען פון לאנד איינצופיהרען אזא איינטיילונג פון די עפענטליכע דינסט־ארבייטען, אז עס זאלען אויסגעמיטען ווערען ראסען־אונרוהען.

שערטאק האט מיט ציפערן אין האנד אויפגעוויזען, אז די יודישע בעפעלקערונג שטייערט ביי דעם רעגירונגס־אוצר אונגעפעהר 60 פראצ. פון זיינע הכנסות. פונדעסטוועגען — האט שערטאק אויסגעפיהרט — פאדערן די יודען פאר זיך בלויז עטוואס איבער 30 פראצ. פון אלע עפענטליכע שטעלונגען און ארבייטס־מעגליכקייטען אין לאנדעס־דינסט.

אין ווייטערן לויף פון זיין רעדע האט שערטאק אנאליזירט די ארבייטען, לייסטונגען און ארבייטס־פערטיילונג אין די פארטען און אויף די אייזענבאהנען.

שערטאק ווייזט אן, אז יודען בילדען נישט ווינציגער ווי 65 פראצ. פון די פאסאזשירען אין די באהנען, און פונדעסטוועגען בעטרעפען יודישע באהן־ארבייטער נישט מעהר ווי 7 פראצענט פון אלע באהן־ארבייטער.

— מיר ווילען — זאגט שערטאק — זיין נישט בלויז די פאסאזשירען. מיר ווילען אויך דעם חלק אין דער ארבייט אויף די באהנען, וואס קומט אונז.

סער לארי העמאנד פרעגט שערטאק'ן:

— ווי גרויס איז דער פערדינסט פון א יודישען באהן־ארבייטער און וויפיל פערדינט אן'אראבישער?

שערטאק: אן'אראבישער ארבייטער פערדינט אונגעפעהר פון 80 ביז 130 מילס א טאג, און א יודישער — פון 170 ביז 200 מילס.

העמאנד: צי הייסט דאס, אז א יוד פערדינט אויף די באהנען כמעט ווי צוויי מאל אזוי פיל ווי אן'אראבישער ארבייטער?

שערטאק: יא.

העמאנד: צי ווילט איהר נישט, אז מיר זאלען דענקען, דאס א יודישער ארבייטער איז ביכולת אויפצוטון צוויי מאל אזוי פיל ווי אן'אראבישער?

שערטאק: מאנכעסמאל איז עס אזוי, בעזונדערס ווען עס בעציהט זיך אויף מאשין־ארבייט, און ביי אזא ארבייט איז אפילו אנצונעמען, אז א יודישער ארבייטער איז ביכולת אויפצוטון נישט צוויי מאל אזוי פיל, ווי אן'אראבישער נאר אפילו 8 ביז 10 מאל מעהר.

העמאנד: צי וועט עס די רעגירונג נישט קאסטען טייערער, אויב זי וועט איהרע ארבייטס־קאנטראקטען אנטרויען יודען?

שערטאק: אין די רעגירונגס־קאנטראקטען ווערט בכלל נישט גערעדט וועגן דעם, וויפיל ארבייטער מען זאל אנגאזשירען צו דער אויספיהרונג פון א בעשטימטער ארבייט און אויך נישט וויפיל מען זאל זיי צאהלען. פונדעסטוועגען זענען די יודען גרייט שטענדיג אנצונעהמען אזעלכע קאנטראקטען אויף די זעלבע בעדינגונגען, וויאס אנדערע, און דערביי וועלען יודען נישט בלויז נישט פערקלענערן די צאהל ארבייטער, נאר אפילו נישט זייערע שכירות.

סער מאריס קארטער: אויב יודען זאלען קריגען אזא פראצענט ארבייט, ווי איהר פערלאנגט, וואו וועלען דאן די אראבער נעמען ארבייט?

שערטאק: יודען פאדערן נישט, צב"ש, אויף די באהנען קיין 65 פראצ. פון אלע ארבייטס־מעגליכקייטען, ווי עס מאכט אויס דער יודישער אנטייל אין די באהן־הכנסות; יודען פאדערן אבער א גערעכטען אנטייל אין די ארבייטען. אויסער דעם דארף מען נאך נעמען אין אכט, דאס בעת דער ארבייטס־פערנעהם אויף די אייזענבאהנען וואקסט, פערגרעסערט זיך אבער נישט דער יודישער אנטייל אין די דאזיגע ארבייטען. נייע יודען ווערען נישט צוגענומען אויף די פריש־ענטשטאנענע ארבייטס־שטעלען.

לארד פיל: צי וועט נישט זיין בעסער צו רעדען בכלל וועגן „פאלעסטינעזער" איידער צו רעדען וועגן פראצענטמעסיגען אנטייל פון יודען און אראבער?

שערטאק: דערווייל איז דאס לײדער נישט מעגליך, אפשר וועט אין דער צוקונפט זיין מעגליך צו רעדען בלויז וועגן פאלעסטינעזער; איצט אבער, ווען יודען זענען כמעט אזוי גוט ווי אויסגעשלאסען פון עפענטליכע ארבייטען אין רעגירונגס־שטעלונגען, פאדערן זיי זייער געהעריגען אנטייל אין די דאזיגע ארבייטס־מעגליכקייטען.

לארד פיל: וואס מיינט איהר, ווען איהר רעדט וועגן דער צוקונפט?

שערטאק: די צייט, ווען די פאליטישע שטרייטען צווישען יודען און אראבער וועלען זיין ערלעדיגט, און ווען די עקאנאמישע פערהעלטנישען, דער לעבענס־ניווא און די שכירות פון יודישע און אראבישע ארבייטער וועלען זיין גלייכע.

לסוף רעדט נאך שערטאק וועגן די עפענטליכע ארבייטען, וואס ווערען געפיהרט דורך די מוניציפאלע זעלבסטפערוואלטונגען. די יודישע אגענץ שטעהט אויפ'ן שטאנדפונקט, אז אין די שטעט, וואו יודען בילדען א מערהייט פון דער בעפעלקערונג, ווי ירושלים און חיפה, מוזען די מוניציפאליטעטען אינסטרואירט ווערען דורך דער רעגירונג צו געבען יודען 50 פראצ. אין אלע ארבייטען אין די מוניציפאלע אינסטיטוציעס און אנשטאלטען און אין די עפענטליכע בוי־ארבייטען פון די שטאטישע זעלבסטפערוואלטונגען. די יודישע אגענץ פאדערט אויך, אז אויף רעגירונגס־שטעלען אין דער אדמיניסטראציע און אנדערע דינסט־צווייגען זאלען יודען בעשעפטיגט ווערען פראפארציאנעל צו זייער צאהל אין דער לאנדעס־בעפעלקערונג.

לאנדאן, 29 (יט"א טעלעגראפיש)

אין דער היינטיגער ענגלישער פרעסע זענען ערשינען אינטערעסאנטע אינפארמאציעס וועגן דער פארשטעהענדער פערענדיגונג פון די ארבייטען פון דער קעניגליכער קאמיסיע אין א"י און וועגן דער שטעלונג פון די אראבער צו די ארבייטען פון דער קאמיסיע.

די היינטיגע „טיימס" טיילט מיט אין א דעפעשע פון איהר ירושלים'ער קארעספאנדענט, דאס די אראבער זענען איצט מעהר ווי פריהער גענייגט אפצורופען זייער באיקאט פון דער קעניגליכער קאמיסיע. דער קארעספאנדענט בעריכטעט, אז חוץ דעם „פעלעסטין" (ארגאן פון נאשישיבי און קריסטליכע אראבער, וועלכער האט אין א סעריע ארטיקלען די לעצטע טעג געפאדערט, אז דער אראבישער באיקאט פון דער קאמיסיע זאל אפגעשטעלט ווערען, איז איצט מיט דער זעלבער פאדערונג אויך ארויסגעטרעטען די אראבישע „אדיפאע". אויך די דאזיגע צייטונג פאדערט, אז דער באיקאט זאל אפגעשטעלט ווערען און אז די פארשטעהער פון אויבערשטען אראבישען ראט זאלען אויפטרעטען פאר דער קעניגליכער קאמיסיע. די אראבער — טיילט מיט די „טיימס" פון ירושלים — שטעהען אונטער אן'אלץ שטארקערען דרוק פון מחוץ א"י אין דער ריכטונג פון איבעררייסען דעם באיקאט און זיך שטעלען פאר דער קעניגליכער קאמיסיע. נישט בלויז די הערשער פון די אונאפהענגיגע אראבישע לענדער, נאר אויך פיל אנדערע איינפלוסרייכע אראבישע פערזענליכקייטען פון מחוץ א"י פאדערן, אז די אראבער זאלען ערשיינען פאר דער קאמיסיע. אין דער ריכטונג זענען אויך געשיקט געווארען מעהרערע אויפפאדערונגען צו דעם אויבערשטען אראבישען ראט.

זעהר אינטערעסאנט זענען די אינפארמאציעס וועלכע עס פערעפענטליכט היינט וועגן דער א"י־פראגע דער פאליטישער קארעספאנדענט פון „מאנטשעסטער גארדיען".

דער פאליטישער קארעספאנדענט פון „מאנטשעסטער גארדיען" האט זיך געווענדעט צו די פיהרענדע רעגירונגס־קרייזען אין לאנדאן מיט אן'אנפראגע וועגן די לעצטענס בעגאנגענע אראבישע טעראר־אקטען אין א"י און וועגן די התראות, וואס הערען זיך פון פערשידענע קרייזען, אז א"י שטעהט איצט פאר א פרישער כוואליע פון אונרוהען און טעראר־מעשים. דער פאליטישער קארעספאנדענט האט אנגעפרעגט, צי ווערען די רויבערייען פון די לעצטע טעג אין א"י בעהאנדעלט דורך דער רעגירונג אלס איינפאכע קרימינעלע ארויסטרעטונגען, אדער עס וועט זיי אויך צוגעשריבען א פאליטישע בעדייטונג.

אין די רעגירונגס־קרייזען האט מען איהם געענטפערט — ווי ער אינפארמירט אין היינטיגען „מאנטשעסטער גארדיען" — אז די רעגירונג שרייבט נישט צו די לעצטע רויבערייען קיין פאליטישע חשיבות. אין די רעגירונגס־קרייזען ווערט אבער אונטערשטראכען, דאס וועלכע עס זאלען נישט זיין די פלענער פון די אראבער אויף דער צוקונפט, האבען די אראבער אלענפאלס פערלוירען די סימפאטיעס פון זייערע פריינד און אנהענגער אין ענגלאנד, וועלכע האבען זיי געטריבט פסדר שטיצען און העלפען, אין די מאסגעבענדע קרייזען הערשט א בעזונדערס שטארקע אונצופרידענהייט צוליב דער שטעלונג, וואס די אראבער האבען אנגענומען לגבי דער קעניגליכער קאמיסיע. עס ווערט אויפגעקלערט, דאס מיט'ן באיקאט פון דער קאמיסיע בעגעהן די אראבער א טעות. וועלכען זיי וועלען קוים קענען אויסבעסערן.

פון די רעגירונגס־קרייזען האט דער קארעספאנדענט פון „מ. ג." בעקומען די אינפארמאציע, אז די קאמיסיע וועט ענדיגען איהרע ארבייטען אין א"י אין משך פון די נעכסטע צוויי וואכען. תיכף נאכ'ן פערענדיגען איהרע אויספארשונגען וועט די קאמיסיע זיך אומקעהרען קיין ענגלאנד און פערעפענטליכען איהר בעריכט, נישט ווארטענדיג אפילו די קורצעסטע צייט אין א"י מיט דער אויסרעכנונג טאמער וועלען די אראבער זיין גרייט פאר דער קאמיסיע צו ערשיינען. די אראבער האבען נאך איצט צייט צו ענדערן זייער שטעלונג און זיך ענטשיידען: יא אדער נישט אויפצוטרעטען פאר דער קאמיסיע איידער זי ענדיגט דעם פערהער פון די יודען און רעגירונגס־בעאמטע.

פערשוואונדן געווארן א קאסטען דינאמיט פון יפו'ער צאל־אמט

ווייטערדיגע טעראר־אקטען פון די אראבער

ירושלים, 29 (יט"א טעל.) פון צאל־הויז אין יפו איז היינט פערשוואונדען געווארען א קאסטען מיט דינאמיט. ווי מ'רעכענט איז דער קאסטען גענגנבעט געווארען דורך אראבישע טעראריסטען, די פאליציי פיהרט א שטרענגע אויספארשונג אונטער דער אנפיהרונג פון דעפארטאמענט־שעף סטיר.

ירושלים, 29 (יט"א טעל.) היינט זענען ווידער פארגעקומען א ריי טעראריסטישע אנפאלען. נעבען עפולה זענען די טעראריסטען בעפאלען א יודישען אויטא, דאס רוב יודישע פאסאזשירען זענען צושלאגען געווארען. פאריגע נאכט איז באפאלען געווארען א קיבוץ נעבען הרצליה, א מיטגליד פון קיבוץ יצחק מעוריצקי איז פערוואונדעט געווארען.

6 נייע קיבוצים וועלען געשאפען ווערען אויפ'ן באדען פון קרן־קימת

ירושלים, 29 (יט"א טעל.) אין די ערשטע טעג פון חודש יאנואר וועלען אויפ'ן באדען פון קרן־קימת געגרינדעט ווערען 6 נייע קיבוצים און מושבי עובדים, 2 קיבוצים און 2 מושבי עובדים וועלען געגרינדעט ווערען אין בית־שאן און 2 קיבוצים אין עמק הירדן.

פערבעסערונג פון דער טעלעפאנישער פערבינדונג צווישען יודישע קאלאניעס אין א"י

ירושלים. עס איז שוין טעטיג די נייע אויטאמאטישע טעלעפאן צענטראלע וואס וועט בעדינען רחובות, גדרה, באר טוביה און אנדערע קאלאניעס גלייכצייטיג איז איינגעשטעלט געווארען א דירעקטע פערבינדונג מיט יפו, נס־ציונה און ראשון לציון. די פערבעסערטע טעלעפאן פערבינדונג פערשטארקט אויך דעם זיכערהייטס מצב פון די יודישע קאלאניעס.

ערמארדעט א ראש־הקהל פון א תימנער שטאט

ירושלים, 29 (יט"א טעל.) דא איז אנגעקומען א ידיעה פון תימן, אז אין דער תימנער שטאט א־הארא איז ערמארדעט געווארען דער דאטיגער ראש הקהל סעדיתו גאלדי.

אפצוגעבען.
פאר א פארפאלק אדער 2 פריילייני
א שטוב מיט א קוך, קארידאר
בעקוועהמליכקייטען. באלקאן, 2. שטאק
ביליג אפצוגעבען.
אלעע 1־טער מאי 96, וו. 10.

Dr.
Wajnberg
ספעציאליסט פאר לונגען, הארץ און
סקלעראז קראנקהייטען
פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02
נעמט אן פון 9-10 פריה, 3-5, 8-9 א...

Dr. med.
E. WAJNBERGOWA
פרויען־קראנקהייטען
Dr. med.
M. WAJNBERG
נערווען־קראנקהייטען
האבען זיך איבערגעצויגען אויף
LEGJONÓW 3 (Zielona)
tel. 172-20.

Doktór
Klinger
ספעציאליסט
פאר וענערישע, הויט, האר
און סעקסואל־קראנקהייט
Andzrzeja 2, tel. 132-28
נעמט אן פון 9 ביז 11 פ.ן און פון 6 ביז 8 אוו

דעם 1־טען יאנואר 1937 ווערט ערעפענט
Biuro Buchalteryjno-Rewizyjne
אונטער דער לייטונג פון
BRODZICKI I PILICHOWSKI
פיהרען ביכער אין איינגענעם ביורא און ביי פירמעס. טעלעפאנישע אנ־מעלדונגען: 200-60 אין די שעה'ן פון 1—4 און פון 7—9 אוונט.

וויכטיג פאר דאמען
נאר 2 זל. ווערען פאר איבערגע־מאכט די עלטסטע
היטען
אויף גאנץ נייע ווי
אויך נייע היטען צו
3.50
„TOLA"
25 Zawadzka 25

אויערען, נאז און האלז
און לונגען־קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. RAKOWSKI
פיעטריקאווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועס אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאטאר־יעשעס פון 9-2 און פון 4-8 אוונט
ביי דער קליניק איז טעטיג
א רענטגען־קאבינעט
פאר דורכלייכטונגען און אלעקטראפאטאגראפיעס

געדענקט, ביי
שטשעשליווי
א גרויסער אויסוואהל פון
אריגינעלע בילליצער און
טאמאשאווער סחורות
אויף אנציגער און פאלטענס
פון די בעסטע קוואליטעטען
אויך פערשידענע רעשטען
קומט און איבערצייגט אייך!
R. Szczęśliwy
לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5
טעל. 156-09.
געדענקט פראנט II שטאק.

דייטשלאנד וועט קאפיטולירען פאר ענגלאנד און פראנקרייך

און דערפאר בעקומען 7000 וואגאנען שפייז-פראדוקטען

בערלין, 29 (ספ. טעל.)

טראץ די אפיציעלע אפלייקענען פון דער דייטשער זייט, שטעלען פעסט די בערלינער קארעספאנדענטען פון די אויסלענדישע צייטונגען, אז ביי היטלערן איז בערעכטערסגאדען קומען זוייטער פאר בעראטונגען מיט'ן אנטייל פון די וויכטיגסטע אנפיהרער פון דער דייטשער פאליטיק און ווירטשאפט.

עס הערשט די אלגעמיינע איבערצייגונג, אז די איצטיגע לאגע פון דייטשלאנד איז זעהר א שווערע. דער אולטימאטום פון ענגלאנד און פראנקרייך צווינגט היטלערן שוין איצט אנצונעהמען אן'עגט שיידונג, צי וועט ער צוריקציהען די דייטשע ארמעע פון שפאניען אדער אריינלאזען זיך אין א שווערען קאנפליקט מיט די גרויסמאכטען פון מערב-איירארפא.

לאנדאן, 29 (ספ. טעל.)

מיט שפאנונג ווארט מען אין די היגע פאליטישע קרייזען אויף דעם דייטשען ענטפער אויף דער פראנצויזיש-ענגלישער נאטע.

מען גלויבט, אז היטלער וועט מוזען קאפיטולירען פאר ענגלאנד און פראנקרייך און ער וועט, לויט דעם ביישפיל פון איטאליען צוריקציהען די דייטשע זעלנער פון שפאניען.

פון דער דייטשער זייט האט מען שוין מודיע געווען אויף א נישט-אפיציעלען אופן, אז אויב דייטשלאנד וועט באר בעקומען א גרעסערע פינאנציעלע הילף פון אויסלאנד, דאן וועט די דייטשע רעגירונג ערפילען די פראנצויזיש-ענגלישע פאדערונגען.

דעריוויל דרוקען די ענגלישע צייטונגען ווייטער אלארם-ידיעות וועגען הונגער אין דייטשלאנד, וועלכער ווערט פערשארפט מיט יעדען טאג.

ריבענטראפ ווייל אין לאנדאן און פיהרט דארט אונטערהאנדלונגען וועגען צושטעלען שפייז-פראדוקטען פון די ענגלישע קאלאניעס פאר דייטשלאנד.

פערשטעהט זיך, אז דאס אלץ ווערט געקויפט אויף קרעדיט.

פון האלאנד און אפגעהן אין די נאהענטסטע טעג 7000 וואגאנען מיט תבואה און שפייז-פראדוקטען פאר דייטשלאנד.

בערלין, 29 (ספ. טעל.)

מען מעלדעט, אז די דייטשע רעגירונג האט מסכים געווען צו קומען צו א פערשטענדיגונג מיט ענגלאנד און פראנקרייך, און דערפאר קריגט זי געבארגט 50 מיליאן דאלאר אויף איינצוקויפען שפייז-פראדוקטען אין אויסלאנד. מען האלט בכלל אז עס וועט קומען צו א ענדערונג אין דער דייטשער פאליטיק.

רוים, 29 (ספ. טעל.)

דער איטאליענישער אויסערן-מיניסטער גראף טשאנא האט היינט אויפגענומען דעם דייטשען אמבאסאדאר און דעם פארטוגאלישען געזאנדטען, מ'האלט, אז אויף די קאנפערענצען האט מען גערעדט וועגען דער שטעלונג פון דייטשלאנד און פארטוגאל בנוגע דער לעצטער פראנצויזיש-ענגלישער איניציאטיוו.

רוים, 29 (ספ. טעל.)

פון האלב-אפיציעלע קוועלען טיילט מען מיט, אז די ענגליש-איטאליענישע פערשטענדיגונג וועגען מיטעללענדישען ים וועט פערעפענטליכט ווערען אין די ערשטע טעג יאנואר.

לאנדאן, 29 (ספ. טעל.)

די ענגלישע רעגירונג האט אפיציעל מיטגעטיילט דעם אמעריקאנער פארשטעהער אין אמעריקא וועגען דעם ענגליש-פראנצויזישען דעמארש אין דייטשלאנד, איטאליען, רוסלאנד און פארטוגאל וועגען נישט דערלויבען קיין פרייוויליגע ארויסצופאהרען קיין שפאניען.

געשטארבען דער דריטער קרבן

פון דער שרעקליכער עראפלאן-קאטאסטראפע נעבען ראווא-רוסקא

ווארשא, 29 (טעלעפאניש)

די אויספארשונג וועגען דער פליה-קאטאסטראפע אויף דער ליניע לעמבערג — ווארשא, ווערט ווייטער געפיהרט. עס איז פעסטגעשטעלט געווארען פאלגענדעס:

דער עראפלאן איז אראפגעפאלען 15 קילאמעטער פון דער באהן־סטאציע פושיץ, אין דער געגענד פון ראווא-רוסקא און נא-אל. אויף דעם גאנצען וועג האט געהערשט א שטארקע נעפעל. פון דער קעלט האבען זיך בעקלעפט מיט אייז די אויסערליכע מאשינען-טיילען פון דעם עראפלאן. דער פילאט, זע־הענדיג, אז די דאזיגע מאשין-טיילען פונקציאנירען נישט, האט זיך דורכ'ן ראדיא פערשטענדיגט מיט'ן פליהער-פארט אין סקנילאוו פון וואנען מען האט איהם אנגעוויזען אן'ארט צו לאנדען. אהין איז טאקע געפלויגען דער עראפלאן. ווען די מאשין האט זיך געפונען 40 מעטער פון דער ערד, און האט שוין געזאלט לאנדען, האט זי פערלוירען דאס גלייכגעוויכט און איז אראפגעפאלען, דערביי האט אויפגעריסען דער בענזין - רעזערוואואר. די פאסאזשירען האבען גענומען שפרינגען פון די פענסטער. די פאסאזשירען צימערמאן (לעמבערג) און לאש פון ווארשא האבען נישט געוויזען ארויסצושפרינגען און זענען פערברענט געווארען לעבעדיגערהייד.

נאכ'ן פאהפאל. וועלכער האט ביי די לייכט-פערוואונדעטע פאסאזשירען ארויסגערופען א נערווען־א [illegible] זענען עטליכע פון די אויסגעלאפענע אין נאהענטסטען דארף, וואו זיי האבען אלארמירט די איינוואוינער.

דער צושטאנד פון דעם ראדיא - טעכניקער פראניץ, וועלכער איז בעת דער קאטאסטראפע שווער פערוואונדעט געווארען האט זיך ביינאכט פערערגערט. דער צושטאנד פון אלע אנדערע איז א צופרידענשטעלענדער.

אונטערעסאנט, אז אין דער זעלבער צייט זענען [illegible] די עראפלאנען פון „לאט" אויף אנדערע ליניעס און ספעציעל אויף דער ליניע ווארשא — לעמבערג — בודאפעשט.

לובלין, 29 (טעלעפאניש)

היינט ביינאכט איז געשטארבען דער דריטער קרבן פון דער עראפלאן - קאטאסטראפע, דאס איז דער ראדיא-טעכניק וויזעף פראנצא. זיין טויטער קערפער ווערט איבערגעפיהרט קיין ווארשא.

די טויטע קערפערס פון גראף זיגמונט לאש און יוזעף צימערמאן ווערען איבערגעפיהרט קיין לעמבערג.

ווארשא, 29 (טעלעפאניש)

צווישען די פערוואונדעטע בעת דער עראפלאן־קאטאסטראפע געפינט זיך אויך דער בעאמטער פון אויסערן - מיניסטעריום ד"ר פישטשקאווסקי, וועלכער איז ערשט פאריגע וואך בעשטימט געווארען אלס פוילישער קאנסול אין תל-אביב.

די געליטענע פון דער קאטאסטראפע וועלען לויט'ן געזעץ פון 1928 בעקומען צו 20 טויזענט זל. ענטשעדיגונג.

פרעזידענט רוזוועלט קומט קיין איירארפע

כדי זיך צו טרעפען מיט די אנפיהרענדע מלוכה-מענער

ניו-יארק, (ספ. טעל.)

אין דער אמעריקאנער פרעסע האבען זיך בעוויזען קלאנגען, אז פרעזידענט רוזוועלט קלייבט זיך פאהרען קיין איירארפא, כדי ארומצורעדען מיט אנפיהרענדע מלוכה-מענער פון די גרויסע מלוכות אינטערנאציאנאלע פראבלעמען. פון ווייסען הויז זענען די קלאנגען נישט אפגעלייקענט געווארען.

וועגן אפשאפן דעוויזן-בעגרענצונגען

ווערט אונטערהאנדעלט צווישן ענגלאנד, אמעריקא און פראנקרייך

לאנדאן, 29 (ספ. טעל.)

אין די פינאנץ-קרייזען געהען קלאנגען, אז צווישען ענגלאנד, אמעריקא און פראנקרייך קומט איצט פאר א וויכטיגע בעראטונג וועגען רעגולירען די חובות און סטאביליזירען די וואלוטעס. די בעמיהונגען פון די דאזיגע צוויי לענדער געהען אין דער ריכטונג אז אויך אלע אנדערע לענדער זאלען צוטרעטען צום אפמאך און מען זאל אומעטום אפשאפען אלע דעוויזען - בעגרענצונגען. אין די בעראטונגען נעהמט אויך אנטייל דער ענגלישער פינאנץ-מיניסטער נעוויל טשעמבערליין.

גאז-קאטאסטראפע אין איטאליען

22 מענשליכע קרבנות

רוים, 29 (ספ. טעל.)

אין דער שטאט ווארעסע אין צפון-איטאליען איז פארגעקומען א גרויסע קאטאסטראפע צוליב'ן פלאצען פון א גאזרעזערוואר. 7 מענשען זענען דערהרג'עט געווארען, 15 זענען אזוי שווער פערוואונדעט, אז ס'איז נישט פאראן קיין האפנונג זיי צו דערהאלטען ביים לעבען.

צוגערויבט א קינד אין ניו-יארק

באנדיטען פערלאנגען 28 טויזענד דאלאר

ניו-יארק, 29 (ספ. טעל.)

ווי בעקאנט האבען באנדיטען אוועקגערויבט א 10-יעהריגען יונגעלע פון ד"ר מעטסאן און פאדערן פאר איהם 28 טויזענד דאלאר אויסקויף-געלד. ביז איצט איז נאך די פאליציי נישט געפאלען אויף די שפורען פון די באנדיטען.

ווידער א גרויסע שרפה אין דייטשלאנד

אין נירענבערג זענען פערברענט געווארען די מעהל-לאגערן

בערלין, 29 (ספ. טעל.)

אין נירענבערג איז פערברענט געווארען די גרויסע האלע מיט די שפייכלערן פון צפון-וואקזאל. דאס פייער האט פערניכטעט אלע מעהל-רעזערוועס. אין דער לעצטער מינוט האט זיך איינגעבעטן אפצוהיטען פון אנ'אויפרייס פון די בענזין-רעזערוואארען, וועלכע געפינען זיך נאהענט פון דער שרפה.

עסטרייכישער קאטוילישער פיהרער

וועגן קריסטענטום און יודענטום

ווין. (יט"א) דער בעקאנטער קאטוילישער פיהרער פאטער בארטאלאמעאוס פיאלער האט אין דעם „בונד פון יודישע פראנט זעלנער" געהאלטען א רעפעראט וועגען „קריסטענטום און יודענטום אלס איינקלאנג. דער רעפערענט האט ערקלערט צווישען אנדערעס, צווישען קריסטענטום און יודענטום זענען נישטא קיין שום פיינדליכע נעגענזאצען. די ביידע רעליגיעס געפינען זיך אויף דער זעלבער ליניע, דערביי בילדעט דער אלטער טעסטאמענט דעם שורש פון דעם נייעם. די הייליגע ביכער פון די יודען בילדען דעם יסוד פון קריסטענטום. אין אונזערע תפילות שפילט תהלים א בעזונדערע ראל".

טאג - טעגליך

ס'איז שלעכט אזוי און ס'איז ערגער אנדערש

ארומרעדענ' די דייטשלאנדס מיטגליד בנוגע דעם בירגער-קריג אין שפאניען, אין צוזאמענהאנג מיט דער לעצטער ענגליש-פראנצויזישער איניציאטיוו שרייבט די ענגלישע פרעסע, אז דער דעמארש איז נישט געווען קיין שום דראהונג בנוגע דייטשלאנד. דער דעמארש איז געמאכט געווארען, כדי די נישט-אינטערווענץ-פאליטיק זאל נישט צוזאמענברעכען אינגאנצען.

גענ. פראנקא האט פערלאנגט פון דייטשלאנד 60 טויזענד זעלנער, ווען דאס וואלט געשעהען וואלט פראנקרייך אויך געמוזט אינטערווענירען.

איצט איז דייטשלאנד אריינגעפאלען אין א קלעם, זי זעהט, אז פאר איהר לוינט נישט דאס גאנצע געשעפט מיט פראנקא, איבעריגענס גלויבט מען איצט נישט אין דייטשלאנד, אז פראנקא זאל געווינען דעם בירגער-קריג, אויב אפילו ער וועט ערא בערען מאדריד, פון דער אנדער זייט איז פאר דייטשלאנד זיך שווער איצט ארויסצוציהען פון דער שפאנישער אוואנטורע, ווייל דאס וואלט שטארק שאדען געבראכט איהר פרעסטיזש, די פערשטענדיגונג צווישען בערלין און רוים איז געווען אזוי לאנג מעגליך, כל-זמן איטאליען האט נישט בעקומען די הנחות בנוגע אביסיניען. וועלכע זי האט איצט בעקומען מצד פראנקרייך און ענגלאנד, איצט וויל איטאליען בכלל מעהר נישט הערען וועגען א געמיינזאמער אקציע מיט דייטשלאנד אין שפאניען, איצט וואלט דייטשלאנד געבליבען די איינציגע מלוכה וואס אינטערווענירט לטובת גענ. פראנקא, און דעריבער וואלטען זיך די דייטשען שוין געגרען ארויסצוציהען פון דער אוואנטורע, זיי ווייסען בלויז נישט ווי אזוי זיי זאלען דאס מאכען, ס'איז שלעכט אזוי און ס'איז ערגער אנדערש און די „קלוגע" קעפ וועלען זיך ערשט צונויפקומען אויף א בעראטונג.

י.

אונזער ווארט

ער האט מורא

ווי מען קאן שוין איצט פעסטשטעלען וועט צו דעם דועל צווישען די יודישע רעזערוו-אפיצירען און דעם שונא-ישראל דעפ. בודזינסקי נישט קומען צוליב דעם, וואס בודזינסקי בעמיהט זיך מיט אלע מיטלען ארויסצודרעהען פון גאנצען „עסק".

קודם-כל ערקלערט בודזינסקי, אז פאר די וועטערן, וואס ער האט געזאגט פון דער סיים-טריבונע קאן ער זיין פעראנטווארטליך בלויז פאר דעם סיים-מארשאלעק און פאר דעם מארשאלעק-געריכט.

די הויפט-מאטיווען פון בודזינסקין זענען אבער נאך מעהר כאראקטעריסטיש... ער טענה'ט נעמליך, אז זיינע ווערטער וועגען די „יודישע דעזערטערן" זענען דורך דער יודישער פרעסע נישט ריכטיג איבערגעגעבען געווארען. נאך מעהר ער גיט נאך צו, אז אפילו געוויסע שטעלען פון זיין רעדע זענען אין סיים-סטענאגראם נישט ריכטיג פערצייכענט געווארען.

נעכטען זענען זיך שוין צוזאמענגעקומען די סעקונדאנטען פון ביידע צדדים אויף א בעראטונג. מצד בודזינסקין האבען זיך געמאלדען אלס סעקונדאנטען דער ווארשאווער דעפוטאט האפע, וועלכער איז געוועהלט געווארען מיט די יודישע שטימען פון דער געגענד פון טווארדא גאס און האט זיך שוין „בעריהמט" געמאכט מיט זיינע אנטיסעמיטישע ארויסטרעטונגען אין סיים און מאיאר זשעליגסקי. מצד די יודישע אפיצירען טרעטען אויף סעקונדאנטען דער מאגיסטראט - בעאמטער שטשיפיארסקי און דער רעזערוו-קאפיטאן סאקאלע.

צו. אנד. איז בעשלאסען געווארען נאכצוקאנטראלירען די רעדע פון דעפ. בודזינסקי לויט דעם סיים-סטענאגראמע.

ס'איז נישט וויכטיג צי בודזינסקי וועט יא אננעהמען די דועלען צי נישט, צי ער וועט זיך שלאגען אויף שווערדען מיט יודישע קאמבאטאנטען אדער ער וועט זיך שיסען אויף רעוואלווערן, איינס איז אבער זיכער, אז בודזינסקי איז א קאניונקטור-אנטיסעמיט, אזעלכער וואס די גאנצע רעדע האט איהם פונקט געלוינט צום געשעפט, צו וועלכען, וועלען מיר זיך דעררויסען ערשט אביסעל שפעטער.

די גאנצע האנדלונג פון דעם דאזיגען חברה-מאן איז פאר אונז לאדזער נישט קיין וואונדער, ווייל מיר קענען איהם דא זעהר גוט און ווייסען זיינע שטענדיגע און סטאבילע אנשויאונגען נישט נאר אין דער יודען-פראגע נאר בכלל און אלע פראגען, אין וועלכע ער האט געדארפט נעהמען א שטעלונג.

ס׳וועט נישט זיין קיין קאמיסאר

אין דער ווארשעווער קהלה, אויב די בירגערליכע פארטייען וועלען שאפען א קהלה־פערוואלטונג

וו א ר ש א, 29 (טעלעפאניש)

די אפיציעלע מעלדונג וועגען בעשטימען א קאמיסאר אין דער ווארשעווער קהלה, וואס איז ערווארט געווארן נעכטען איז דאך נישט פארגעקומען. עס זענען פארהאן קלאנגען, אז דאס זאל פארקומען ערשט די קומענדיגע וואך מאנטאג. זיכער איז עס נישט. לויט טייל אנדערע קלאנגען זענען פארהאן אויסזיכטען אז די נאמינאציע זאל איבערהויפט נישט פארקומען, אויב עס זאל קומען צו א פערשטענדיגונג צווישען די יודישע בירגערליכע פארטייען, וועלכע זאלען צוזאמען שאפען אנ׳ארבייטספעהיגע קהלה־פערוואלטונג. — עס ווערט מיטגעטיילט, אז נעכטען איז פארגעקומען א קאנפערענץ אין רעגירונגס־קאמיסאריאט צווערשט מיט דעם גווו. סענאטאר ה׳ רפאל שערעשעווסקי און נאכהער מיט דעפ. ד״ר גאטליב.

אויב עס איז ריכטיג די דערמאנטע ידיעה, אז אין פאל פון א פערשטענדיגונג צווישען די בירגערליכע פארטייען וועגען שאפען אנ׳ארבייטספעהיגע פערוואלטונג, וועט די נאמינאציע נישט פארקומען, איז עס זיכער די פליכט פון די פארטייען צו זעהען צו קומען צו אזא פערשטענדיגונג. דער נאציאנאלער בלאק דארף נאטירליך זיך נישט לאגען אבשרעקען און ער דארף נישט פערקלענערן זיינע פאדערונגען, נעמליך, דער פערוואלטונגס־פרעזעס זאל זיין פון נאציאנאלען בלאק, און אויך די שטרענגע קאנטראל אין אלע אבטיילונגען זאל זיין דורך דעם בלאק. אויב מען וועט די דאזיגע בעדינגונגען אננעמען איז א צוזאמענארבייט מעגליך, און זי דארף געשעהען.

א דעלעגאציע פון כשר־פליישער־צעך

אינטערווענירט אין האנדעלס־מיניסטעריום

ווארשא, 29 (יט״א טעל.)

א דעלעגאציע פון דעם כשר׳ן־פליישער־צעך האט אונטער דער אנפיהרונג פון ע״ד ד״ר י. גאטליב און אין דער בעגלייטונג פון יוריס־קאנסול ארי. קערנבער הייבט בעזוכט דאס האנדעלס־מיניסטעריום און האט אינטערווענירט ביים מיניסטעריאל־ראט ה׳ ליסאיוסקי וועגען דער קאמפליצירטער לאגע, וואס האט זיך געשאפען אויף דעם פלייש־מארק דורך דעם, וואס פון די 500 יודישע יאטקעס אין ווארשע האבען ביז־איצט בעקומען קאנצעסיעס נישט מעהר ווי 12. די דעלעגאציע האט געבעטען, או דאס האנדעלס־מיניסטעריום זאל ארויסגעבען פערארדנונגען, וואס זאלען מעגליך מאכען צו בעזארגען די יודישע בעפעלקערונג מיט פלייש אויך פאר דער צייט ביז עס וועלען ערלעדיגט ווערען די קאנצעסיעס פאר די איבעריגע יודישע יאטקעס.

מיניסטעריאל־ראט ליסאיוסקי האט פערשפראכען זיך צו פאראינטערעסיר׳ן מיט דעם ענין און מאכען די נויטיגע שריט נאך פאר דעם 1־טען יאנואר.

שרעקליכער זעלבסטמארד

פון א יודישען לעהרער

וו א ר ש א, 29 (טעלעפאניש)

דאס שטעטעל אפאלע איז אויפגעציטערט פון דעם שרעקליכען זעלבסטמארד, וואס עס איז בעגאנגען דער ארטיגער איינוואוינער, דער 35־יעהריגער יעקב זיסמאן, וועלכער האט מיט א רעזיר־מעסער זיך איינגעשניטען דעם האלז, ווען מען האט דאס בעמערקט, איז ער שוין געווען טויט.

זיסמאן איז געווען א לעהרער, וועלכער האט ערטיילט לעקציעס דייטש און פראנצויזיש. ער האט אויך אנגעשריבען א ווערק, וואס איז נאך נישט געדרוקט צוליב מאטעריעלע סיבות. לעצטענס איז ער געווען ארבייטסלאז און געהונגערט מיט זיין פרוי און קינד. דאס האט איהם דערפיהרט צום שרעקליכען שריט.

די מלוכה נעהמט איבער

די גיטער פון גראף יאראסלאוו פאטאצקי

וו א ר ש א, 29 (טעלעפאניש)

די גיטער פון יאראסלאוו פאטאצקי, וועלכע זענען געווען בעשווערט מיט חובות זענען איבערגענומען געווארען דורך דער מלוכה. די אדמיניסטראציע פון די מלוכה־וועלדער האט פאר די גיטער, וואס פארנעהמען 105 טויזענד העקטאר, בעצאהלט 9 מיליאן מיט הונדערט טויזענד זלאטיס. פון דעם וועט מען אבער אפרעכענען אנדערט־האלבען מיליאן פאר שטייערן און אויך פאר פיל פריוואטע חובות.

לעמבערגער קהלה

אהן וואסער און עלעקטריע

ל ע מ ב ע ר ג, 29 (טעלעפאניש)

צוליב די שווערע פינאנציעלע שוועריגקייט, אין וועלכע די לעמבערגער קהלה געפינט זיך איצט, האט דער רעגירונגס־קאמיסאר פון דער קהלה, דער ריכטער וויכערט, איבערגעגעבען דעם לעמבערגער וואיעוואדע וועגען זיין דימיסיע.

די לאגע פון דער קהלה איז אזעלכע, אז די עלעקטראווניע האט אבגעשלאסען דעם צופליס פון עלעקטרישען שטראם און די קאנאליזאציע־ליטונג דעם צופליס פון וואסער פאר׳ן קהלה־בנין, ווייל די קהלה איז שוין שולדיג פאר וואסער און עלעקטריע גרויסע סומען.

רומענישע רעגירונג האט פערבאטען

אלערליי זאמלונגען אויף ציוניסטישע פאנדען

בוקארעשט, 29 (יט״א טעל.)

דער אינערן־מיניסטער האט הייבט ארויסגעגעבען א דעקרעט, וועלכער פערבאט אלערליי זאמלונגען אויף ציוניסטישע פאנדען איינשליסליך דעם קרן־קימת און קרן־היסוד.

אין דעקרעט ווערט געזאגט, אז אויב ס׳וועלען אדורכגעפיהרט ווערען זאמלונגען, בישט קו־קענדיג אויף׳ן דעקרעט וועט דאס געלד קאנפיסקירט ווערען.

דער דאזיגער דעקרעט האט ארויסגערופען א גרויסע אויפרעגונג צווישען דער יודישער בעפעלקערונג באכמעהר ד״ר־פאר, וואס ביים האנדעל מיט פאלעסטינא האט די רומענישע רעגירונג אין די ערשטע 6 חדשים פון 1936 פערדינט איבער 300 טויזענד פונט.

בוקארעשט, 29 (יט״א טעל.)

שפעט ביינאכט איז ערשינען א פירוש צום דעקרעט פון אינערן־מיניסטעריום, לויט דער דאזיגער אויפקלעהרונג איז דער דעקרעט גולטיג נאר די זאמלונגען, וועלכע וועלען נישט זיין ערלויבט. דערפון איז צו זעהען, אז אויף יעדע זאמלונג אויף די ציוניסטישע פאנדען וועט מען דארפען א ספעציעלע ערלויבניש.

פייערליכע אויפנאהמע פאר הובערמאן און טאסקאניני

האט איינגעארדענט די ציוניסטישע עקזעקוטיווע

ירושלים, 29 (יט״א טעל.)

דער ציוניסטישער עקזעקוטיוו האט הייבט איינגעארדענט א פייערליכע אויפנאהמע פאר טאסקאניני און הובערמאן, אויף דער פייערליכקייט זענען אנוועזענד געווען אלע מיטגלידער פון עקזעקוטיוו, יעד הלאומי, פראפעסארען פון העברעאישען אוניווערזיטעט, קינסטלער, ליטעראטען, זשורנאליסטען. די פייערליכקייט האט געעפענט מיט א גרויסער רעדע פראפ. ווייצמאן, דער פערזאמעלטער עולם האט געמאכט טאסקאנינין און הובערמאנען שטורמישע אוואציעס.

ירושלים, 29 (יט״א טעל.)

דער הויך־קאמיסאר וואוקאפ האט מספים געווען אנצונעהמען דעם עהרען־פאטראנאט איבער דעם סימפאנישען ארקעסטער.

ווי אזוי קען מען הערען אין פוילען

טאסקאנינים היינטיגען קאנצערט אין ירושלים

ווארשא, 29 (יט״א טעל.)

צוליב דעם גרויסען אינטערעס, וועלכען עס רופט ארויס דער קאנצערט פון דעם תל־אביב׳ער פילהארמאנישען ארקעסטער אונטער דער אנפיהרונג פון טאסקאניני, וואס וועט הייגט, מיטוואך, טראנסמיטירט ווערען דורך דער אירדישער ראדיא־סטאציע, האט יט״א געזאמעלט פאלגענדע אינפארמאציעס:

דער קאנצערט וועט טראנסמיטירט ווערען דורך אלע אמעריקאנער ראדיא־סטאציעס ווי אויך דורך ענגלישע קורצוועליגע ראדיא־סטאציעס מיט פאלגענדע לענג פון די כוואליעס: 80, 16, 70, 19 און 50, 25 מעטער.

דער קאנצערט וועט אין ווארשע געהערט ווערען פון 10 מינוט פאר 9 אין אווענד.

צוליב דער פלוצלונגער ענדערונג אין דעם פראגראם פון דער אירדישער ראדיא־סטאציע האבען די ניט־אפעאישע ראדיא־סטאציעס נישט בעוויזען איינצושליסען טאסקאנינים היינטיגען קאנצערט אין זייערע פראגראמען.

Każdy, kto ma pracę i zarabia,
powinien pomóc bezrobotnym.
Konto PKO Nr. 70.200 Pomoc Zimowa.

אינטערעסאנטע סטאטיסטישע מאטעריאלען

וועגען יודען אין פוילען

ו א ר ש ע. (יט״א) עס איז שוין ערשינען דאס צווייטע העפט פון עקאנאמיש סטאטיסטישען ביולעטין (פאפולערע מאנאטליכע אויסגאבע פונ׳ם עקאנאמיש סטאטיסטישען ביורא בנים „צעקאבע") מיט פאלגענדעם אינהאלט:

1. די יודישע בעפעלקערונג אין פוילען לויט די צעהלונגען פון יאהר 1921 און 1931 (13 וואיעוואדשאפטען און ווארשע) 2. פראפעסיאנעלע סטרוקטור פון דער יודישער דארפישער בעפעלקערונג אין שעדלעצער און סאקאלאווער פאוויאט. 3. ענדערונגען אינ׳ם אנטייל פון יודען אין דעם לענגלען האנד־ווערק. 4. ארבייטער לוינען אין עטליכע צווייגען פון דער בעקלייד אינדוסטריע אין ווארשע. 5. אנטייל פון יודען אין פלייש האנדעל אין פוילען. 6. גרוים פון די טאדג סטראנאנעס. 7. יודישע שילער אין פראפעסיאנעלען שול וועזען. 8. יודישע אפיטורוענטען פון א לעמבערגער גימנאזיע. 9. וואהל רעזולטאטען צו די קהילות אין די צענטראלע וואיעוואדשאפטען 10. מאנאטליכע הוצאות פון יודישע ארבייטער משפחות אין ווארשע. אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע : ווארשע שקאלנע 4 וו. 8.

ד־טע יעהרליכע קאנפערענץ פון „היאס"

נ י ו ־ י א ר ק. (יט״א) העכער 1.200 דעלעגאטען פון יודישע ארגאניזאציעס האבען זיך בעטייליגט אין דער קאנפערענץ פון ראט פון „היאס". עס זענען אויסגעהערט געווארען בעריכטען וועגען דער ארבייט פון „היאס" און נאך לעבהאפטע דיסקוסיעס זענען אנגענומען געווארען א גאנצע ריי־רעזאלוציעס אויף דער קאנפערענץ האט מארים פיין סטאן, דער סעקרעטאר פון די „פאראייניגטע יודישע געווערקשאפטען" געגעבען אנ׳איבערבליק פון דער פערצווייגטער הילפס ארבייט פון „היאס" אין די פאראייניגטע שטאטען, פון „היאס־יק״א" אין 30 אנדערע לענדער.

נאך א לענגערער דעבאטע זענען אנגענומען געווארען רעזאלוציעס וועגען פערשטארקען די פערוויינטע ארבייט פון „היאס".

אקציע פ׳ „ארט" אין אמעריקא

נ י ו ־ י א ר ק. (יט״א) העכער 500 מיטגלידער פון אמעריקאנער „ארט" האבען זיך פערזאמעלט כדי אויסצוהערען אנ׳אייספיה־ליבען בעריכט פון ב. וואלאדעק, פרעזידענט פון אמעריקאנער „ארט" פון זיין בעזוך אין רוסלאנד און פוילען, און וועגען דער קאנסטרוקטיווער ארבייט פון „ארט" עס זענען אויוועזענד געווען פארשטעהער פון ארבייטער פעראייניגונגען, פרויען ארגאניזאציעס א.ד.ג.

ב. וואלאדעק האט זיך בעזונדערס אבגעשטעלט אויף דער לאגע פון דער יודישער יוגענד אין פיל אוראפעאישע לענדער און האט בעטאנט די וויכטיגקייט פון דער פאך בילדונג.

קורט בלומענפעלד איז דירעקטאריום פון הרן־היחוד

י ר ו ש ל י ם. דאס הויפט ביורא פון קרן היסוד מעלדעט, אז דאס דירעקטאריום פון קרן היסוד האט בעשלאסען צו נאמינירען דעם בעקאנטען דייטשען ציוניסטישען עסקן, קורט בלומענפעלד אלס איינעם פון די דירעקטארען פון קרן היסוד. קורט בלומענפעלד איז ווי בעקאנט געווען אמאל פארזיצער פון דער ציוניסטישער פעראייניגונג אין דייטשלאנד.

קיין ארץ = ישראל
דורך טריעסט און קאנסטאנצע.
אויספלוג קיין וויען
19 — 29 יאנואר 1937 130 זל.
פעקלעך קיין רוסלאנד
פינקטליך און שנעל
ערלעדיגט
דאס וועלט־רייזע־ביורא
Union Lloyd
42 פיעטריקאווער 42
טעל. 87־107.
אכטונג! ווער ס׳וויל אז די מצות אויף פסח קיין סאוויעט־רוסלאנד זאלען אנקומען צו דער צייט, דער זאל שוין זיך פערשרייבען אין „אוניאן לויד" פיעטריק. 42.

Dr. REICHER
אלודביאלווא 28, טעל. 93־201
ספעציאליסט
זאר־ מענער · שוועכע · בעהאנדלונג
סעקסועלע בעראטונגען פון פסיכא · אנאליז
רענטגען־ בעשטראהלונגען ביי הויט־קראנק.
נעמט אן פון 8—11 פון 5—8 אווענד.
זונטאג און חגאות פון 9—12.

קאמפראמיסען און צוגרייטונגען
אין ווירטשאפטליכען לעבען פון ארץ־ישראל

די אויפגאבע פון איצטיגן יידישן דור אין ארץ־ישראל איז צו זוכן וועגן אויף צו בויען די פאליטישע און ווירטשאפטליכע פונדאמענטן פאר אונזער לאנד. די דאזיגע אויפגאבע איז זעהר שווער, פול מיט פערוויקלונגען און דערשיטערונגען. עס איז אמת, אז עס איז היינט אין קיין שום לאנד נישט פארהאן קיין דור, וואס זאל איהם זיין מקנא צו זיין, וואס זאל נישט קעמפן מיט גרויסע שוועריג־קייטן, וואס זאל נישט אנטרעפן אויף זיין וועג שטיינער און מניעות, אבער דער דאזיגער דור אין אנדערע לענדער איז דער בעל בית פון זיין לאנד, האט אין דער האנד דאס געוועהר, וואס עס שטעלט מיט זיך פאר די מאכט אין אייגענעם לאנד, האט די מעגליכקייט צו פערטיידיגן זיין עקזיסטענץ, האט די מעגליכקייט צו ארגאניזירען דעם ווילען און אנ־שטרענגונג, צו פערזיכערען די פרוכטען פון דער אייגענער ארבייט. מיר האבען נישט די דאזיגע מאכט, די מאנדאטאר מאכט אינטערפרעטירט דעם מאנדאט נישט אזוי ווי מיר האבען זיך פארגעשטעלט, ווען מען האט איהם אנגענומען. טראץ דעם בויען מיר דאס אייגענע לאנד, מיר בויען עס אהן דעם שוץ פון א אייגענער רעגירונג, אין קאמף מיט לענדער, וואס נוצען אויס אונזער אנשטרענגונג מיט דער הילף פון די פארשריפטען פון מאנדאט צו שניידען אונטער די עקזיסטענץ פון אונזער פראדוקציע פערגיסענדיג ארץ־ישראל מיט זייער פראדוקציע. דער מאנדאט איז אנגענומען געווארען אין די צייטען פון ווירט־שאפטליכן ליבעראליזם, ווען מען האט אין אלע לענ־דער ליקווידירט דעם ווירטשאפטליכן ליבעראליזם, האט מען איהם ביי אונז איבערגעלאזט און מען ערלויבט אונז צו פערפלייצען מיט פרעמדע פרא־דוקטען הגם דאס שניידט אונטער אונזער עקזיסטענץ.

דער אפעל צו דער מאנדאטען מאכט העלפט נישט, צי וועט זיין ווירקזאמער דער אפעל צו דער דאזיגער מאכט דורך דער פערמיטלונג פון דער קעניגליכער קאמיסיע, איך צווייפעל דעריבער פאלט אויף אונז א גרעסערע פליכט צו געפינען שוץ־מיטלען. די דאזיגע פליכט איז פאר אונז אויף אזויפיל שווערער, וואס טראץ מיר זענען רייך אין אידעען זענען מיר אבער ארעם אין מיטלען זיי צו רעאליזירען, און א חוץ דעם שטעלט מען אונז אין די לעצטע יאהרען אין א זעהר שווערע לאגע, צווינגענדיג אונז אויסצוועהלען צווישען דער מעג־ליכקייט צו ראטעווען די יודען אין אייניגע לענדער און דעם ווילען פון בויען, עווענטועל פון שוץ פון אונזערע אייגענע ארבייטס - ווארשטאטען. די עקס־טערמינאציע פון די יודען אין די גלות־לענדער האט א איינפלוס אויף אונזערע פלענער, איז אפט גורם ביי אונז פערוויסטונגען און בויגט אויס דאס יונגע געוויקס, וואס מיר האבען פערזייעט דעצעמבריש פון די ליניעס פון אונזערע מאמענטאנע נויטען און פעראינטערעסירונגען.

צום לויב פון איצטיגן דור אין ארץ־ישראל מוז מען זאגען, אז ער איז גרייט צו קרבנות אין די אינטערעסען פון די יודען, וואס ווערען געפייניגט אין גלות, דערפון נעהמט זיך די גרייטקייט פון ארץ־ישראל יודענטום צו הנחות אין דעם האנדעלס אויסטויש, בכדי מעגליך צו מאכען די אימיגראציע פון יודען קיין ארץ ישראל.

ווען א יוד אין גלות לייענט אדער דערוויסט זיך, אז צווישען דער עקזעקוטיווע און א מלוכה אינ־סטיטוציע אין עפעס א לאנד איז געקומען צו א הסכם וועגען א האנדעלס און פינאנס אויסטויש, דארף ער פערשטעהן, אז דער דאזיגער אפמאך איז פון אונזער זייט א גרויסער קרבן אויפן מזבח פון פערגרעסערען דער יודישער עמיגראציע קיין ארץ־ישראל. מיר טראגען די לאסטען, ווייל מיר גלויבען אין דינאמיזם פון די יודען אין ארץ־ישראל און אין דער קאלעקטיווער אנשטרענגונג פון אונזער פאלק אין אייגענעם לאנד, אונטערשרייבענדיג דעם אדער יענעם אפמאך, אדער אפילו בעמיהענדיג זיך וועגען א אפמאך, גיבען מיר זיך אפ א חשבון פון די נייע שוועריגקייטען, וואס דער אפמאך האט געשאפען, מיר זענען נישט פערבלענדעט, בכדי נישט צו זעהען די דערשיטערונגען און דיספראפארציעס, וואס דער אפמאך האט געשאפען אבער דער גלויבען אין דער הארמאנישער אנשטרענגונג און אין ווירטשאפטליכן פאטריאטיזם פון ארץ־ישראל יודענטום מאכט אונז לייכט איבערצוטראגען נישט איין שווערען פונקט פון אפמאך. די דערשיטערונגען און דיספראפארציעס, וואס דראהען אונז צוליב דעם אדער יענעם אפמאך צווינגט אונז זיך אקעגענצושטעלען אלע פרובען מצד פריוואט פערזאנען אדער אפילו אינסטיטוציעס, א פריוואטע פערזאן אדער אפילו א עפענטליכע אינ־סטיטוציע, דרינגט נישט אריין אזוי טיף אין די בע־דערפעניסען פון לאנד, ווי די אנפיהרונג פון דער נאציאנאל פאליטיק, זי איז נישט אזוי בעקאנט מיט די נויטווענדיגקייטען און ריכטונגען פון דער פא־ליטיק ווי די עקזעקוטיווע. אין יעדער געזעלשאפט עקזיסטירען פערשידענע אנשטרענגונגען. אויף אונ־זערע פערשידענארטיגע אנשטרענגונגען האבען אפט א איינפלוס אויסערליכע פאקטארען וואס צוקלאפען אונז, און דאס האט געהאט און האט א איינפלוס אויף אונזער בעשלוס, ווען מיר זענען געצוואונגען דורך פעראָרדנונגען פון פערשידענע מלוכות האבען מיר נישט געוואלט דערלאזען, אז וועגען ווירטשאפטלי־כען גורל פון ארץ־ישראל זאלען דעצידירען פאק־טארען, וואס ווענען מחוץ דער אנפיהרונג פון דער ארגא־ניזאציע. געצוואונגען דורך נויטווענדיגקייט צו שלי־סען האנדעלס און פינאנציעלע אפמאכען הערען מיר נישט אויף צו זוכען וועגען, וואס זאלען פיהרען צו דער ווירטשאפטליכער פונדאמענטירונג פון ארץ־ישראל און צו א אנדערען האנדעלס אויסטויש ווי מיר האבען איצט — דאס איז נישט קיין לייכטע אויפגאבע. ערשטענס דערפאר, ווייל מיר בויען דאס אייגענע פאטערלאנד פון אימיגראציע עלעמענטען, וואס זענען אנגעזאפט מיט מנהגים און איינשטעלונ־גען פון די לענדער, פון וועלכע זיי קומען און מיר מוזען זיך אנשטרענגען, בכדי צו געפינען אין די אלע עלעמענטען פאקטארען, וואס פעראייניגט זיי אין א איינהייטליכען קאלעקטיוו, צווייטענס דערפאר, וואס מיר זענען נישט קיין געזעצגעבער. מיר זענען אפהענגיג פון ווילען פון דער רעגירונג, וועלכע דע־צידירט אזוי ווי דער ענגלישער מלוכה־אינטערעס פאדערט, אדער וואס איז נאך ערגער, ווי עס האט זיך אויסגעלערנט צו בעהאנדלען קאלאניאל און מאנדאט לענדער דער ענגלישער בעאמטער.

זיצענדיג אין דעם דאזיגען קלעם, בעמיהען מיר זיך ערשטענס איינצופלאנצען אין די יודען דעם פרינ־ציפ, אז נאר קאלעקטיווע אנשטרענגונג און דיס־ציפלין וועט צווינגען די לענדער און מלוכות צו רעכענען זיך מיט אונז און מיט אונזערע נויטען, טראץ דעם, וואס מיר האבען נישט קיין מיליטער, און טראץ דעם, וואס מיר קענען נישט שליסען די גרענעצען פון ארץ־ישראל פאר דער פערפלייצונג פון פרעמדע פראדוקציע. דאס איז נישט קיין לייכטע אויפגאבע. אבער מיר דערנעהנטערען זיך אלץ מעהר צום דאזיגען ציל, וואס האט גורם געווען, אז אייניגע לענדער הויבען אן אונז צו פערשטעהען און צו מאכען הנחות, דאס גיט צו חשק נישט נאר אונז נאר דעם גאנצען ישוב צו א אלס שטארקערען צוזאמענגעהמען די כחות — צום קאמף פאר די עקאנאמישע יסודות פון לאנד. וואס מעהר מיר וועלען זיין דיסציפלינירט, אלס ווייניגער וועט מען אונז דיקטירען, אלס שטארקער וועלען מיר בויען אונזער ווירטשאפט. וואס מעהר סאלידארער און פעראייניג־טער מיר וועלען זיין לגבי אונזער פאטערלאנד, אלס שוואכער וועט זיין דער אימפארט דרוק אויף אונז, און אפשר אויך דער פאליטישער מצב נישט איין רעגירונג.

ד״ר פ. ראטענשטרייך

דייטשלאנד דראט א אינערליכער
אדער אויסערליכער אויסברוך
שוין אין משך פון די נאהענטסטע חדשים

די פרעסע אין דער גאנצער וועלט הערט נישט אויף צו אלארמירען וועגען דער קאטאסטראפאלער לאגע וואס הערשט איצט אין דייטשלאנד אויף דעם פערפראוויאנטירונגס מארק.

די פראנצויזישע ציטונג „עקא דע פארי" שרייבט וועגען דער געשפאנטער לאגע אין דייטש־לאנד צווישען אנדערע פאלגענדעס: דער בעסטער בע־ווייז ווי שווער די לאגע אין דייטשלאנד איז איצט בעווייזט דער פאקט וואר עס איז ארויסגעגעבען גע־וואָרען א געזעץ לויט וועלכען ספעקולאנטען ווערען בעשטראפט מיט טויט. דער ביישפיל פון רוסלאנד האט קלאר בעוויזען אז דעספאטישע מלוכות, מלו־כות וואס שטרעבען צו רעגלאמענטירען די פראדוק־ציע און קאנסומפציע ליגען נאר ארויף די פעראנט־ווארטליכקייט אויף די „ספעקולאנטען" אין דייטש־לאנד איז בכדי צו זיכערן דעם ענין, די פראצעסען איבערגעגעבען געוואָרען די „פאלקס געריכטען" די פראצעסען פון די ספעקולאנטען דיזעלבע געריכטען וואס זענען געשאפען געוואָרען צום קאמף געגען די שונאים פון נאציאנאל־סאציאליזם. עס בעשטעטיגט אז דער ערשטער פון די דאזיגע שונאים איז דער הונ־גער.

אין אומשטאנד ציהט אבער אויף זיך די אויפ־מערקזאמקייט פון דעם אבסערוואטאר פון די דיי־טשער ווירקליכקייט. דאס איז דער געוואלדיגער קאנ־טראסט צווישען די היפערטראפירטער פראדוקציע און פערקלענערטער קאנסומפציע. דער דאזיגער פאקט איז זעהר רעטזעלהאפט, בעזונדערס ווען מען נעמט אין אכט אז די ארבייטסלאזיגקייט איז אין דעם לעצ־טען יאהר געפאלען.

אבער די ערקלערונג פון דאזיגען אומשטאנד איז גארנישט שווער נישט די וואפען אינדוסטריע און נישט די עפענטליכע ארבייטען פון וועלכע עס זענען פערנומען כמעט אלע ארבייטער היינט אין דייטשלאנד טראגען נישט אריין אין דעם אלגעמיינעם פערטייד־לונגס פאנד די פראדוקטען פון דער דייטשער אינ־דוסטריע קען ער נישט עסען, מען קען פון זיי נישט נייהען קיין קליידער, מען קען מיט זיי נישט הייצען אין אויווען. עס איז דעריבער נאטירליך אז אויף אלע פראדוקטען שטייגט די נאכפראגע.

דער „פארי מידי" פערגלייכט דייטשלאנד צו א בעלאגערטער פעסטונג. נעהרונגס 4 — יאהר איז א פערצווייפלונגס זשעסט. דייטשלאנד פעהלט מיליא־נען קווינטאלען תבואה. אנשטאט פלייש — פיש, אנשטאט פעטס — קארטאפעל. די פרייזען שטייגען טראץ די דעקרעטען טויט שטראף פאר די ספעקולאנ־טען. די צאהל ארבייטסלאזע פערקלענערט זיך אבער די ארבייטער זענען פערנומען אין דער בעוואפנונגס איינדוסטריע: זיי פראדוצירען נישט קיין געברויכס ארטיקלען. דייטשלאנד לעבט ווי אין א בעלאגערטער פעסטונג קויפען אין אויסלאנד קען זי נישט ווייל זי האט נישט קיין וואלוטע, אליין פראדוצירט זי נישט ווייל זי בעוואפענט זיך.

די ארימקייט אין לאנד וואקסט און מאכען א סוף צו דעם קען מען נאר אויף צוויי אופנים: ווידער א פולשטענדיגע אויטארקיע ד. ה. קריגס רע־זשים אדער אונטערהאנדלען מיט אויסלאנד. דאס אראפווארפען די דיקטאטור און האפנונג אויף שלום קיין חריטער אויסוועג איז נישט פערהאן

וואס שייך היטלערס ראטגעבער טיילען זיי זיך אין צוויי גרופען. א טייל (דערונטער אויך שאכט) האלטען, אז די סימנים פון עקאנאמישער בעסערונג אין דייטשלאנד, בעזונדערס דאס פערקלענערען זיך פון דער ארבייטסלאזיגקייט. זענען נאר קינסטליכע ערשיינונגען און די שוועריגקייטען וועלען נאך מעהר שטייגען. דייטשלאנד איז בעדראהט געווארען דער־שטיקט צו ווערען, אדער אן אינערליכער אויפרייס, פונקט ווי א קעסעל, וואס איז איבערהייצט געוואָרען.

אנדערע ראטגעבער היטלערס האלטען זיך ווי־דער אין די מיינונג, דאס זענען די פארטיי - טעאָ־רעטיקער פון געבעלס שניט. לויט זייער מיינונג, קען זיך דייטשלאנד בעגעהן אהן אויסלענדישען האנ־דעל און אהן אינטערנאציאנאלע פינאנצען. דייטש־לאנד דארף נאר פראדוצירען הארמאטען און פרוי־הער אדער שפעטער וועט זי געפינען איהר ארט אונטער דער זון.

דער דיאלאג פון ביידע לאגערס נעהמט א טרא־גישען כאראקטער, הויפטזעכליך צוליב דעם, וואס עס האבען אונטערגעדריקט די שפאנישע געשעהני־שען. זיי עפענען פאר דייטשלאנד די מעגליכקייט צו לעזען די פראגע דורך כוח. די שפאנישע מלחמה, איז אנ׳אמת׳ע מתנה פאר די עקסטע נאציאנאלע סאציאליסטישע עלעמענטען אין דער פארטיי, וועל־כע האבען אליין נישט גערעכענט, אז אזא געלעגענ־הייט וועט זיך אויסדרוקען פאר צוויי אדער א יאהר.

עס שטעלט זיך אבער די פראגע, וואס טראכט דאס דייטשע פאלק. דערויף גיט דער בערלינער קאר־רעספאנדענט פון „פארי מידי" פאלגענדען ענטפער:

אין דייטשען פאלק איז געשאפען געוואָרען א „קריגס - שטימונג". טאקע א קריגס, און נישט קריגעריש, וואס איז ווייט נישט איינס און דאס־זעלבע. ביי די דייטשען איז נישט פערהאן קיין שטרייטקייטען, נאר זיי זענען נעהארכזאם און פא־סיוו. דאס פאלק האט זיך אזוי ווייט צוגעוואוינט צו ליידען, אז עס וועט זיך שטילשוויגענד אונטערוואר־פען, וואס מען וועט נאר וועלען. אין 1916 אין סאמע פרען פון דער מלחמה, האט בערלין געמוזט האבען פונקט אזא פנים ווי איצט.

אלע פראנצויזישע ציטונגען קומען אבער צו איין אויספיהר, אז פאר פרייז פון אונטערהערטען ליידען פון דער בעפעלקערונג זאמעלט היטלער אן א מעכטיגען קריגספאנד דער געהיימער גאלד־זא־פאס, וואס איז בעשטימט אויף צו פיהרען מלחמה בעטרעפט אנ׳ערך 20 מיליארד פראנק. ער האט זיך געבילדעט הויפטזעכליך פון די סומען, וואס דייטשלאנד האט בישעתו געדארפט צאהלען די פער־בינדעטע, און וועלכע זי האט נישט פערווענדעט אויף אויסצובעסערען דעם נאציאנאלען וואויל־שטאנד.

וואס שייך די זאפאסען פון פראוויאנט און רויה שטאפען איז דייטשלאנד אין דער מיינונג פון גע־וויסע קרייזען פערזעהען אויף א יאהר, לויט אנדע־רע — אויף 18 חדשים.

אפערטע פון די קאנסערוואטיווען
צו די ענדעקעס
צאט מאצקעוויטש אילוסטרירט די ווירקזאמקייט פון „געאייניגטען פראנט"

ווי בעוואוסט, איז היינטיגן מאמענט שווער צו געבען אנ׳ענטפער, וואס עס אונטערשיידעט די ענדעקעס פון די אזוי גערופענע סאנאטארען. אין א ריזה פרינציפיעלע פראגען, למשל, אין דער יודי־שער פראגע הערשט צווישען די דאזיגע צוויי לאגערען א הארציגע איינשטימיגקייט. בכלל דארף פעסטגע־שטעלט ווערען, אז די ענדעקעס מיט די סאנאטארען (אפשר מיטן אויסנאהם פון דער גרופע, וועלכע פערטרעט דער „קוריער פאראנני"), פערבינדט שוין איצט א סך מעהר, ווי עס טיילט זיי. לעצטענס ווערען מצד די רעכטע סאנאטארען געמאכט פרובען צו קומען צו א פערשטענדיגונג מיט די ענדעקעס. וועגען דער זעלבער פראגע האט דער נעכטיגער „קוריער פאראנני" פערעפענטליכט אנ׳ארטיקעל, אין וועלכען מיר געבען דא איבער מיט גרויסע קיר־צונגען:

„הער צאט — מאצקעוויטש דער „שטורמיסט" און „אוואנגארדיסט" פון קאנסערוואטיווען לאגער האט אין יום־טוב נומער פון ווילנער „סלאווא" אנגעשריבען אנ׳ארטיקעל אריינצוטראכטען אין משך פון יום־טוב, וועלכער טראץ אונזער בעסטען ווילען און גרויסער נאכזיכט. מיר קענען נישט אנדערש טראקטירען ווי אנ׳אפערטע פון פערשטענדיגונג און צוזאמענארבייט, וואס איז עפענטליך געמאכט געוואָ־רען אין העלען טאג דורך דעם קאנסערוואטיווען לא־גער דעם ענדעקישען לאגער.

דאס, וואס מיר האבען שוין פון לאנג פארויס־געזעהען און נעמליך, אז דער קאנסערוואטיווער לא־גער האט שוין נישט קיין שום שייכות מיט דעם רעגירונגס־לאגער, אז די פאליטיק פון דער רעגי־רונג, בעזונדערס אויפן געביט פון דער אגראר־רעפארם און די בעציהונגען פון די סאציאלע און אפילו ווירטשאפטליכע פראבלעמען האבען, ווי מעכאניש בעזייטיגט די קאנסערוואטיווען פון לא־גער, וואס ווייל נישט רעפרעזענטירען די עגאאיסטי־שע און אפט נאר פערזאנאלע אינטערעסען פון גע־זעלשאפטליכע גרופעס — איז געוואָרען א פאקט.

אויב די אפערטע איז אלזא פאר אונז נישט קיין איבערראשונג, זענען אבער זעהר אינטערעסאנט די מאטיווען, מיט וועלכע הער צאט האט פערזעהען זיין אפערטע. צאט איז זיך מודה, אז שוין זייט איי־ניגע חדשים האט ער געפרובט זיך שאפען א פריינד־ליכע אטמאספערע, פאר די אונטערהאנדלונגען מיט די ענדעקעס. דאס איז אבער נישט געלונגען, צוליב דעם עגאאיזם פון די ענדעקעס, וועלכע וואלטען געוואלט די פרוכט פון קימ׳ערדיגען נצחון אויסנוצען אויסשליסליך פאר זיך. אין פארטיי מאטאליזם פון ענדעקעס — ווארענט דער רעדאקטאר פון „סלא־ווא" — שטעקט דער גרעסטער פעהלער פון דער ענ־דעקישער טאקטיק און דאס איז א פעהלער, וואס פיהרט אין זיך דעם אנזאג פון א מפלה. געדענקט, אז אויך היטלער איז נישט געקומען צו דער מאכט אליין, נאר „ער האט בעוויזען זיך צו פערשטענדיגען מיט הינדענבורגען און מיט פאן פאפען, פון וועלכע עס האט איהם געטיילט אזא דיסטאנץ, ווי עס טיילט אין פוילען די גענעראלען פון אונזער ארמעע פון די מיטגלידער פון דער סעקציע פון די יונגע".

דא מוזען מיר — שרייבט דער „קוריער פא־ראנני" — אויף א מאמענט איבעררייסען די ווייטער־דיגע אויספיהרונגען פון הער צאט און פרעגען וואס עס האט צו בעדייטען דאס אריינמישען אין דער פריינדליכער טאקטישער לעקציע פאר די קאר־מענדיגע פערבינטרעטע „די גענעראלען פון אונזער ארמעע". וועגען וואס פאר א גענעראלען טראכט דער פאליציסט און צו וועלכע רעדט ער צו די ענדעקעס אויפן ארמעע, וועלכע דארף שטעהען ווייט פון פארטיי־פאלימיק און גאנץ זיכער פון די קליינע טאקטישע קאמבינאציעלעך פון הער צאט. זאל דער רעדאקטאר פון „סלאווא", וועלכער האט שוין פערלוירען יעדען פאליטישע מאס אכטונג גע־בען, אז ער זאל נישט קריגען שטארק איבער די הענט פון די בערופענע פאקטארען פאר אזעלכע אונפעראנטווארטליכע אריינמישונגען.

דער „קוריער פאראנני" ציטירט ווייטער צאט׳ס אפערטע צו די ענדעקעס. די קאנסערוואטיווען ווי־לען נישט טוהען צו די ענדעקעס אלס געפאנגענע, נאר אלס גלייכע מיט גלייכע. די וואהל־ארדינאציע דארף בלייבען די זעלבע, ווייל דאן וועט לייכטער זיין צו „קאנסאלידירען" דעם סיים. די רעגירונג דארף בעשטעהען פון „נייע" מענשען, ווייל דאן וואלט מען געקענט לייכטער אפנארען די געזעלשאפט און איהר איינרעדען, אז דאס איז נישט קיין ענ־דעקישע רעגירונג, אדער ענדעקיש־[illegible].

בכדי אבער ענטגילטיג צו צוברעכען דעם ענ־דעקישען ווידערשטאנד, אילוסטרירט מאצקעוויטש אויף דעם ביישפיל פון די לעצטע סטודענטישע אוואנ־טורעס פאר די ענדעקעס זייערע אייגענע שוואכ־קייט. די בלאקאדע און ווארשא האט זיך נישט איינ־געגעבען, ווייל איהר זענט געווען שוואך — מאכט ער זיי א פארוואורף — אבער אין ווילנע, וואו מיר האבען צוזאמען געשאפען א פראנט, האט זי זיך איינגעגעבען, און ווי נאך איינגעגעבען?

און דער „קוריער פאראנני" מאכט פאלגענדען אויספיהר, הער מאצקעוויטש ווארט אויף אנ׳„איינ־ריכטיגע" תשובה. מיר ווארטען נישט, ווייל מיר ווייסען, ווי זי וועט אויספאלען. די הערען קאנסער־וואטיווען וועלען נישט אריין אין ענדעקישען לאגער בתופים ובמחולות. די ענדעקעס — טאטאליסטען וועלען נישט נאכגעבען. איהר וועט דארט אריין אין דער שטיל, מיט אראבגעלאזטע קעפ — ווי גע־פאנגענע... ווייל איהר געפינט זיך שוין אין דער פסיכישער געפאנגענשאפט פון אבסקוראנטיזם און קאלטונעריע, אזוי אידעאל, בעסער ווי איהר וואלט עס געקענט רעפרעזענטירט דורך די ענדעקעס.

פון שמחה כהן ביז דוד פראנקפורטער...

פון שלום שווארצבארד

משה מענדעלסאן האט זיך אמאל אויסגעדריקט אז די פעלקער וועלכע פערמאגען א פאטערלאנד כויטיגען זיך נישט אין געשיכטע, אבער געשיכטע פאר זיך אליין איז מעהר פון פאטערלאנד.

דער יודישער פילאזאף האט רעכט געהאט, ער האט פאר זיך געהאט די געשיכטליכע ביישפילען פון דער לאנגער פערגאנגענהייט, ווי דער אונטערגאנג פון די מארגען לענדער, יענע וועלכע האבען א זוי געבליהט. מיט אזוי פיל גלאנץ און פראכט, און דעם פריהלינג פון דער מענשהייט, און איצט שטעהען מיר אויף זייערע חורבות... און אין דרעזעלבער צייט וואס דאס שוואכע קליינע יודישע פאלק האט זיי איבערגעלעבט און קומט יעדעס מאל ווי דער ארוים כיי און פריש פון זיינע אשען, ווי דער לעגענדארער פעניקס.

איך וויל דא אילוסטרירען מיט א ביישפיל פון א פאסירונג, וועלכע האט מיט מיר אליין געטראפען מיט איניגע יאהר צוריק ווען איך האב וויזיטירט דעם בעוואוסטען בלאק מוזעאום אין קאאירא ווייזט מיר אן א יוד אויף דער צולעגטער מומיע פון ראמזעס דעם צווייטען: קוקט זיך גוט צו — מאכט דער יוד צו מיר — זעהט אט דאס איז געבליבען פון דעם ערשטען שונא ישראל ווי זעהט ער דאס אויס, און ווי מיר יודען זעהען אויס!...

און דערפאר איז אונז אצינד אויך געווארען פער שטענדליך, פארוואס אונזערע עלטערן פלעגען זיך גליך כאפען צום ספר ווען סאיז אויף זיי אנגעפאלען א צרה. דארטען אינ'ם ספר'ל האבען זיי געפונען: אן טרייסט, אן האפנונג אין א גלויבען אין א בעסערע א שענערער טרערכטערער יושר'דיגער מענש ליכער צוקונפט.

דאס איינציגע בילד איז פאר זיי געווען דאס לעגענדארישע ריטגעל מיט דעם אויפשריפט: גם זה יעבור!...

אויך די געפאהר וועט פערבייגעהן ווי די אנדערע מיר וועלען לעבען, און איבערלעבען די אלע שרעק און צרות, ווי מיר האבען איבערגעלעבט ביז אצינד. אויך אין דעם איצטיגען ביטער-טרויעריגען מאמענט, פון אונזער געשיכטע וועט נישט אויסמאכען ווען מיר וועלען א בלעטער טון א קאפיטעל פון אונזער פערגאנגענהייט. איך וועל רופען די געשיכטע — האט געזאגט דער היסטאריקער מישלע. — די ווידערוואכונג. יא ריכטיג, די ווידערוואכונג, דער תחית המתים, פון אכזריות בלבולים, ביזוויליגע אונטערכטיגקייטען און רציחות וואס חזרן זיך שטענדיג נאך אמאל און ווידער נאך אמאל אויף דאס ניי און פריש איבער אונז נאר, נאר, אלטע צייטען ביזן היינטיגען טאג בלויז דערפאר ווייל מיר זענען געבליבען יודען.

אין איין קאפיטעל פון די שוידערליכסטע שרעקליך ביטערע איבערלעבונגען און ווידערהאלונגען פון יודישע פיינליכע ליידען, איז דאס קאפיטעל: דויטשלאנד, זייט ס'איז ארויף אויף דער ארענע פון דער געשיכטע און האט אנגעהויבען צו פיגורירען אלס אזעלכעס. און ביז ס'איז געווארען דאס קלאסישע לאנד פון אנטיסעמיטיזם...

דער צווייטער עמלק איז אונזער טויזענד, טויזענד יעהריגער מארטירער געשיכטע.

די ענדע פון עלפטען יאהרהונדערט האט זיך אם בלוטיגסטען פאטאל געענדיגט פאר אונזער מארטירער געשיכטע אין אייראפא בכלל, און בעזונדערס אין דייטשלאנד. און כאטש דער אנהויב און דאס וויגעלע פון די קרייץ צוגען איז נישט געשטאנען אויף דער דייטשער ערד, האט זיך אין דייטשלאנד צום גרויזאמסטען אבגעשפילט די שרעקליכע טראגעדיע אין יענער צייט פון יודען.

צווישען די אלע שוידערליכסטע ספעקטאקלען וואס זענען פארגעקומען אין יעדער פון די דייטשע שטעט אין יענער פינסטער'ער עפאכע האט זיך עס אמ ברוטאלסטען אבגעשפילט אין ווארמס אין דער שטאט ווי רש"י האט געלעבט און מפורסם געווארען.

דער בישאף אללעבראנד וועלכער האט צוערשט פאר אגרויסער סומע אויסבעהאלטען א טייל פון די רייכע יודען ביי זיך אין שלאס געגען דעם ווילדען צארן פון די צוויי פיסיגע בעסטיעס, וועלכע האבען געבורענט און געבראטען געקוילעט געשעהנדעט און זיך בערעכנט און חרטה געקריגען: איינעם פון די בידע, האט ער געפאדערט פון די יודען, אדער איהר שמדט זיך אלע אויס, אדער איך גיב אייך איבער אין די הענד פון די קרייצלער. און ווען די יודען האבען אלס ענטפער זיך איינציגווייז אויסגעקוילעט, אבי נישט אריינצופאלען לעבעדיג אין די הענט פון די שרעקליכע ווילדע בעסטיעס, האט זיך ערשט זייער טיהוועלישער צארן צופלאקערט, און זיי האבען זיך געלאזט איבער דער שטאט און געקוילעט יונג און אלט, פרויען מענער און קליינע קינדער. און א יודיש איינגעל וועמען די רוצחים האבען דערהרגעט דעם פאטער מיט זיבען ברידער שמחה כהן, האט נישט געוואלט און געקענט שטארבען. ווי אלע איבעריגע יודען וואס האבען אויסגעשטרעקט ווי די שאף דעם האלז צום קוילער און ער האט בעשלאסען מיטצונעמען אין קבר איינעם פון די מערדער פון זיינע אייגענע האט ער זיך כלומרשט געמאכט אז ער וויל זיך שמדן און ווען מען האט איהם געבראכט אין קירכע מיט דער גאנצער צערעמאניע האט ער ארויסגעכאפט א מעסער און דערשטאכען איינעם פון בישאפס קרובים ביים אלטאר פון קלויסטער. מיט איהם הויבט זיך אן דער ערשטער פאר אונז בשוואוסטער איטדיווי דועלער ווידערשטאנדס אקט געגען די גרויזאמע שחי מות, וואס האבען זיך אנגעטון אין יענער פינסטער'ער צייט פון מיטעלאלטער.

אט די פערצווייפעלטע האנדלונג פון דעם פלוצ לינג פערזיגענ'טען יודישען איינגעל וואס האט געוואגט אין הייליגסטען ארט פון די ווילדע בארבארען ביים סאמע' אלטאר בשגעהן אזא טאט ווארפט א בולטען ליכט אויף דער איהן אייטוועג פערצווייפעלטער לאגע, אין וועלכער די יודען האבען זיך געפונען אין יענער עפאכע פון פינסטערען מיטעלאלטער און גאנץ בעזונדערס אין דעם עמק־הבכא וואס רופט זיך דייטש לאנד. אין אזא צייט פון העכסטער מרחה פון קי דוש השם ווען גאנצע קהילות פלעגען זיך אליין אויס קוילען אבי נישט אריינצופאלען לעבעדיגע אין די הענט פון די ווילדע קריסטליכע בעסטיעס דארטען וואו פאטערס האבען געקוילעט זייערע אייגענע קינ דער און געמאכט א ברכה, און די געקוילעטע קינדער האבען געענטפערט אמן — דארטען ווי יודישע פרוי ען און מיידלעך האבען זיך אנגעבונדען שטיינער א רום די העלזער און זיך געווארפען אין די ברייזינ דע טייכען אום נישט פעראומרייניגט צו ווערען פון די מענשליכע חיות האט א יודיש יונגעל געוואגט און געהאנדעלט מיט די בארבארען אויף זייער אייגענעם שטייגער און געוויזען דער וועלט אז אפילו דאס יודישע געדולד קען אויך פלאצען, ווען ס'ניטש איז...

(סוף מארגען)

דאס לעבען אין ארץ-ישראל

ידיעות פון דער יודישער טעלעגראפען-אגענטור

וועלכע אראבער בעטייליגען זיך אין די איבערפאלען אין א"י.

ירושלים. ווי עס טיילט מיט דער „דבר“ פון אנ'אראבישער קוועלע בעטייליגען זיך אין די איבערפאלען, וועלכע קומען לעצטענס פאר אין די דערפער ארום טולכרם, שכם און דזשענין, א"ידיגע און סי רישע און הרוזישע רויבער. פעלאכען פון דר דאזי גער געטענד דערציהלען אז צווישען די באנדיטען האבען זיי אויך געזעהן דעם בעריהמטען רויבער איסמאאיל אבו על כאלעק פון לבנון, די רעכטע האנד פון דעם נעפעהרליכע רויבער פואר אלאמא, וועלכען די לבנונ'ער רעגירונג האט פעראורטיילט צום טויט. שוין עטליכע חדשים ווי אבו על כאלעק „ארבייט אין א"י. כדי צו העלפען כאפען דעם דאזיגען העלד זע נען אדאבגעקומען דריי געהיים פאליציאנטען פון סיריען.

דער אויבערשטער אראבישער ראט פערהאנדעלט מיט קאוקאדזשי'ן

ירושלים. פרעסע אגענטור „אריענט“ טיילט מיט אז דער שליח פון דעססטען ראט אחי אבדול האדי האט געהאט א לענגערען געשפרעך מיט פאוזי על קאוקאדזשי וועלכער געפינט זיך איצט אין באגדאד. דער שמועס צווישען זיי האט געדויערט הריי שעה. אין די אראבישע קרייזען שרייבט מען צו דעם שמועס א גרויסע בעדייטונג.

ווי מען גיט איבער פון גוט אינפארמירטע קווע לען, האבען זיך די שליחים פון סאאוד אנגעשטויסען אויף גרויסע שוועריגקייטען. בשעת זיי האבען גע וואלט משפיע זיין אויף די איראקישע מלוכה מענער זיי זאלען זיך אויך בעטייליגען אין דער מוזולמעני שער קאנפערענץ אין ירושלים.

בארקליי'ס באנק וועגען דער ווירט־שאפטליכער לאגע אין א"י אין נאוועמבער.

ירושלים. לויט דעם ווירטשאפטליכען בע ריכט פון דער בארקליי'ס באנק הויבט זיך אן די אלגעמיינע ווירטשאפטליכע לאגע צו נארמאליזירען אויף פיל סחורות איז געווען א שטארקער נאכפרעג אנ'ערך 400 טאן ווייץ האט מען געבראכט פון סיר יען. דער נאכפרעג אויף קלייען איז געווען פעסט אבער דער אומפארט איז איינגעשרענקט געווארען אויף 200 טאן א חודש. דער מארק פון קוקורידזע איז געווען שטיל. דער מעהל מארק איז דעם גאנצען חודש געווען א נארמאלער די פרייזען פון צוקער זע נען געווען פעסטע, דאסנליכען פון קאווע. א בעסע רונג מערקט זיך אויפן מארק פון וואלענע, זיידענע און באוועלנע סחורות. די לאגע אויפן בוי מארק האט זיך אין אלגעמיין געבעסערט.

א א"י דעלעגאציע קומט קיין פוילען

ירושלים. סוף יאנואר קומט קיין פוילען אויף פראפאגאנדע מתנה אין אויסטראג פון הויפט ביו רא פון קרן קימת לישראל די ה"ה שמואל זשוכאוויצקי (אלוף מטדיאל) און ה' חביב (איינער פון די גריגדער פון ראשון לציון).

ה' שמואל זשוכאוויצקי קומט קיין פוילען אויף א קורצע צייט פון דאנען פאהרט ער אפ קיין ליטע ה' אביב וועט פערבלייבען אין פוילען איניגע וואכען און וועט איבערגעבען א גרוס פון א"י און ווע נען די אויפגאבען פון קרן קימת אין דער נאהענטסטער צייט.

וויפיל ביכער קויפט און פערקויפט א"י.

ירושלים. אויפן סמך פון דער קוואליפיקאצ יע פון די אימפארטירטע און עקספארטירטע סחור רות, וועלכע ס'האט איינגעפירט דער צאל דעפארטא מענט פון דער רעגירונג אין יאהר 1923 האט דער „דבר“ אויפגעשטעלט א סטאטיסטישע טאבעלע פון די ביכער וועלכע א"י האט געקויפט און פער קויפט אין פערלויף פון 1923 ביז סוף 1936. דער עקספארט פון ביכער האט אין משך פון די דאזיגע 14 יאהר בעטראפען 100.892 פונט און דער אימ פארט 297.495 פונט.

פון די עקספארטירטע ביכער ווי דער „דבר“ פערצייכנט — אויסשליסליך העבראישע האט אייראפא אבגענומען אויף א סומע פון 46.334 פונט, צפון — און דרום אמעריקע — 30,922 פונט און אין אפריקע און אויסטראליע פאר 23,636 פונט.

דער עקספארט איז געשטיגען פון יאהר צו יאהר און האט דערגרייכט דעם העכסטען רעקארד פארא יאהרען מיט א סומע פון 13.400 פונט.

צווישען די לענדער פון וועלכע א"י אימפארטירט ביכער פערנעמט דייטשלאנד דאס אויבען אן מיט א סומע פון 85.500 פונט; דערנאך געהען ענגלאנד מיט 60 טויזענד פונט און פוילען מיט 25 טויזענד פונט. פון דער ערשטער און דער לעצטער ציפער איז צו זעהן ווי שטארק דער קיבוץ־גליות אין א"י איז נאך פערבונדען מיט דער אלטער היים.

באלפוריע פאר א ווענדע פונקט.

ירושלים. די קאלאניע באלפוריא אין עמק וועלכע איז באזעצט אויף טרוקענע פעלדער (אקערבוי) שטעהט איצט פאר א ווענדע פונקט אין איהר ענט וויקלונג. כדי צו בעזייטיגען דעם מאנגעל אין וואסער האט באלפוריא אנגעהויבען גראבען א ברונעם און די רעזולטאטען זענען געווען זעהר דערפרעהענדע איצט געהט די קאלאניע בויען צוויי באסיינען. אין איינעם פון זיי וועלען אריין 1500 קמ"מ וואסער, דערווייל בויט מען א קלענערען באסיין פון 300 קמ"מ וואסער און די קומענדיגע טעג וועט מען דורכפיה רען די אינסטאלאציע.

לארד פיל דריקט אוים מיטגעפיהל דער משפחה פון אנ'ערמארדעטען שומר.

ירושלים. די חברים פון דעם ערמארדעטען יודישען וועכטער אברהם דונגי וועלכער איז אין דער צייט פון די אונרוהען נעפאלען פון אנ'אראבישער קויל ביי דער קאלאניע אבן יהודה, האבען צוגע שיקט צו דער קעניגליכער קאמיסיע א בריף אין וועל כען זיי שילדערען די אימשטענדען ביי וועלכע ער איז ערמארדעט געווארען און געבעטען, זיך צו פער אינטערעסירען מיט דעם דאזיגען מארד. אויף דעם דאזיגען בריף האט געענטפערט אין נאמען פון לארד פיל זיין סעקרעטאר אז לארד פיל בעדויערט זעהר דעם מארד, אבער סע ליגט נישט אין דער קאמפעטענץ פון דער קעניגליכער קאמיסיע זיך אפיציעל צו פערנעמען מיט דעם דאזיגען פאל, ער שיקט אי בער דעם בריף צום גענעראל אינספעקטאר פון דער פאליציי, אז ער זאל דעם ענין שענקען דעם נעהערי גען אויפמערקזאמקייט. צום סוף פון בריף דריקט לארד פיל אוים אין זיין נאמען און אין נאמען פון די אנדערע מיטגלידער פון דער קעניגליכער קאמים יע זייער צער דער מוטער און דער משפחה פון דעם ערמארדעטען.

בוי פון נייע קאזארמעס אין ירושלים

ירושלים. די בוי פירמע „משרד קבלני“ פון דער „הסתדרות האט איבערגענומען דעם בוי פון 30 גרויסע באראקען פאר מיליטער אין ירושל ים, וועלכע וועלען אפקאסטען 18 טויזענד פונט.

אראבער בעקומען מלוכה באדען.

ירושלים. אראבער, וועלכע בעשעפטיגען זיך מיט פיהרען זייפזיף און וואוינען אויפן באדען פון אנ'אראבישען דארף ביי הרצליה האבען זיך בע קלאגט פאר דער רעגירונג אז מען וויל זיי ארויסטרייבען פון באדען, זיי בעטען דעריבער אז די רעגירונג זאל זיי איבערגעבען א שטיק באהען אויפן צפון — זייט פון דארף. ווי מען גיט איבער האבען 15 משפחות פון די דאזיגע אראבער שוין בעקומען מלוכה באדען אין בית־שאן, צו 50 דונאם יעדע פאמיליע דעם באדען האבען זיי שוין פערזייט מיט תבואה.

באהן - ליניע חיפה—שכם געשלאסען

ירושלים. מיט א קורצער צייט צוריק האט די באהן אויף דער ליניע חיפה־שכם ווידער אנגעהויבען צו קורסירען. אזוי ווי די פרעקווענץ אויף דער דאזיגער ליניע איז געווען א נישטיגע, האט די באהן פערוואלטונג זי ווידער געשלאסען.

רעוויזיאניסטען פערלאנגען סערטיפיקאטען

ירושלים. די מיטגלידער פון פרעזידיום פון דער רעוויזיאניסט. ארגאניזאציע ד"ר אלטמאן און חר. ליבאוצקי האבען זיך געווענדעט צו דער לייטונג פון דער יודישער אגענץ און פערלאנגט, אז מען זאל אויסטיילען פארן בית"ר א צאהל סערטיפיקאטען פון דעם לעצטען שעדיול.

א"י־דיגע בעאמטע טארען נישט פאהרען קיין אלעקסאנדרעטא.

ירושלים. אין צוזאמענהאנג מיט דער געש פאנטער פאליטישער לאגע אין אלעקסאנדרעטא (צר פון סיריען) האט דער גענעראל סעקרעטאריאט פון דער רעגירונג אין ירושלים מיטגעטיילט אלע רעגיע רונגס אבטיילונגען אז קיין שום בעאמטער זאל נישט פערפערענגען זיין ארלויב אין אלעקסאנדרעטא.

שוידערליכער פינף־פאכיגער מארד נעבען אלקעניק

(פון אונזער קארעספאנדענט)

דאנערשטאג דעם 24־טען ד. ח. 6 אזיענד איז די גאנצע געגענט פון און ארום אלקעניק אויפגע ציטערט געווארען פון דער ידיעה, וועלכע האט זיך בליץ־שנעל איבערגעטראגען פון מויל צו מויל וועגען א שרעקליכען פינף־פאכיגען מארד. וואס איז אויס געפיהרט געווארע דורך 3 בעסטיאלישע מערדער אין דארף טשיזשון ביי אלקעניק אין דעם הייליגען ביטל־אזיענד.

מיט עטליכע חדשים צוריק האט דער פויער יאנקאויסקי פון דארף טשיזשון אפגעשריבען זיינע פעלדער נישט פאר זיינע 3 זיהן, נאר פאר א שכן זיינעם, א געוויסען דידוטש. יאנקאוסקיס א זוהן האט פאר מעס (2 זיהן זענען אין ליטע) דערהרגעט דעם אלטען טאטען. פון די יאונגדען איז דער פא־טער אין עטליכע טעג ארום געשטארבען. דער פאטער מערדער איז אנטלאפען קיין ליטע, אבער די פויערים פלעגען דערציילען, אז יאנקאויסקי פלעגט אין די אזענטען קומען אין דארף און אז ער וויל בקמה נעמען פון די וואס האבען זיין פאטער צוגערעדט, ער זאל אפשרייבען די פעלדער דידוטשן, און זיי דערשיסען צוזאמען מיט דידוטשן. פאליציי האט שוין דעם דארף געהיט.

אין א געוויסען אוונט איז יאנקאויסקי געקו־מען צו דידוטשן אין שטוב און אויף איהם געשא־סען. די קויל איז אריין דורכ'ן מויל און ארויס דורך דעם האלז. דידוטש איז א שווער פערוואונדע־טער אפגעלעגען עטליכע וואכען אין שפיטאל און געבליבען לעבען. דער מערדער יאנקאויסקי האט ווידער בעוויזען צו אנטלויפען קיין ליטע. פויערים פלעגען ווייטער דערציילען, אז יאנקאווסקי קומט ווידער אין די אוונטען אין טשיזשון און אז ער האט נאך בדעה עטליכע פויערים צו דערשיסען, א לאנגע צייט איז אבער געווען שטיל.

ווי ס'ווייזט זיך אבער ארויס, איז יאנקאויסקיס צארן נאך נישט געווען איינגעשטילט. אויסנוצענ־דיג דעם יום־טוב, ווען די פויערים זענען אלע אין דער היים, האט ער בעשלאסען זיין נקמה־אקט אדורכצופיהרען. 6 אזיענד איז ער מיט נאך 2 מאן, אנגעטון אין מאסקעס, געקומען אין דארף טשיזשון, אריין צום 45־יאהריגען פויער יאן טשערנאויסקי, איהם ארויסגעשלעפט אויפ'ן הויף, דארטען שרעקליך געשלאגען און נאכהער דערשאסען, צילענדיג אין קאפ, דאן אזועק צום פויער ווינצענטי זענגעלעוויטש, 80 יאהר אלט, און איהם אין שטוב דערשאסען.

זענגעלעוויטשעס זוהן סילוועסטער, 38 יאהר אלט, איז גראד געווען אויסגעגאנגען אין שייער נעמען א ביסעל היי, זענען זיי אזועק אין שייער און איהם דארט דערשאסען. נאכ'ן עם אריין צום פויער יוזעף יאראנאווסקי — א קראנקער, פאראליזירטער עטליכע 70 יאהר אלט, און איהם לעבען בעט דער־שאסען. צולעצט נאך אזועק צו מאציעי דידוטש, 43 יאהר אלט און אויך איהם דערשאסען. די פאלי־ציי, וועלכע איז וועגען דעם מארד אלארמירט גע־ווארען, האט גלייך עלאגערט דעם דארף. אויך דאס גאנצע מיליטער פון דער אלקעניקער גרענעץ־וואך איז געשטעלט געווארען אויף די פיס. ליידער, אבער האט זיך דערווייל נישט איינגעגעבען די מערדער צו כאפען. ארום 11 א זייגער אזיענד זענען שוין אין טשיזשון געווען געקומען מיט א טעקסי פון ווילנע עטליכע פערזאן פון דער העכערער מאכט.

דער בעסטיאלישער מארד איבער די מענשען אין אזא הייליגען קריסטליכען אזיענד, האט אויפ־געציטערט אונזער גאנצע געגענט, און א אימה הערשט אין דארף טשיזשון, ווייל די מערדער האבען געזאגט, אז דער צעטעל פון די קרבנות איז נאך נישט אויסגעשעפט. ס'איז פשוט צו שטוינען איבער דער קאלטבלוטיגקייט פון די אכזריותדיגע מער־דער — אזוי רוהיג צו גיין איבער 5 הייזער און מאדען, הונדערטער מענשען גייען אין טשיזשון קוקען אויף די גרויליכע בילדער.

בן-יצחק.

* * *

שוין נאך דעם ווי כ'האב פערענדיגט דעם בריף וועגען מארד אין טשיזשון איז ווידער אנגעקומען א ידיעה וועגען א מארד אין דארף קורשע, אלקעניקער געגענט. פרייטאג צו נאכט איז דארטען אויף א „זאבאווע“ אויסגעבראכען א געשלעג און אין רעזולטאט איז דערשטאכען געווארען אויף טויט אנטאן זאמייטעס, 22 יאהר אלט, שווער פערוואונדעט איז סטאניסלאוו ווערסאצקי, 23 יאהר אלט. ס זענען ארעסטירט: ווערסאצקי יאן (א ברודער פון שווער פער וואונדעטען) יאן אוועלאוויטש, אנדזשיי ווערסאצקי.

ד. ז.

די פרוי אין יאפאן

א יאפאנעזערין, וואס איז אויפגעהאדעוועט געווארען אין אמעריקע, קומט צוריק אהיים און בעשרייבט ווי דאס דארטיגע לעבען קוקט איהר אויס

די בעשרייבונג פון סומיע שיא מישימא, אין ענגלישען זשורנאל „אייסיע" („אזיע"), איז העכסט אינטערעסאנט און פערכאפענד. עס ווייקעלט זיך פאר אונז אויף א ביי ארט לעבען, פיהרונגען פון וועלכען מיר האבען נישט קיין שום אהנונג.

מרס. מישימא האט א יאהר זעקס פערבראכט אין אמעריקע. זי האט געלערנט אין א אוניווערזיטעט. זי האט אויך גערייזט אין איראפע און איז געווארען א העכסט געבילדעטע יונגע פרוי.

מישימא'ס עלטערען זענען געווען נישט קיין גאנץ רייכע לייט, אבער דאך איז איהר איבערגעבליבען א היבשע סומע געלד פון איהר זיידען, און זי האט עס אויסגעגעבען אויף איהר בילדונג.

איז אט קומט זי אהיים, אין יאפאן, וואו זי האט עטליכע קרובים. גלייך האט זי דערפיהלט א פיינדליכע שטימונג. די שוועסטער איהרע האבען איהר נישט געקאנט פערגעבען, וואס זי איז א געבילדעטע, וואס זי ווייסט אזוי פיל זאכען און האלט זיך אזוי אנדערש, ווי זיי זענען געוואוינט צו זעהן. עס איז אין איהר נישט געווען קיין צייכען פון אונטערוואַרפענקייט צום מאן. עס איז אין איהר נישט געווען קיין צייכען פון יענער צניעות'דיגקייט, וואס מען איז געוואוינט צו זעהן אין דער יאפאנעזישער מיידעל פון באלעבאטישען שניט. זיי האבען איהר אויך נישט געקענט פערגעבען דעם פאקט, וואס זי האט נישט קיין געלד, וואס זי האט דעם לעצטען סענט אויסגעגעבען אויף אזא נארישקייט, ווי בילדונג. עס איז געקומען צו דעם, אז זי האט באלד איינגעזעהען, אז זי מוז געהען זוכען עפעס צו פערדינען, אויב נישט — וועט זי מוזען הונגערען, ווייל די שוועסטער האבען זיך געהאלטען צו איהר פיינדליך. עס איז נישט געווען קיין רייד וועגען דעם, אז זיי זאלען איהר אויסהאלטען.

— פאַרוואס האסטו נישט חתונה? — האבען זיי געפאדערט פון איהר.

„ביי זיך האב איך בעשלאסען צו געפינען א פלאץ וואו צו לערנען די ענגלישע שפראך מיט יונגע יאפאנעזער".

איהר אידעאל איז געווען, אז דורך איהר זאלען זיך בעגעגענען די צוויי עלעמענטען — מזרח און מערב. אזיע און איראפע. זי האט דאך ליב געהאט איהר לאנד און האט געוואלט טון פאר יאפאן גוטעס.

זי האט זיך אויך געקליבען צו לערנען מיט'ן יונגוואַרג די געשיכטע פון די איראפעאישע פעלקער, ווייל געשיכטע איז דער באנד פון איין פאלק מיט'ן אנדערען. דאס איז דאך דער צוזאמענקונפט־פלאץ פון אלע פעלקער און ראסען. דורך דעם שטודיום פון געשיכטע וועט זי אריינברענגען אין לאנד א נייעם, פארגעשריטענעם גייסט. זי האט אבער פערגעסען, אז אין יאפאן הויבט מען אן לערנען געשיכטע ערשט ווען מען איז אין אוניווערזיטעט, און דארט וועט מען קיין פרוי נישט אריינבעמען אונטער קיינע אומשטענדען. די פרוי אין יאפאן איז א בעזונדער וועלטעל, מען קומט זיך צוזאמען אמאל רעדען וועגען דעם, וואס עס טוט זיך ביי יענעם אין טעפעל; מען בערעדט די שניר, און די שניר בערעדען די שוויגערס. אבער קיין יאפאנעזער פרוי וועט נישט רעדען וועגען איהר מאן און זיכער נישט וועגען א פרעמדען מאן. דאס איז נישט אנשטענדיג. דאס איז נישט דערלויבט. די מענער — זיי קלויבען זיך צוזאמען אין די רייכע רעסטאראנען, זיי פערברענגען די צייט אין טרינקען און אין אמוזירען זיך מיט די „ביישעס", וואס זענען אנגעשטעלט אין אזעלכע ערטער פאר דעם צוועק.

„עס מאכט זיך, אז לעהרער קומען זיך צוזאמען און דאן טרעפען זיך ביידע געשלעכטער צוזאמען. אבער וועגען וואס רעדט מען? וועגען די לעהר־ביכער און וועגען די שילער. עס וועט גאר קיינעם נישט איינפאלען צו רעדען וועגען דעם, וואס עס קומט פאר אויף דער וועלט, וועגען די לעצטע בעדיגע פאסירונגען.

די שוועסטער האבען איהר נישט אויפגעהערט צו מאטערען, זי זאל חתונה האבען, זי זאל מאכען א סוף צו איהר שווערען לעבען, זי זאל זיי נישט פערשעמען. אבער זי האט זיך געגען דעם געוועהרט, איהר האט זיך געוואלט אויסנוצען איהר קענטשאפט. זי האט געוואלט טון דאס, צו וואס זי האט זיך גע גרייט מיט אזוי פיל מיה און קאסטען. האט זי געקראגען א שטעלע אין א נידעריגען לעהר־אנשטאלט, וואו מען האט געצאהלט נישט קיין סך. זי האט זיך איינגעארדענט אין א קליינער וואוינונג פאר זיך און גענומען פיהרען דעם לעבען פון אן אַלטער מויד. זי איז שוין דאן אלט געווען זעקס־און־צוואנציג יאהר — אן עלטער, וואס ווערט אין יאפאן בעטראכט אלס אויסערגעוועהנליך פאר איינער, וואס איז נישט פערהייראט. אין יאפאן זענען נישטא קיין סך נישט־פערהייראטע פרויען. ווען איינע בלייבט אומפערהייראט, קוקט מען אויף איהר מיט פעראכטונג.

„איך האב זיך געפיהלט נישט גוט, איך האב געוואוסט, אז מיין ארט איז אין א היים. א מאן דארף זיין מיין הערשער. אבער איך האב נישט געזעהען קיין איינעם, וואס זאל מיר געפעלען, און וועמען איך זאל געפעלען, איך האב פערשטאנען, אז די עטליכע יאהר, וואס איך בין נישט געווען אין לאנד, וואס איך האב געוואנדערט איבער דער וועלט, האבען מיך געמאכט פאר א פרעמדער, פאר אן איבערגעוואנדערטער, און אז מען האט מיך נישט ליב, מען בעציהט זיך צו מיר מיט אומצוטרוי".

„נאר פלוצים האב איך זיך געכאפט, אז איך בין פערהייראט".

פאסירט האט מיט איהר אט וואס:

עס איז געווען איהרער א ווייטער בעקאנטער, א פראפעסאר. ער איז געווען פערהייראט און געהאט פיר קינדער. פלוצים איז זיין פרוי אראפ פון גלייכען וועג און האט איהם פערלאזט, ווייל זי האט מעהר נישט געקענט ליידען די ארימקייט, וואס האט געהערשט אין זייער הויז. געריכט האט זי זיך אויף רייכקייט און לוקסוס, ווייל דער זיידע פון דעם פראפעסאר האט איבערגעלאזט א סך געלד, נאר דער פאטער זיינער איז געווען אזא מאן, וואס האט נישט פיינט געהאט עולם הזה און ער האט גאנץ שנעל אויסגעבראכט דעם פערמעגען, וואס האט לויט'ן געזעץ בעלאנגט צום זוהן.

די פרוי האט נישט געוואוסט פון דעם. זי איז געווען אונטער'ן איינדרוק, אז ער האט פערבארגענע אוצרות. אויסגעלאזט האט זיך, אז זי האט געמוזט פערזעצען די אלע זאכען, וואס זי האט געבראכט פון איהר פאטער'ס הויז. האט זי געליטען און געשוויגען. צולעצט איז איהר דערעסען געווארען און זי האט פערלאזט איהר מאן מיט די קינדער.

איז דער ארימער געלערנטער געבליבען אליין, פערלאזט מיט די קינדער זיינע. עס איז איהם באך געווען גוט, וואס זיין אלטע מאמע איז געווען מיט איהם, אבער זי איז געווען צו־שוואך צו טאן די גאנצע הויז־ארבייט, האט זי איהם גענומען איינרעדען, ער זאל זיך גט'ן מיט זיין ערשטער פרוי און חתונה האבען מיט אן אנדערער.

איינמאל איז די אלטע פרוי, די מוטער פון דעם פראפעסאר, געקומען צו מישימא אהיים און זיך גענומען בעטען ביי איהר, אז זי זאל חתונה האבען מיט איהר זוהן. זי האט איהר פערציילט, אז וואס איז שייך די פיר קינדער, וועט זי די אלטע אויף זיי אכטונג געבען. און זי וועט נישט האבען קיין סך ארבייט אין הויז, ווייל עס איז פערהאן א דינסט, און אז עס וועט איהר גוט זיין.

עס איז אויך געקומען דער פראפעסאר אליין און מיט איהר גערעדט וועגען הייראט. ער איז געווען זעהר א סימפאטישער מאן. האט זי איינגעוויליגט. די צערעמאניע איז געפראוועט געווארען גאנץ שטיל און זי האט זיך אריינגעצויגען אין הויז פון איהר מאן.

באר דא האט זיך באלד אנגעפאנגען די גרויסע ענטוישונג, דא ערשט האט זי דערפיהלט ווי קווייט זי איז אוועק פון דעם אלטען יאפאנישען לעבען. שוין אויפ'ן אנדערען טאג האט די אלטע גענומען געוועלטיגען מיט אנ'אייזערנער האנט. עס איז איהר נישט געפעלען, וואס זי, די שנור, פערדינט אזוי ווייניג געלט, פאר־וואס זי שטרענגט זיך נישט אן צו ארבייטען מעהר, ווייל די פאמיליע האט זיך גענויטיגט אין געלד. די אלטע האט זיך גענומען מישען אין אלץ, און די יונגע פרוי, וואס האט געהאט א בעדערפעניש פאר פריוואטקייט, פאר איהר אייגען ווינקעל, האט זיך שטענדיג געפיהלט, אז מען קוקט איהר נאך, אז מען פארשט איהר נאך, און דאס איז איהר געווען שווערער ווי אלץ.

עס האט געדויערט א צייט און איך האב בעקומען א קליינע סומע. דאן האב איך זיך געקויפט א קליין הייזעל ווייט פון צענטער פון שטאט, און האב זיך דארט אריבערגעקליבען. אין עטליכע טעג ארום איז געקומען מיין מאן. דא איז געווען שטיל, דא האבען מיר געקאנט טאן אונזער ארבייט. איך האב געהאט איבערצייגונגען, איך האב געהאט לעקציעס אין ענגליש, און האב אנגעהויבען פערדינען נישט שלעכט. אבער דערווייל אלענפאלס, בין איך פריי פון מיין שוויגער, און דאס מיינט, אין יאפאנישען זין, א גרויסע רעוואלוציע. נאר ווי לאנג דאס וועט אנהאלטען — ווייס איך אליין נישט".

לאה שעלוב

בעלגישער קעניג

רעדט מיט יוד. דיאמאנטערן אויף דער אויסשטעלונג אין אנטווערפן

בירגערמייסטער הויסמאנס, אין א רעדע לכבוד דעם קעניג, שטרייכט אונטער די יודישע אויפטועס פאר אנטווערפן.

אנטווערפען פייערט איצט דעם יום טוב פון איהר אינדוסטריע — דעם דימענט.

לויט דער איניציאטיוו פונם בירגערמייסטער פון אנטווערפען, ה' קאמיל הויסמאנס איז דא גע עפענט געווארען די וועלט אויסשטעלונג פונם דיא־מאנט, צו וועלכער עס זענען געקומען קעניג לעא־פאלד און די וויכטיגסטע מיטגלידער פון דער רעגי רונג מיטן פרעמיער וואן־זעעלאנד בראש.

די וועלט אויסשטעלונג פונם דיאמאנט איז איי גענטליך א מאניפעסטאציע פון יודישע אויפטוען פון יודישער פראצע. עס איז איבעריג צו דערמאנען אז קודם כל אדאנק די פ. ן דער פריעמד געקומענע יודען אימיגראנטען פון פוילען רוסלאנד, גאליציען רומעניען און אנדערע לענדער, איז אנטווערפען גע ווארען דער וועלט צענטער פון דיאמאנט אינדוסטריע און פון דיאמאנט האנדעל.

אגב, בעווייזט עס טאקע די דאזיגע אויסשטע לונג אויף אנ'איינדרוקספולען אופן. כמעט אלע קיאסקען זענען פון יודישע פאבריקאנטען און פון יודישע סוחרים. א ספעציעלע פעראינטערעסירונג האט ארויסגערופען ביי אלע בעזוכען דאס „פענ־כטערל" הינטער וועלכען עס געפינען זיך די פרעכ טיגע דיאמאנטען פון דער אמאליגער צארישער קרוין

פון אונזער בעלגישן מארעספאנדענט

מ. י. נירענבערגער

און זיי זענען אויסגעשטעלט געווארען דורך א יודי שער פירמע, — יודען האבען זיי צו פערקויפען...

ס'איז אויך כדאי צוצוגעבען אז דער קעניג האט זיך פערזענליך פעראינטערעסירט מיט א סך יודי שע קיאסקען און מיט זייערע אויסשטעלער זיך אריינ געלאזט אין א לענגערען שמועס.

פיל יודען האבען זיך צוגעקוקט ווי לעאפאלד דער דריטער האט געבאטען א שמועס'ל מיט דעם אדער יע נעם יודען פון גאליציען אדער פוילען... דער בעלגי שער קעניג האט פערזענליך זיך געקאנט איבערצייגען אין די אומטעהויערע פערדינסטען פון די מזרח יודישע עמיגראנטען פאר דער ווירטשאפטליכער ענט וויקלונג פון אנטווערפען. דער פאקט וואס דער קע ניג האט אזוי לאנג פערבראכט אויף דער דיאמענט אויסשטעלונג בעווייזט אז נישט געקוקט אויף אלע אנטיסעמיטישע העצעס ווייסט מען אין די בעלגישע רעגירונגס קרייזען אפצושאצען די ראל פון יודישע איינוואנדערער אין דער בעלגישער עקאנאמיק.

איבעריגענס, האט דער אנטווערפענער בירגער מייסטער און גרויסער יודען פריינד, ה' קאמיל הויס מאנס, אין זיין פרעכטיגע רעדע ביי דער פייערליכער ערעפנונג פון דער דיאמאנט וועלט אויסשטעלונג, אונ טערגעשטראכען די יודישע פערדינסטען לטובת אנט ווערפען, און זיין רעדע ווענדענדיג זיך צום קעניג האט בירגערמייסטער הויסמאנס צווישען אנדערען גע זאגט:

„אנטווערפען איז די שטאט פון דיאמאנט. טוי זענטער דימענט ארבייטער לעבען דא, ארבייטען דא, הונדערטער סוחרים פון דיאמאנט לעבען דא. צווי שען זיי זענען פאראן נישט נאר בעלגיער נאר אויס לענדער געקומענע אהער פון פערשידענע לענדער. זייערע פאמיליעס לעבען אין אנטווערפען זינט לאנ גע יאהרען: א סך פון זיי זענען געקומען אהער נאך דער מלחמה. א דאנק זיי אלע איז אנטווערפער געווא רען זינט 1920 דער וועלט צענטער פונם דיאמאנט".

עס איז באמת דערפרייענד, וואס גראד איצט און סאמע פרען פון דער אנטיסעמיטישער און אנטי פרעמדען העצע ביי אונז. האט די שטאט אנטווערפען געהאלטען פאר נויטיג צו בעווייזען דער בעלגישער עפענטליכקייט די אויפטוען פון דעם יודישען איינגע וואנדערטען קבוץ.

דער גורל פון א פרוי

סענסאציאנעלער און שפאנענדער ראמאן

38

ווען דער פאראד האט זיך געענדיגט האט סטע־פאן דער פאלאס אויסגעדרייט זיין פנים צו רחל'ען און ארויסגעלאזט א קורצען אונאנגענעהמען גע־לעכטער. עס איז איהם. ווייזט אויס, געפעלען די מעשה, וואס צוויי דייטשע שפיאנען האבען זיך גע־פונען אין דער רייה פון די פראנצויזישע זעלנער, וואס די פאטריאטישע פראנצויזען האבען זיי אנ־גענומען פאר אייגענע. ער האט זיך גענומען פיהלען מיט רחל'ען אזוי היימיש. ווי זי וואלט געווען זיינס א גלייכען און ער איז געווען זיכער, אז אויך רחל קוקט מיט אזעלכע חלק'ישע אויגען אויף די פראנ־צויזישע סאלדאטען, ווי ער און אז אויך זי האט אינטערעסען די זעלבע זאכען, וואס ער... רחל האט שוין איצט אזוי פיינד געהאט סטעפאנען, אז זי וואלט איהם מיט פערגעניגען דער/הרג'עט. זי איז אבער געווען אין זייער הענט און זי האט געדארפט זיין גוט מיט איהם. זי האט איהם דעריבער א וואונק געטאן מיט אנ'אויג איהם צו ווייזען, אז זי פערשטעהט דעם מיין פון זיין געלעכטער און אז נישט איינער פון די סאלדאטען וועט פערלירען זיין לעבען צוליב זייער שפיאנאזש ארבייט....

רחל האט זיך איינגעקריצט פון שענסטען און בע סטען און ווען זי האט זיך אויסגעפוצט אוועקצופאה רען צום שפיאן „24" וואו זי האט היינט אין א־ווענד געדארפט זיין, האט זי אויסגעזעהן ווי א וועלט־שעהנהייט.

זי האט געטראגען א ציזזאריץ סאמעטן קלייד מיט א זעהר ניזדעריג אויסגעשניטענער דעקאלטע אין פלייצע. פונם שווארצען סאמעט האט דאס ארויס־שטעהענע לייב געבלענדט מיט פרישער ווייסקייט, דאס קלייד האט ארומגעכאפט איהר טאליע אזוי, אז יעדע ליניע פון איהר וואונדערליכער פיגור האט זיך דורך דעם געצייכענט.

זי האט געהאט די שטעל און די עלעגאנץ פון א פרינצעסין און איהר רייך קלייד איז געווען א וואונ־דערליכע ראהם צו איהר אויסערגעווענליכער שיינ־קייט.

ווען זי האט אויף זיך א קוק געטון אין שפיגעל האט זי מיט אלע איהרע צרות, זיך נישט געקאנט בעפרייען פון אנ'אנגענעהם געפיהל, וואס האט זי אר־רומגענומען, וואס זי זעהט אויס אזוי שעהן, אזוי רייצענד, ווי אלע פרויען האט איהר איהר שיינ־קייט אנגעפילט מיט זיכערקייט, מיט גלויבען אין זיך, און מיט א פערלאנג צו בעזיגען מענערישע הערצער...

זי האט זעהר שטארק געוואלט, אז מאריס זאל זי איצטער אזוי א זעהן און זי האט געקוואלט אין גלוי־בען, אז ער חרטה געהאט אויף זיין שרעקליכען טאט אין פערלאזען זי...

זי האט אויף די אקסלען ארויפגעכאפט א ווייסע זיידענע אפערע פעלערינע און אויפן קאפ א ראזעווע וואוואלענע שאדף און געווארט ביז מען וועט איהר לאזען וויסען. אז עס זיכער ארויסצוגיין פון הויז.

ווען זי איז ארויס פון הויז. איז דאס געסעל געווען ליידיג, זי איז שנעל אריין אין אנ'אויטאמאביל, וואו סטעפאן דער פאלאק איז געזעסען ביים רעדעל, דער אויטאמאביל האט זיך א ריהר געטון פון ארט זיך זיג־זאג געדרייט דורך געסלעך ביז ער איז ארויס אויף די הויפטגאסען.

זיי זענען הורכגעפאהרען בולווער איינקערמאן און אריינגעפאהרען אין דער שיינער גאס רו פראגעט. דארט האט זיך דער אויטאמאביל אפגעשטעלט ביי איינעם פון די רייכסטע הייזער. דאס הויז האט אויס געזעהן ווי א פאלאצעל פון טויזענד און איין נאכט. א וואונדערליכען גארטען מיט די פערשידענארטיג־סטע בלומען האט בעצירט דעם אריינגאנג, סטעפאן ווי א שאפער, איז ארויס פון אויטאמאביל און פאר רחל'ען געעפענט די טיר, זי איז ארויסגעשטיגען און זיך געלאזט גיין צום אריינגאנג, סטעפאן האט איהר נאכגעפאלגט.

די טיר האט זיי געעפענט א דינסט וואס איז גע ווען א פרוי אין די מיטעלע יאהרען, מיט א בלאס נישטמורהבררדיגלעך פנים, וואו ס'איז נישט געווען קיין סימן פון וועלכען ס'איז אויסדרוק, סטעפאן האט זיך מיט איהר גענומען עפעס סוד'ן און רחל האט פערשטאנען אז זי איז אויך איינע פון די דייט־שע שפיאנען.

סטעפאן איז אוועקגעגאנגען און די דינסט האט געהאלפען רחל'ען אויסטאן די פעלערינע. רחל האט נאך אמאל א קוק געטון אויף דער פרוי און געזעהן אז איהר געזיכט איז ווי א ליידיג שטיקעל פאפיר, וואס מען קאן פון דעם גארנישט ארויסלייענען...

זי האט געבעטען רחל'ען זיך צוזעצען און צווארטען ביז די באלעבאסטע וועט אריינקומען.

דער צימער, אין וועלכען רחל איז געזעסען און געווארט איז געווען אויסגעמעבלירט אויפן שענס־טען ארט. א פערסישער טעפיך פון דער בעסטער סחורה אויסגעמאלען מיט פערשידענע אריענטאלי־שע אוווארען איז געלעגען אויסגעשפרייט אויפן דיל און צוגעגעבען דעם צימער א פאנטאסטישען אויס־זעהן.

אויף די פענסטער זענען געהאנגען שווערע גאר־דינען פון טונקעל־בלויען קאליר, וואס האבען מיט זייער איבזשוה. ווי ביינע פארהאנגען, צוגעגעבען עפעס טעאטראלישעס דער רייכער וואוינונג. די סאפע די שטוהלען און די קלענערע שטיקלעך מעבעל זע־נען געווען פון מאדערנעם שניט און אויסגעשטעלט מיטן בעסטען געשמאק, אויף די ווענט זענען געהאנ־גען טייערע בילדער פון די גרעסטע מאלער וואס האבען געדארפט אפקאסטען א פערמעגען. מען האט גע־קאנט זעהן אז דא וואוינען מענשען, וואס זענען זעהר רייך און בייזעמען קיין געלד שפילט נישט קיין ראָ־לע, נאר וואס האבען אויך אנ'אידעלן קינסטלע־רישען געשמאק.

רחל האט מיטן גרעסטען אומגעדולד און נייגע־ריגקייט געווארט אויף דער באלעבאסטע פון הויז, וואס איז געווען שפיאן „24" און וואס זי האט קיין אהנונג נישט געהאט ווער דאס איז. נאך דער אטמאספערע אין הויז אין וועלכען זי האט איצט גע־וואוינט, מיטן קעלער מיט דער אונטערוועלט סביבה, האט זי זיך דא געפיהלט היימיש און נישט שרעקעדיג, זי איז געווען זיכער אז די באלעבאסטע פון אזא וואוינונג איז עפעס א קינסטלערישער מענש און נאך איידער זי האט זי געזעהען, האט זי זיך דערפיהלט נאהענט צו איהר, זי האט אלע ווייל גע־קוקט אויף דער טיר פונוואנען „24" האט געדארפט אריינקומען און איהר הארץ האט געציטערט מיט אומגעדולד.

ווען די טיר האט זיך ענדליך געעפענט און זי האט דערזעהן ווער עס איז אריינגעקומען, איז איהר אפגענומען געווארען דאס לשון זי האט א ווייל נישט געגלויבט איהרע אייגענע אויגען, וועלכע זי האט ברייט צעעפענט און נישט אראפגענומען פון אריינגעקומענער פרוי, איז דאס מעגליך? איז דאס מעגליך? איז עס נישט קיין חלום? איז דאס טאקע די וואהר? איז עס נישט עפעס א טעות? די פראגען האבען איהר געקנעבערט איין מוח און זי האט אפילו נישט געוואגט זיך אויפצוהייבען צו גיין בעגעגענען די באלעבאסטע און זיך מיט איהר בעגריסען.

(פארטזעצונג קומט).

דאס לאדזער לעבען

מיטוואך, 30 דעצעמבער
ט"ז טבת תרצ"ז

זון-אונטערגאנג 3.30
זון-אויפגאנג 7.36

אגודה-דאזארעס און פרנסים

האבען זיך געווענדעט מיט א בריף צום פארזיצער פון דער אגודה'שער קהלה-פראקציע

וועגען רופען א זיצונג מכח דער רב-פראגע

יוי מיר האבען שוין איבערגעגעבען ווערט אין דער אגודה געפיהרט א שטארקע קאמפאניע, אז די קהלה-פערוואלטונג זאל אויסנוצען די אגודהשע מעהרהייט אין דער קהלה און זאל אויסשרייבען א קאנקורס אויף א הויפט-רב אין לאדז.

די פראגע איז שוין בעטראכט געווארען אויף א זיצונג פון דער אגודה'שער קהלה-פראקציע און דעמאלס האט פרעזעס מינצבערג צוגעזאגט אין פערלויף פון עטליכע טעג צונויפצורופען א ספעציעלע בעראטונג וועגען דעם דאזיגען ענין, היות ווי די בעראטונג איז נאך ביז איצט נישט פארגעקומען, האבען זיך נעכטען א גרופע אגודהשע מיטגלידער פון קהלה-ראט און פון דער קהלה-פערוואלטונג געווענדעט מיט א בריף צום פארזיצער פון דער אגודהשער קהלה-פראקציע ה' דוד שטאהל, אז ער זאל תיכף צונויפרופען א זיצונג פון דער אגודה'שער פראקציע און שטעלען אויף דער טאג-אר-דנונג די פראגע וועגען א הויפט-רב.

יוי מיר זעהען האבען די רב-אנהענגער אין דער „אגודה" אנגעהויבען א שטארקע אקציע צו אנגאזשירען א הויפט-רב פאר לאדז.

פאר וועלכע נייע אינסטיטוציעס

זענען ארייינגעשטעלט געווארען סובסידיעס אין קהלה-בודזשעט

די בודזשעט-קאמיסיע ביי דער קהלה-פערוואלטונג האט שוין אנגענומען דעם בודזשעט. ווי בעקאנט איז פון בודזשעט אויסגעטיילט געווארען די שחיטה, ווענען וועלכע ס'איז נאך נישט בעוואוסט, צי זי וועט ווייטער פליייבען ביי דער קהלה, אחער זי וועט צוריק איבערגעגעבען ווערען די שוחטים. ווי בעקאנט וויל די קהלה צוריק איבערגעבען די שחיטה די שוחטים, די אדמיניסטראטיווע מאכט איז אבער דערוויל נאך נישט מסכים דערמיט.

אין בודזשעט זענען אין אלגעמיין קיין גרויסע ענדערונגען נישט געמאכט געווארען, אלע אינסטיטוציעס, וועלכע האבען ביז אהער בעקומען סובסידיעס וועלען אויך אויף ווייטער בעקומען, פון נייע אינסטיטוציעס, וועלכע האבען ביז איצט נישט פיגורירט אין בודזשעט זענען אויפ'ן יאהר 1937 סובסידירט געווארען פאלגענדע: בית-יוסף, וואלטשאנסקא 6 — 300 זל., בית יעקב, פאמארסקא 7 — 500 זל., תלמוד תורה זשעראווא 8 — 300 זל., תלמוד-תורה, זגערזשער 41 — 600 זל, ישיבת בית ישראל אין אלעקסאנדער — 300 זל., „צענטאס", אין ווארשא — 200 זל., „יעאס" — 400 זל., בית-עם — 300 זל., ביבליאטעק עבריה — 300 זל., אגראר-קורסען אין העלענובעק — 700 זל., קרן היסוד (מחלקת החרדים) — 3000 זל., קרן-היסוד (שפיטאלוועזען) — 2000 זל., מפעל הצלה -- 1000 זל.

בעת דער דיסקוסיע איבער בודזשעט אין דער קאמיסיע האט דאקאר פ' וואצקי ארייגעטראגען א פארשלאג צו בעשטימען אלס יודישע ראטגעבער אין דער קהלה די אדוואקאטין פליוואצקא, ס'איז בעשלאסען געווארען זיך צו פערנעהמען מיט דעם ענין אויף דער זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג בעת'ן בעטראכטען דעם בודזשעט.

„יודען פערלאנגען א וויצע-פרעזידענט"

סובסידיעס פאר זייערע ארגאניזאציעס און אינסטיטוציעס און א גרויסע צאהל בעאמטע — אזוי דערצעהלען די ענדעקישע ראטמענער

פערשטעהט זיך, אז די גאנצע מעשה איז שקר וכזב

מיט דערנעהנטערען זיך פון די וואהלען צו דער לאדזער שטאט-פערוואלטונג וואקסט די ווילדקייט פון די לאדזער ענדעקעס. אין נעכטיגען נומער פון זייער צייטונג שרייבען זיי אויס א גאנצע סדרה ליגענס, וואס זענען אויסגעצויגען פון פינגער. דאס ווארט נעמען, פערשטעהט זיך, מדי צו רייצען און העצען. אין נעכטיגען „אָרענדאווניק" שרייבען זיי:

„דאס ווינטיגסטע פאר דעם ענין איז דער פאקט, אז די סאציאליסטען אליין האבען נישט קיין מעהרהייט, וואס איז נויטיג צו וואהלען א שטאט-פערוואלטונג און זענען אפהענגיג פון די יודען, דערוויל מאכען דער „בונד" און ציוניסטען אפהענגיג זייער אונטערשטיצונג ביי די וואהלען דערפון, אויב א בונדיסט וועט ווערען וויצע-פרעזידענט. אבער דאס איז נאך נישט די איינציגע פאדערונג פון די יודען. ביי די דירעקטע אונטערהאנדלונגען פון די פארטיי-אנפיהרער זענען מצד די יודען ארויסגערוקט געווארען די פאדערונגען פון אנערקענען בעדייטענדע סובסידיעס פאר די יודישע ארגאניזאציעס און אינסטיטוציעס אין שטאט'שען בודזשעט. די יודען פאדערן אויך ספעציעלע „נחות, אנערקענען זיי א געוויסען קאנטינגענט פאסטענס פאר די יודען אין דער שטאט - פערוואלטונג".

„ס'איז כאראקטעריסטיש. שרייבט ווייטער דער ענדעקישער ארגאן, אז די יודישע פאדערונגען נעהמען אויך ארום די אינטערעסען פון אינדוסטריעלער, סוחרים און יודישע האנדווערקער, און אז די אונטערהאנדלונגען זענען פארגעקומען ביים אנטייל פון פארשטעהער פון די יודישע נאציאנאליסטען".

מ'דארף ערשט נישט אויפקלערען, אז די גאנצע מעשה איז אויסגעצויגען פון פינגער, נישט ס'זענען געפיהרט געווארען אונטער-האנדלונגען, נישט ס'זענען געשטעלט געווארען קיין פאדערונגען, און מ'רעדט בכלל נאך נישט וועגען שטאטישען בודזשעט. די ענדעקעס האנדלען זיך נאר וועגען העצען און אלע מיטלען דערצו זענען כשר.

מעשים פון „קריסטליכן קאנפעקציע-הויז"

האבען נעכטען געזאלט ענטדעקט ווערן אין געריכט

דער פראצעס געגען פיעטראשיק'ן איז אפגעלייגט געווארען

נעכטען האט אין שטאטישען געריכט געזאלט פארקומען דער פראצעס נעגען א געוויסען פיעטראשיק, א געוועזענער אנגעשטעלטער אין דער פירמע „קריסטליך קאנפעקציע הויז". פיעטראשיקן האט אייגנקלאגט איינער פון די איינהאבער פון דער פירמע כלומרשט פאר בעלידיגונג.

די מעשה שטעלט זיך פאר אויף פאלגענדען אופן: פיעטראשיק איז מיט א חודש צוריק געקינדיגט געווארען פון פאסטען אין דעם דערמאהנטען קאנפעקציע-הויז, באלד דערויף האט זיך אין די לאדזער צייטונגען אנטצאגען צו בעווייזען רעוועלאציעס וועגען דער דאזיגער פירמע. וועלכע האט מיט אנטיסעמיטישע ארגומענטען אפגענארט די קריסטליכע קונים.

די פירמע האט חושד געווען, אז די רעוועלאציעס שטאמען פון פיעטראשיקן און וועלענדיג זיך נוקם זיין אין איהם, האט זי איהם פערקלאגט אין געריכט, אז ער האט כלומרשט בעלידיגט איינעם פון די איינהאבער פיאטראווסקי'ן.

פיאטראווסקי'ן האט פערטרעטען אדוו. קאוואלסקי. פיעטראשינסקי. אדוו. לאס. צו דעם פראצעס זענען נעקומען א גאנצע מחנה עדות. פאר וועלכע פיעטראשיק האט זיך אפגעטראגען און איז פערשוואונדען געווארען פון געריכט.

דער פערטיידיגער פון פיעטראשיקן האט פארגעלעגט אפצולייגען דעם פראצעס, צושטעלענדיג א רייהע עדות. אדוו. קאוואלסקי איז ארויסגעטרעטען געגען דעם פארשלאג. דאס געריכט האט בעשלאסען דעם פראצעס אפצולייגען.

—*X*—

אפטייקען.

דיזשורען, היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: כ. קאן (פלאץ קאשטשעלני 8), א. כא-עמוזא (פאמארסקא 12), וו. וואגנער (פעטריקאווער 67), י. זאיאנטשקיעוויטש (זשיראמסקיעגא 37), ז. גארטשיצקי (פושעאזד 59), מ. עפשטיין (פעטריקאווער 225), ז. שימאנסקי (פשעגדזשעלניאנא 75).

קיין שטעטישע אפטיילונגען בעזיצען מיר נישט

Bank Kupiecko-Kredytowy Sp. w Łodzi

№ 29 ul. Piotrkowska № 29

קיין פרייע קאסעטקעס (SAFESY) בעזיצען מיר נישט.

אונזערע פקדונות-ביכלעך זענען די בעסטע שטארקע קאסעטקע זיכער און גוט פראצענטירט

זאמעלט אייערע אפשפארונגען אין לאסירט אייערע געלדער אין

Bank Kupiecko-Kredytowy Spółdz. w Łodzi

וועלכע זיט א גאראנטיע און א זיכערן קאפיטאל ביי א גוטע פערצינזונג

די געזעצליך געשיצטע געהיימנים פון פקדונות ווערט שטרענג אפגעהיטען לויט'ן ארטיקעל 52 פון קאאפעראטיווען געזעץ (Dz. Ust. str. 55/34) וועלכער פערווערט צו ערטיילען אינפארמאציעס הן אמטליכע הן אנדערע ארגאנען.

מיר מאכען אויפמערקזאם אויף אונזער אדרעס: לאדז נור פעטריקאווער 29

צופאסונג פון די שטאט-אפצאלען

צו די פינאנציעלע מעגליכקייטען פון דער בעפעלקערונג

(א) אין שייכות מיט די איצט צדורכגעפיהרטע בודזשעט-ארבייטען, האט די שטאט-פערוואלטונג בעקומען א צירקולאר פון אינערן-מיניסטעריום בנוגע דעם אנווענדען זעלבסטפערוואלטונגס-אפצאהלען אויף אויסצונוצען סאניטאר-איינריכטונגען און שטאטישע אונטערנעהמונגען פאר די פינאנציעלע מעגליכקייטען פון דער בעפעלקערונג.

דער צירקולאר רעקאמענדירט, אז די דאזיגע אפצאהלען זאלען קאלקולירט ווערען ענטשפרעכענד, נישט נאר אויפ'ן ווירטשאפטליכען יסוד נאר אויך בעהמענדיג אין בעטראכט די פראדוקציע-קאסטען און די פינאנציעלע לאגע פון די איינוואוינער.

דער צירקולאר שטרייכט ווייטער אונטער, אז דאס נעהמען צו הויכע אפצאהלען האמעוועט די ענטוויקלונג פון די שטאטישע איינריכטונגען.

פייער פאלקספלאץ

ביז 10 אווענד

וועלען מארגן ארבייטען די פריזיערס

(א) אין רעזולטאט פון די בעמיהונגען מצד די פריזיער-ארגאניזאציעס, האט די סטאראסטווע דערלויבט די רעזירעס צו האלטען אפען מארגען, דעם 31 ד. ח. ביז 10 אין אווענד.

שטאט-פערוואלטונג איבערגענומען א נייעם שול-בנין

נעכטען בייטאג איז אין דער אנוועזענהייט פון וויצע-פרעזידענט פאנטשעק, נאטשעלניק פון דער בילדונגס - אפטיילונג ביי'ם מאגיסטראט וואלטראטוס, נאטשעלניק פון דער ווירטשאפטליכער אפטיילונג פורטאל, פארשטעהער פון דער בוי-אפטיילונג און שול-אינספעקטאר שלעטינסקי, איבערגענומען געווארען דער ניי-אויסגעפערטיגטער שול-בנין אויף עק מאצקעוויטשא און אלשטינסקא.

דער בנין איז איבערגעגעבען געווארען אין רשות פון דער בילדונגס-און קולטור-אפטיילונג ביי דער שטאט-פערוואלטונג.

רעגיסטראציע פון פאבאר-יאהרגאנג 1916

(א) פונם 2 ביז'ן 15 יאנואר 1937 וועט אין לאקאל פון דער מיליטער - אפטיילונג ביי דער שטאט-פערוואלטונג (פעטריקאווער 165) ארויסגעלייגט ווערען צום בעזיכטיגען פון פעראינטערעסירטע פערזאנען — דעם פאבאר-רעגיסטער פון יאהרגאנג 1916.

די פעראינטערעסירטע דארפען אין משך פון דער דאזיגער צייט קאנטראלירען. צי זיי זענען ריכטיג איינגעשריבען געווארען אדער צי זיי זענען נישט אויסגעמיטען געווארען אין דער פאבאר-רשימה, און אריינטראגען ענטשפרעכענדע אויסבעסערונגען און אויפסלערונגען.

פערמשפט אין לאדז

א גנב. סעקרעטאר פון אמעריקאנישען קאנסולאט אין ווארשא

(א) דאס לאדזער שטאטישע געריכט האט נעכטען פערמשפט דעם גנב. סעקרעטאר פונ'ם אמעריקאנער קאנסולאט אין ווארשא, ארטור צעגלאנסקי אויף 8 חדשים טורמע, דערפאר וואס ער האט ארויסגענארט ביי'ם לאדזער איינוואוינער אנטאני לעוואנדאווסקי (אנדזשעיא 48) 800 זל. אויף צו מאכען א פאס, און נישט געמאכט.

א יום-טובדיגער וויוואט-שיסער,

וואס האט פערוואונדעט 2 פערזאן

(א) נעכטען איז ארעסטירט געווארען דער שאפער יוזעף ראיעווסקי, וועלכער האט זיך אין דעם ערשטען טאג חנא אנגעשיכורט און זייענדיג אין א „געטליך-פרידליכער" שטימונג האט ער אויף דער אבראמאווסקיעגא-גאס אנגעהויבען שיסען נא-וויוואט און שווער פערוואונדעט 2 פערזאן, וועלכע מ'האט אפערירט און זיי קורירען זיך איצט — וולאדיסלאוו סטעפאניאק און פראנצישעק קוידא.

KINO TEATR

MIRAŻ

11 LISTOPADA 16

אנהויב 4 נאכמ. און יום-טוב—12 בייטאג.

הייגט פרעמיערע!

ליבעס-דראמע פון די צייטען פון גלאנץ און נויט פון צאריזם א. ג.

„בורלאק פון דער וואלגע"

אין די הויפט-ראלען:

Inkiszynow

i Wiera Korene.

שחיטה צוריק איבערגעגעבן צו די לאָדזער שוחטים

נעכטיגע גרויסע בעראַטונג צווישן ראַבינאַט, דאָזאָרעס און פּרנסים

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן בייעם שחיטה־געזעץ, וועלכע געהט שוין אריין אין קראַפט דעם הייגטיגען דאָנערשטאָג און מיט דעם בעגרעניצטע קאָנטינגענט אויף כשר פלייש, איז ענטשטאַנען די נויטווענדיגקייט, אַז א גרויסער טייל פון שחיטה־פּערסאָנאַל זאָל רעדוצירט ווערען און צעהנדליגער משפחות זאָלען בלייבען אָהן ברויט.

צוליב דעם איז עהערנעכטען און נעכטען פאָרגעקומען 2 גרויסע בעראַטונגען צווישען ראַבינאַט, קהלה־דאָזאָרעס און ראַבינאַט וועגען פאָרשלאַג פון די שוחטים צוריק איבערצונעהמען די שחיטה פון דער קהלה.

נאָך לאַנגע דיסקוסיעס איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז די קהלה גיט איבער צוריק די שחיטה די שוחטים, בתנאי, אַז די נייע אונטערנעהמונג זאָל געפיהרט ווערען אויף די יסודות פון א קאָאָפּעראַטיוו, צו וועלכען ס'זאָל געהערען אלע די, וועלכע געהערען ביז־איצט צום שחיטה־פּערזאָנאַל.

די אויפזיכט איבער דער שחיטה וועט ווייטער האָבען די קהלה.

דעלעגאַציע פון רבנים

אין לאָדזער וואָיעוואָדזטווא געקומען קיין לאָדז

אינטערווענירען מכח דער אויספיהר־פּעראָרדנונג צו דעם שחיטה־געזעץ

די לאָדזער וואָיעוואָדזטווא האָט פאָראַרדנעט, אַז אין די ישובים, וועלכע זענען נישט אנערקענט אלס שטעט קען נישט פון 1 יאַנואַר פאָרקומען קיין יודישע שחיטה, דעם קאָנטינגענט פון כשר פלייש פאַר די דאָזיגע ישובים וועט צוגעטיילט ווערען די נאָהענטסטע שטעטלעך, צוליב דער דאָזיגער פּעראָרדנונג וועלען נישט טאָרען שעכטען אויף כשר אַנ'ערך 40 פּראָצענט פון שטעטלעך אין דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע.

היות יזי די קהלות, רבנים און שוחטים אין די דאָזיגע שטעטלעך האַלטען זיך אויס אויסשליסליך פון דער שחיטה קומט אויס, אַז די דאָזיגע קהלות זאָלען אינגאַנצען ליקווידירט ווערען.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט איז נעכטען געקומען קיין לאָדז אַ גרויסע דעלעגאַציע רבנים פון די דערמאָהנטע שטעטלעך, מיט די רבנים פון לוטעטאָוו לוטאָמירסק און אָשיאַקאָוו בראש.

די דעלעגאַציע האָט נעכטען אָפּגעהאַלטען א בעראַטונג מיט'ן פּרעזעס מינצבערג און ס'איז בעשלאָסען געוואָרען צו אינטערווענירען אין דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע וועגען אָפּשאַפען די דאָזיגע פּעראָרדנונג.

ווען וועט שוין אמאָל אויפהערען

דער קאָנקורענץ־קאַמף צווישען די פאַרשידענע „חסד'ן“

אוואַנטורע אויפ'ן בית־עולם און מ'האָקט אויס אומזיסט און אומגלישט די שויבען פון דער בית־עלמין־קאַנצעלאַריע

זונטאָג איז פאָרגעקומען די לוויה פון א געוויסען ז. די לוויה פאַרמאַליטעטען האָט אדורכגעפיהרט פינקערטס לוויה־געזעלשאַפט „נצח ואמת“. פינקערט האָט בעשטעלט צו דער לוויה דעם חזן ליס. דערפון האָבען זיך דערוואוסט עטליכע מענטשען פון „חסד־של־אמת“ און זיי האָבען אפגעערעדט דעם חזן ליס, אַז ער זאָל נישט קומען צו דער לוויה. ליס האָט געהאָרכט און נישט געקומען. ווען די לוויה פון ז. איז פאַרגעקומען האָט מען געוואַרט אויפ'ן חזן אָבער ער איז נישט געקומען. דערווייל האָבען זיך די מלווים דערוואוסט, אַז דער חזן איז פאַרהאַלטען געוואָרען דורך מענטשען פון „חסד־של־אמת“ און צוליב דעם איז ענטשטאַנען א גרויסע אוואַנטורע. עטליכע מלווים האָבען געמיינט, אַז די בית־עולם קאַנצעלאַריע האָט אויך עפּעס דערמיט צו טוהן און האָבען דעם גאַנצען כעס געווענדעט אויף דער קאַנצעלאַריע, בעת דער אוואַנטורע זענען דערווייל אויס געהאַקט געוואָרען עטליכע שויבען אין דער קהלה־קאַנצעלאַריע. ס'האָט נעדווערט א לענגערע צייט ביז די אוואַנטורע איז ליקווידירט געוואָרען און די לוויה איז פאַרגעקומען אָהן א חזן.

ס'דאַרף שוין אמאָל געמאַכט ווערען א סוף צו די דאָזיגע קאָנקורענץ־אוואַנטורעס.

פאָר'ן פּראָצעס פון שאַניאַווסקי

ווער זענען זיינע פערטיידיגער און ווער וועט אַרויסטרעטען מיט דער ציוויל־מאָהנונג מצד די געליטענע יודען

מיר האָבען שוין נעכטען איבערגעגעבן, אַז דער פּראָצעס פון דעם יונגען ענדעק טאַדעאוש שאַניאַווסקי, וועלכער האָט דערשאָסען אין גאַס יוסף בערקאָוויטש און ישראל זענדעל און אויך פאַרוואונדעט ווייסזאַבדען און רובינשטיינען, וועט פאָרקומען דעם 18 יאַנואַר.

יוי מיר דערוויסען זיך האָט דער אַרעסטירטער שאַניאַווסקי אין טורמע אונטערגעשריבען פולמאַכטען פאַר 3 פערטיידיגער: פאַר די אַדוואָקאַטען קאָוואַלסקי, שווידלער און אַפּליקאַנט זאַבלאַצקי.

מיר דערוויסען זיך ווייטער, אַז די פאַמיליעס פון די דערהרגעטע און פאַרוואונדעטע יודען טרעטען אַרויס מיט א ציוויל־מאָהנונג געגען שאַניאַווסקי, די יודישע געליטענע פאַמיליעס וועלען פאַרטרעטען ווערען דורך פאָלגענדע אַדוואָקאַטען:

סאָכנאָוויטש, האַרטמאַן, צימערמאַן, לעווענמאַן און וואַכטעל.

המשך פון ליטראַווסקי־פּראָצעס

(א) אין קרייז־געריכט איז נעכטען פאָרטגעזעצט געוואָרען דער פּראָצעס פונ'ם פאַרפאַלק ליטראָווסקי.

עס איז פאַרהערט געוואָרען דער עקספּערט מצד דער הענדלער־אינדוסטריע־קאַמער, זילבערשפּיץ, וועלכער האָט אויפ'ן יסוד פון פאַכמענישע אויסרעכנונגען אָנגעוויזען, דאָס ביי דער פּראָדוקציע פון זאַקען נומער „0“ פאַר א פּאַרטיע, דאַרף די פאַבריק האָבען 55 טויזענד זלאָטעס הכנסה, פון די אַקטען ווייזט זיך אָבער אַרויס דאָס ווינער האָט אויסגערעכענט 5 טויזענד זלאָטעס הכנסה, ווייטער דערקלעהרט דער עקספּערט, אַז די קאָסטען אויף אויסניצען נאָדלען איז אויסגערעכענט אויף 14 טויזענד זלאָטעס איז א גוזמא, און העכס טענס מאַכט עס אויס 8,900 זלאָטעס.

ווינער, וועלכער ווערט אַרויסגערופען צו א קאָנפראָנטאַציע פּערהאַלט זיך אַראָגאַנט לגבי די פערטיידיגער, און אויף דעם מאַכט איהם אויפמערקזאַם דער אַדוו. פּאַסכאַלסקי, דער אינצידענט פערענדיגט זיך מיט'ן בעשטראָפען ווינערן אויף 20 זלאָטעס פאַר אומטאַקטישע תשובות.

די ווייטערדיגע עדות: בוכהענדלער. און דער בוכהאַלטער גאָטליב רעדען אַרום דעם ענין פון אויסשטעלען רעכענונגען אויף 3000 זלאָטעס פאַר צוגעשטעלטע נאָדלען, עס ווייזט זיך אַרויס, אַז אַזא רעכענונג האָבען זיי נישט אויסגעשטעלט.

דער פּראָצעס וועט מאָרגען פאָרטגעזעצט ווערען.

Tysiącom dzieci w Polsce grozi głód.
Pomyślcie o tem i złóżcie ofiarę
na Pomoc Zimową dla bezrobotnych.

פון 1. יאַנואַר 1937

ווערט געענדערט דער טעלעפאָן־טאַריף

(א) אין שייכות מיט דער ענדערונג פון טעלעפאָן־טאַריף פונ'ם 1 יאַנואַר 1937, איז דער לאָדזער טעלעפאָן־און טעלעגראַף־אַמט מודיע:

1) פאַר צווישענשטעטישע געשפּרעכען זענען איינגעפיהרט געוואָרען נאַכט־שעה'ן פון 12 ביינאַכט ביז 6 פאַרטאָג, פאַר 3 מינוט'גע געשפּרעכען אויף א שטח ביז 10 קילאָמעטער — 15 גראָשען, ביז 15—20 גראָשען, ביז 20—25 גראָשען, ביז 25—30 גראָשען, ביז 40—50 גראָשען, ביז 200 — 80 גראָשען, ביז 400—120 גראָשען, ביז 900—2,00 גראָשען.

דאָגעגען זענען בעגרעניצט געוואָרען די שעה'ן פון שוואַכסטע בעוועגונג אויף הנחה־פּרייזען פון 7 אָוונד ביז 12 ביינאַכט, און פון 6 פריה ביז 8 א זייגער (ביז־איצט'גער אָפּצאָהל).

2) עס זענען איינגעפיהרט געוואָרען געשפּרעכען מיט שיפען אויפ'ן ים: „באַטאָרי“, „טשעשין“, און „פּילסודסקי“ אויף א שטח פון 350 קילאָמעטער אויף דער לופט־ליניע פון גדיניע, עס זענען דערלאָזט געשפּרעכען געוועהנליכע ... ווי אויך געשפּרעכען מיט בעוואָרעניִשען. דער אָפּצאָהל פאַר אַזא 3־מינוטיגען ראַדיאָ־טעלעפאָנישער געשפּרעך מאַכט אויס 5,40 זל.

ZACHĘTA
זגערזשער 26
היינט און פאָלג. טעג!
פּרעכטיגע פּוילישע קאָמעדיע א. נ.
„ליבעס־מאַנעווערס“
אין די הויפּט־ראָלען:
Tola Mańkiewiczówna,
A. Żabciński, Sielański
א. א.
אויסערן פּראָגראַם: ???
אָנהויב טעגליך 4 א זייגער נאָכמיטאָג,
שבת און זונטאָג — 12 א זייגער בייטאָג.

גוט מאָרגען!

האַלאָ! דאָ רעדט די קאָנקורענץ!..

אוי, די קאָנקורענץ! אויף שריט און טריט האָט איהר זי, די קאָנקורענץ. מ'קאָנקורירט, נישט נאָר מיט מאַנופאַקטור, נישט נאָר מיטן סטראַגאָן, נישט נאָר מיט „הומאַניטאַרישקייט“, מיט יודישע פיש און אַרישע הערינג. אויף אלע געביטען געהט איצט א פאַרביסענע קאָנקורענץ. א ביטערען קאָנקורענץ־קאַמף פיהרען איצט די ענדעקעס מיט דעם אַנטיסעמיטישען פּערהעל. זיי קעמפען ווי די ליבען, זיי לאָזען זיך נישט אַרויסרייסען דאָס „גאָלדענע פּערדעל“ פון די הענט.

אין איינעם פון די לעצטע נומערן פון ענדעקישען „הוניעניק נאַראָדאָווי“, ווערט שטאַרק אָנגעגריפען דער נייער שונא ישראל, דעפּ. בודזינסקי צוליב זיין לעצטען אַנטיסעמיטישען אַרויסטריט אויף דער סיים־קאָמיסיע. די ענדעקעס ווילען נישט צו לאָזען קיין קאָנקורענט צו דעם „פּערדעל“. און וואַרפען איהם פאָר, אַז דאָס איז נאָר א „וואַהל־שפּרינג“. ד. ה., אַז ער איז נישט קיין כשר'ער אַנטיסעמיט, אַז דעם מאָנאָפּאָל אויף אַנטיסעמיטיזם האָבען נאָר זיי, די ענדעקעס. נישט די בודזינסקים — קאָנקורענץ!...

און ווי ס'קריסטעלט זיך, אַזוי יודעלט זיך. אויך אין אונזער יחידישען געמויעכץ, איז אויף שריט און טריט — קאָנקורענץ. אָט למשל, האָבען די וואַרשאַווער מוהלים אָנגעהויבען א „ביטערן קאַמף“ געגען די פּריוואַט־ליצענזירטע מוהלים, וואָס האָבען „פאַרכאַפּט“ די קינדער־שפּיטאָלער־קליניקעס. דער „אגודת־המוהלים“ סטראַשעט דערזים, אַז אויב די פּאַרוואַלטונג פון די מוהלים וועט נישט נאָכגעבען ווערען, וועלען זיי זיך „פּאָלאָנטשען“ מיט די „שאַסטרעס“ פון פ.פ.ס.'ישען פעראיין און דורך דער פּאָלאָנטשעניע בעקומען א שטאַרקען איינפלוס אויף די קינדער־קליניקעס. אויך — קאָנקורענץ!..

אויך ביי אונז, אין לאָדז, געהט א „קאָנקורענץ“ צווישען די „אמת'ן“. צווישען „חסד של אמת“ מיט דעם ניי־ענטשטאַנענעם קאָנקורענץ־געוועלבעל „נצח ואמת“. די פירמע „נצח ואמת“, האָט זיך געעפענט אין לאָדז א פּראָנט־געוועלב מיט א שויפענסטער, וואו ס'ווערט טאָג־טעגליך אַרויסגעשטעלט אין דער „וויטרינע“ די נייעסטע „אַרטיקלען“, ווי: די לעצטע סלעפּסידרעס, נעקראָלאָגן, „בגדים“, א מכסה א. אנד. „אַרטיקלען“. די „אַרטיקלען“ שטעלט די פירמע „נצח ואמת“ אַרויס אין דער „וויטרינע“, כדי צו „לאָקען“ די קונים"...

טוט זיך א „קאָנקורענץ“. יעדער „אמת“ האָט איהרען א חזן, פּרענגט מען א „העכטעל“ אויפן בית־החיים, ווערט א געשלעג צווישען די „אמת“'דיגע חזנים, יעדער וויל פאַרכאַפּען דעם „העכט“, יעדער וויל אַריינכאַפּען דעם „סל מלא“.

די טעג איז טאַקע אויפן בית־החיים פאָרגעקומען א „א בלוטיגע מלחמה“ צווישען די „אמת'דיגע חזנים מ'האָט זיך געשלאָגן ביז בלוט. —

— אוי, די קאָנקורענץ!..

אַב—נעק

ענדערונגען אין פאָהר פּלאַן פון די מאָטאָר־צוגען

די מאָטאָר־צוגען 426 און 427, וועלכע האָבען ביז־איצט קורסירט ביז קאַלושק, וועלען איצט נאָכ'ן פאַרענדיגען די אַרבייטען אויפ'ן וועג גאַלקובעק—סלאַטווין, קורסירען לויט פאָלגענדען פּלאַן:

דער צוג 3427[426, וועט קורסירען נאָר אין אַרבייטס־טעג. דער צוג 3426[427 געהט אָפּ פון פאַבריק־באַהן 3,10 נאָכמ. קומט אָן קיין סלאָטווין 3,34. וועט קורסירען נאָר אין אַרבייטס־טעג. דער פּאַסאַזשיר־צוג נ. 333 געהט אָפּ פון קאַלושק 11,42 פאַרמ. קומט קיין לאָדז 12,24.

זי הייסט סקאָווראָנעק

אָבער דער „פּטאַשעק“ הייסט אכאַצקי

(א) די 63־יאָהריגע באַרבאַראַ סקאָווראָנעק (פּלאָרמאַנע 8) האָט לאַנגע יאָהרען געזאַמעלט פון גראָשען צו גראָשען און דאָס געלט אויסבעהאַלטען אין א בעהעלטעניש־אין א קאָמאָרקע.

האָט קיינער פון דעם נישט געוואוסט, חוץ איהר שכנה'טעס זוהן, דעם 19־יאָהריגען קאָנסטאַנט אכאַצקי, וועלכער האָט זיך צוגעגנב'עט צו דער בעהעלטעניש און אַרויסגעגנב'עט דאָרט דאָס קניפּעל מיט 500 זלאָטעס.

האָט פּאָליציי נאָך בעוויזען 320 זלאָטעס ביי איהם צוריקצוקריגען און איהם אַליין צו אַרעסטירען, נאָך דעם רעשט 180 זלאָטעס דאַרף מען זאָגען קדיש.

Dr.
Wołkowyski
ציגעל־גאַס 11 טעל. 238-02
ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט־קראַנקה
בעהאַנדלונג פון מענער־שוועכע
נעמט אָן פון 8—11 בייטאָג און 4—9 צונאַכטס

76-יאהריגער יודישער זקן זיך געשאכטען מיט א קוכען-מעסער

שרעקליכער פארפאל אויף מארינארסקא גאס

אויף מארינארסקא (קעלמא) 32, האט זיך נעכטען געשאכטען אן אלטער 76 יאהריגער יוד, יצחק פערלמאן.

יצחק פערלמאן פון פאך א בעקער, האט די לעצטע 2 יאהר נאכ'ן טויט פון זיין פרוי, געוואוינט ביי זיין טאכטער חנה חיה ביקארט אויף מליבאר-סקא 32, די לעצטע יאהרען האט ער געליטען פון א שווערער מרה-שחורה, וואס האט איהם שטארק געמאטערט, אפט פלעגט ער א-ומגעהען א צעטראגענער און איז געווען צוזאמענגעבראכען.

נעכטען פארטאג, ווען די שטוב-מענשען זיינען אויפגעוועקט געווארען פון א כאכלען, וואס האט זיך געטראגען פון דער קוך, ווען די טאכטער איז א דערשראקענע אריין אין דער קוך, האט זיך פאר איהרע אויגען פארגעשטעלט א שרעקליך בילד, דער אלטער טאטע איז געלעגען אויף דער פאדלאגע מיט אן אנ'אורכגעשניטענעם האלז, פון וואו ס'האט געשטראמט בלוט. נעבען איהם איז געלעגען א פער-בלוטיגט קוכען-מעסער, ס'איז באלד ארויסגעפארען געווארען די פאגאטאוויע, וועלכע האט איהם אין א גוסטן צושטאנד אפגעפיהרט אין ראדאגאשטשער שפיטאל.

ווי די שכנים גיבען איבער, האט ער די לעצטע צייט צוליב דער שווערער קראנקהייט זיך ארומגע-טראגען מיט'ן געדאנק צו בעגעהן זעלבסטמארד. נעכטען פאסט האט ער בעקומען אן אנפאל, און א'יגעפיהרט די פארצווייפעלטען שריט.

דער טראגישער פאל, האט אין דער אלטשטאט געמאכט א שרעקליכען איינדרוק.

משוגע-מטורף כי לעולם חסדו..

פייוועלע פייפט און זינגט און וויל פערדרייבען ס'עסק

(א) דעם 19 אקטאבער ה. י. איז אינ'ם געוועלב פון הולע קאנטימפצקא (פיעטריקאווער 46) העגדום פענדום ארייגעלאפען אן אונבעקאנ-טער יונגערמאן, אפגעשטויסען די בעלבאסטע פונ'ם שופלעדעל, ארויסגעכאפט פון דארט א הויפען מיט געלד און איז ארויסגעלאפען...

זענען איהם די קונים און זייטיגע מענשען נאכגעלאפען און מ'האט איהם געכאפט.

און אז מען האט איהם געכאפט, האט זיך ארויסגעוויזען, אז ער איז א בעקאנטער גנב. וואס איז שוין 3 מאל אפגעזעסען א „ווירעק" פאר פערשידענע גנבות, און — ער הייסט פייוועל שווירקאווסקי.

אויפ'ן פראצעס דעם 20 נאוועמבער האט ער סימולירט א משוגענעם, און דעריבער האט מען איהם אפגעשיקט אין שפיטאל אויף אב-סערוואציע.

מען האט געקוקט און געפארשט, געפארשט און געקוקט, און לסוף פעסטגעשטעלט, אז ער איז חלילה נישט משוגע, נאר ער מאכט זיך...

האט מען איהם נעכטען ווידער געשטעלט פאר'ן געריכט, און ער האט ווידער געמאכט די משוגענע קונץ — געפייפט און געזונגען און געהאצקעט...

דאס געריכט האט אבער דאס מאל נישט געמאכט קיין שהיות, און ארויסגעטראגען איהם אן אורטייל — א יאהר טורמע.

אז ער האט דערהערט דעם פסק-דין, האט ער געמאכט א געוואלד גדול ונורא, אזוי אז מ'האט איהם געמוזט אויפס-כוח ארויספיהרען פונ'ם געריכט-זאל און אפפיהרען אין ארעסט.

צוויי סקארבאוועס בעקומען

א „ניי-יאהר-מתנה": צו 22 חדשים טורמע

(א) נעכטען זענען דורכ'ן היגען קרייז-געריכט געמשפט געווארען דער סעקרעטאר פון 13 פינאנץ-אמט, מיעטשיסלאוו בזשעזשינסקי, און דער קאסירער פון דעמזעלבען אמט באהדאן ביס-קופסקי (ארבייט שוין 16 יאהר אויף דעם אמט), וועלכע זענען בעשולדיגט געווארען אין אמטליכע מיסברויכען.

אזוי, למשל, אין דעם 14 פעברואר דערשי-נען א פעראָרדענונג פונ'ם מלוכה-פרעזידענט, לויט וועלכען עס איז דערלויבט געווארען צו אנולירען סערלעגענע שטייערן, וואס שטייגען נישט איבער די סומע פון 400 זלאטעס. די 2 בעשולדיגטע בעאמטע האבען דאן געמאכט יד אחת, און אויפ'ן יסוד פון דער דאזיגער פעראָרדענונג בעגאנגען מיסברויכען.

אויף אזא אופן האבען זיי אויך איינעם אהרן-הערש קאמפעל פון זגערזש, וועלכער האט געקומט א חוב דעם סקארב וועניגער ווי 400 זלאטעס, „דערוויזען", אז עס קומט פון איהם 560 זלאטעס.

זיי האבען דעריבער ביי איהם איינקאסירט 160 זלאטעס — 100 פאר'ן „איינגענעם געברויך" און 60 פאר דער פינאנץ-קאסע.

„הימעל און ערד האבען אבער געשוואוירען, אז א שווינדעל גייט נישט פערלוירען" — און זיי ביידע האבען נעכטען בעקומען א פסק-דין צו א יאהר מיט 10 חדשים און צו פערלירען זייערע רעכט אויף 5 יאהר.

טיילוויז ליקווידירט דער אלגעמיינער שטרייק

איז דער גאבעלין-בראנזשע

ווי מיר האבען נעכטען מיטגעטיילט האט אויסגע-בראכען אן אלגעמיינער שטרייק פון די גאבעלין-מעבער.

נעכטען איז פארגעקומען אן אלגעמיינע פער-זאמלונג פון אלע שטרייקענדע און עס איז בעשלאסען געווארען, אז די ארבייטער פונ'ם קאלעקטיוו, וועלכע זענען צוגעטרעטען צום שטרייק אויס סאלידאריטעט טרעטען צוריק צו צו דער ארבייט. די ארבייטער פון די פירמעס, וואו עס האט געזאלט געריסען ווע-רען דער לוין — שטרייקען ווייטער.

דער שטרייק דויערט אין די פירמעס מילשטיין (זאכאדניא 29), מיכאלאוויטש (מארשיבסקא 21), בראזומאן (פיעטר. 38).

צו דער ארבייט זענען צוגעטרעטען אנ'ערך 600 פערזאן.

די ארבייטער, וואס טרעטען צוריק צו צו דער ארבייט געבען אראפ א העלפט פון זייער פערדינסט לטובת די שטרייקענדע.

BIURO BUCHALTERYJNE

prowadzi księgi handlowe w/g wszelkich wymogów Kodeksu Handlowego i Władz Skarbowych po cenach b. przystępnych

M. D. BAJGELMAN, Piotrkowska 18, tel. 139-62

Biuro pisania podań do władz administracyjnych i sądowych.

צו דער יודישער געזעלשאפטליכקייט אין לאדז

פון „ייווא" איז ווילנא

נאך דעם פערענדיגען ייווא-חודש אין לאדז לטובת דעם יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט האלט די צענטראלע פערוואלטונג פאר איהר אנ-גענעמען חוב ארויסצוזאגען עפענטליך א הארציגען ישר-כח דעם יודישען ישוב אין אייער שטאט, די אקטיווע טוער און מנדבים, וואס האבען מיטגעווירקט, אז די אקציע פון אונזער מיטגליד ז. רייזען זאל דורכגעפיהרט ווערען מיט הצלחה. דאס יודישע לאדז האט שוין לאנג פערשטאנען אפצושאצען די גרויסע ארבייט פון ייווא, די געזונטע התחלות וואס זענען איינגעלייגט געווארען פאר דער אויספארשונג פון דעם יודישען מאסען-לעבען, די בעמיהונגען ארויס-צוברענגען די גרויסע פראבלעמען פון דעם יודישען היינט און מארגען פאר ברייטע קרייזען פון דער יודישער אינטעליגענץ און אריינצוציהען זי אין דער שעפערישער יודישער קולטור-ארבייט.

עס איז א שווערע צייט פאר דער וועלט און פאר אונזער פאלק בפרט, עס קומט אויס צו פיהרען א פערביטערטען קאמף פאר די עלעמענטארסטע נויט - בעדערפענישען, פאר די באטרליכסטע רעכט פון מענשען. דאך טאר מען נישט לאזען אויף איין רגע אויסלעשען דאס ליכט פון וויסען, אדרבא מיט פערצעהנפאכטע ענערגיע, מיט דער אלטער היס-טארישער יודישער עקשנות מוז מען פארשען און זוכען. קריגען א וויסענשאפטליך בעגרינדעטען אי-בערבליק איבער'ן מצב פון אונזער פאלק, דערגיין צו דער כוללדיגקייט, צו דעם איינהייט-פרינציפ, וואס ליגט אין ספק אונטער דער גאנצער פונאנדער-געווארפענקייט אונזערער. דער רוף פון אינסטיטוט צו פארשען ארגאניזירטערהייט דאס לעבען פון יודי-שען וועלט-פאלק האט געפונען אן אפקלאנג ביי יודען פון גאר דער וועלט. אויך אין לאדז איז איצט געמאכט געווארען אן אנהייב פאר א יודישער פארש-ארבייט דורך דער גרינדונג פון דעם וויסענשאפטלי-כען קרייז ביי דער געזעלשאפט פריינד פון ייווא אין לאדז. מיר זענען זיכער, אז אונזער חשובער שליח ז. רייזען איז געווען בכוח קלאר צו מאכען אלעמען, וואס זענען געקומען אין בעריהר מיט איהם, דעם גרויסען מאראלישען בעטייט פון דער יודישער וויסענשאפט בעזונדערס אין דער איצטיגער צייט פון היסטארישען תוהו-ובוהו, דעם גרויסען גייסטיגען אנשפאר, וואס די יודישע מאסען פון גאר דער וועלט, געפינען אין די רעזולטאטען פון דער פארשונג פון דעם יודישען עבר און פון דעם יודישען היינט.

מיר האפען צוגלייך, אז אויך להבא וועט דאס יודישע לאדז פערבלייבען פערבונדען מיט ייווא און וועט שטיצען זיין ארבייט אין דעם פערנעהם, ווי עס פאסט פאר אזא אקטיווען און שעפערישען יודישען קיבוץ ווי דער לאדזער.

דאס אויספיהר-ביורא פון יודישען וויסענ-שאפטליכען אינסטיטוט אין ווילנע.

די פראגע פון קוואליפיצירטע לעהרער

פאר דעם „תרבות"-שול-וועזען

דער צ. ק. פון „תרבות" האט אויף זיינע לעצ-טע זיצונגען בעשלאסען, חוץ דעם עקזיסטירענדען אינסטיטוט פאר לעהרער אין ווילנא און די נייע ליי-צעאומס פאר לעהרער, וועלכע וועלען ארגאניזירט ווערען אויפן יסוד פון נייעם שול-געזעץ — צו ארגאניזירען א ספעציעלען סעמינאר אין ווארשא פאר די אבסאלווענטען פון די מלוכה סעמינארען פאר לעהרער, וועלכע האבען קוואליפיקאציעס אלס לעה-רער פון פאלקס-שולען, און וועלכע די דערמאהנטע אבסאלווענטען וועלען קענען דערגענצען זייערע ידיעות אין די למודי יהדות און נאכן פערענדיגען פון דעם דערגענצונגס - סעמינאר בעקומען בע-שעפטיגונג אין די „תרבות"-שולען פאר די אלגע-מיינע און יודישע למודים.

דער דאזיגער בעשלוס וועט זיכער זיך אנטרע-פען אויף דער אונטערשטיצונג בעיקר אבער מצד פון די יודישע אבסאלווענטען פון מלוכה-סעמינא-רען, וועלכע זעטען צוליב פערשידענע טעמים ארבייט לאז און האבען כמעט נישט קיין אויסזיכטען אויף בעשעפטיגונג אין אנדערע שולען. אין שייכות מיט דעם בעשלוס ווענדעט זיך דער צ. ק. פון „תרבות" צו די אלע אבסאלווענטען פון מלוכה - סעמינארען, וועלכע זענען פעראינטערעסירט אין דעם דערגענצונגס - סעמינאר, דאס זיי זאלען זיך רע-גיסטרירען אין צ. ק. פון „תרבות", ווארשא, מאר-יאנסקא 11, וו. 6. אנגעבענדיג זייער עלטער, פאך, קוואליפיקאציעס און ידיעות פון העברעאיש. די מעל-דונגען קענען אנגעשיקט ווערען בריפליך אדער פער-זענליך אין „תרבות"-ביורא.

Tysiącom dzieci w Polsce grozi głód
Pomyślcie o tem i złóżcie ofiarę
na Pomoc Zimową dla bezrobotnych.

גערעגענהייט צו האנדלען מיט אויסלאנד

א דרום-אפריקאנישע פירמע וויל איבערנעה-מען א פערטרעטונג פון פאבריקען, וועלכע ארבייטען אויס וואלענעם און בוימוואלענעם שטאף.

א שוועדישע פירמע זוכט א פערטרעטונג פון פירמען, וועלכע ארבייטען אויס דיוואנעס, פלוש און מעבעל-שטאף.

א בולגארישע פירמע וויל איבערנעהמען א פער-טרעטונג אויף פערקויפען געדרוקטע בוימוואל - שטאפען.

א קאנאדישע פירמע וויל איבערנעהמען א פערטרעטונג אויף צו פערקויפען בוימוואל, וואל זייד און סאמעט-שטאפען, גאלאנטעריע, הענדשקעס שאליקעס און קאסמעטישע אויסארבייטונגען.

נאהענטערע אינפארמאציעס ערטיילט די לאדזער האנדעלס-קאמער

דאס בעצאהלען פאר דאלאר-וועקסלען

דאס וועקסעל-געזעץ בעהאנדעלט די פראגע פון וועקסלען אויף אויסלענדישע וואלוטע. אין וועק-סעל-געזעץ, ווערט געזאגט, אז פאר וועקסלען אין אויסלענדישע וואלוטע קאן מען בעצאהלען מיט פוילישע וואלוטע לויט'ן קורס פון דער אויסלענדי-שער וואלוטע, וואס שטעהט אינ'ם צאהלונגס-טאג פון וועקסעל, לויט דעם זינען פון דעם פונקט, בע-זונדערס פון אויסדרוק „קאן מען בעצאהלען", „מאש נא זאפלאטשיטש" איז צו זעהן, אז דער אויסשטע-לער איז נישט מחייב צו בעצאהלען דווקא מיט אויסלענדישע וואלוטע, און אויך נישט דווקא מיט היגער וואלוטע. דער אויסשטעלער האט די ברירה, ער קאן צאהלען מיט דאלארען און קאן צאהלען מיט זלאטעס. אויב ער צאהלט מיט זלאטעס, קאן ער דאס בערעכענען לויט'ן קורס פון צאהלונגס-טערמין.

מען קאן אבער נישט מאהנען ביים אויסשטע-לער, דאס ער זאל דעם דאלארען וועקסעל בעצאה-לען מיט פוילישע זלאטעס לויט'ן קורס פון טאג, ווען ער האט געבארגט געלד, ווארום אין געזעץ, שטעהט בפירוש געשריבען, אז ער האט רעכט צו צאהלען מיט פוילישע זלאטעס אנשטאט די דאלארען לויט'ן קורס פון צאהלונגס-טערמין.

ווארשאווער אפיציעלע בערזע

האלאנד	38.910
לאנדאן	25.96
ניו-יארק (קאבעל)	$528^{1}/_{4}$
פאריז	24.69
פראג	18.60
ציריך	121.35

אפיציעלע פראצענטיגע פאפירען

באנק פאלסקי	106.00
3 פראצ. אינוועסטיציע I. פרעמירטע	66.00
3 „ „ II.	65.00
4 „ דאלארובקע	47.25
7 „ סטאביליזאציע	4.43
5 „ ווארשאווער	55.25
5 „ לאדזער	49.25

איבערגעפאהרען

(א) אויף דער בושעזשינער גאס איז איבער געפאהרען געווארען דורך אן אויטא דער 62 יאה-ריגער שמואל אייזעקאוויטש (פון בושעזשין). פא-גאטאוויע האט איהם מיט א צובראכענעם פוס און איינגאנצען א צוקאליעטשעטען אפגעפיהרט אין שפיטאל, דער שאפער וואלף קופיעצקי פון ראוואמאזאוויעצקא ווערט צוגעצויגען צו פעראנטווארט-ליכקייט.

אויף 100 מענשען רויכערן 99

די איינציגע אונשעדליכע פאר'ן געזונד פאטענ-טירטע 4-ווארטקאווע גילזען זענען

„OSMAN"

דאס ביורא פון יודישען וועלט קאנגרעס אין לאדז

צונעטרעטען צו ארגאניזירען ארבייט אויף דער לאדזער פראווינץ

אין צוזאמענהאנג מיט די פיל ווענדונגען פון פערשידענע אָרגאַניזאַציעס און יחידים פון דער לאָדזער פּראָווינץ, האָט דער קאָמיטעט פאַרן יודישען וועלט־קאָנגרעס בעשלאָסען צו אָרגאַניזירען קאָמיטעטען אין די אַלע שטעט און שטעטלעך פון דער לאָדזער וואָיעוואָדזשאַפט. צו דעם צוועק האָט דאָס ביוראָ פון י. וו. ק. אין לאָדז שוין ארויסגעשיקט דעם ערשטען צירקולאַר מיט אַן אַנקעטע־פּויגען, צו אַלע קהלות, פּאַרטייען און ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס אין דער לאָדזער וואָיעוואָדזשאַפט.

דער קאָמיטעט פאַרן יודישען וועלט־קאָנגרעס ווענדעט זיך דורך דער פערמיטלונג פון דער צייטונג צו די אַלע קהלות און אָרגאַניזאַציעס פון דער לאָדזער פּראָווינץ ווי אַמשנעלסטען צוריקצושיקען די אַנקעטעס, ווייל דער קאָמיטעט וועט שטעהען אין קאָנטאַקט, נאָר מיט די שטעט, וועלכע וועלען צוריק שיקען אויסגעפילטע אַנקעטע בויגענס.

„הלפיד" — ארגאן פון דער ישיבות־יוגענד

וואַרשא (יט"א) יט"א האָט ערהאַלטען פאָלגענדען קאָמוניקאַט:

עס האָט אָנגעהויבען צו ערשיינען א גרויסער חודיז־העפט א. נ. „הלפיד" אונטער דער רעדאַקציע פון שמעון שוואַרצמאַן אלס אָרגאַן פון ישיבות „אגן תורה־לערנענדע יוגענד, אַרויסגעגעבען דורך דעם גרויסען בית־המדרש לרבנים מתיבתא" אין וואַרשע.

דער „הלפיד" ענטהאַלט הלכה'שע און ליטעראַריש־וויסענשאַפטליכע אַפּטיילונגען, אין וועלכע עס בעטייליגען זיך די גרעסטע גאוני־התורה און אָרטאָדאָקסישע שריפטשטעלער און דענקער.

אַדרעס פון דער רעדאַקציע:

Redakcja Hałapid, Warszawa, Sto-Jerska 18, m. 12, Szwarcman

ראַדיאָ־פּראָגראַם

מיטוואָך, דעם 30־טען דעצעמבער

6.33 גימנאַסטיק, 6.50 מוזיק (פּליטען), 7.15 ידיעות, 7.35 מוזיק (פּליטען), 11.57 צייט־סיגנאַל, 12.03 קאָנצערט, 12.40 ידיעות, 12.50 שמועס, 1 פּליטען, 2.57 לאָדזער בערזע, 3.15 ווירטשאַפטליכע ידיעות, 3.40 מעלאָדיעס פון „ציגוינער באַראָן", 4.10 שמועס פאַר עלטערע קינדער, 4.25 קאָנצערט פון לאָדזער סאַלאָן־אָרקעסטער אונטער דיר. פון טעאָדאָר רידער, 5 רעפּעראַט, 5.15 סאָליסטען - קאָנצערט, 5.50 פעליעטאָן, 6 אַקטועלער שמועס, 6.10 ספּאָרט־ידיעות. 6.20 מוזיק (פּליטען), 7 „פּראַנעק" — נאָוועלע, 7.20 מוזיק צו טאַנץ, 8.45 אָווענד־ידיעות, 8.55 אַקטועלער שמועס, 9 שאָפּען־קאָנצערט, 9.30 קאַמעראַל - קאָנצערט (פון ווילנע), 10 עקספּערימענטאַלער הערשפּיל, 10.40 טאַנץ־מוזיק.

Doktór Z.

HENRYKOWSKI

ספּעציעל־אַרצט פאַר מענער - שוועכע, ווענערישע און הויט־קראַנקהייטען

טראַוגוטאַ 9, טעל. 262-98

נעמט אָן פון 8—1 און פון 5—9 אָווענט

זונטאָג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאָג

פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזען

Dr. med.

HALTRECHT

ספּעציעל־אַרצט פאַר הויט־, געשלעכטס־קראַנקהייטען און מענער־שוועכע

האָט זיך איבערגעצויגען פון פּעטריקאָווער 10 אויף

161 פּיעטריקאָווער 161

טעל. 245-21.

פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצאַ־פּרייזען

Dr. med. Trepman

ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט־קראַנקהייטען.

בעהאַנדלונג פון מענער־שוועכע.

זאַוואַדזקאַ 6, טעל. 234-12

נעמט אָן פון 8—11 נאָכמ. און פון 6—8 אָווענד

Dr. med. H. LUBICZ

ספּעצ. פאַר הויט ווענערישע קראַנקהייטען און מענער־שוועכע

האָט זיך איבערגעצויגען פון ציגעל־גאַס 7 אויף

69 פּילסודסקיעגאָ 69

(רוג נאַרוטאָוויטשאַ) טעל. 141-32

נעהמט אָן פון 8—10 פריה, 12—2 און 5—8 אָוו.

זונטאָג און חגאות פון 9—11 פריה.

1־טע לעטשניצע

מיט שטענדיגע בעטען

פאַר כירורגיע פון צייהן, קיהן־באַקען און יאַסלעס

פון Dr. med.

Sadokierski

פּיעטריקאָווער 56, טעל. 129-77.

עמפּפאַנגס־שעה'ן פון 9 פריה ביז 12 בייטאָג.

בעצאהלט אייער חוב

(דרינגענדער אויפרוף)

טרויעריג איז די לאַגע פון די אַלמנות און יתומים פון די קדושים ר' יוסף בערקאָוויץ און ר' ישראל זענדעל ז"ל, די חטאות־הקהל פון יודישען לאָדז, וועלכע זענען אומגעקומען דורך א רוצחישע האַנד דעם 9־טען נאָוועמבער. אַלע לאָדזער יודען זענען שולדיג א חוב די דאָזיגע שווער־געפּרובטע משפחות, צו לינדערן זייער צער, צו זיכערן זייער קיום; אָבער נישט אַלע האָבען שוין דעם דאָזיגען הייליגען חוב אָפּגעצאָהלט.

דער הילף־קאָמיטעט רופט דעריבער אַלע, וועלכע האָבען נאָך נישט פּערזענליך צו דער דאָזיגער הילפס־אַקציע — זיי זאָלען דאָס תיכף טון.

זאָל יעדער לאָדזער יוד, יעדע יודישע פרוי און קינד אייַלען מיט הילף למובת דעם הייליגען צוועק!

הילף־קאָמיטעט לטובת די משפחות פון די קדושים בערקאָוויץ און זענדעל ז"ל

נ. ב. נדבות נעמען אָן: דיסקאָנטאָ־באַנק, פּעטריקאָווער 43, קרעדיט - באַנק פּעטריקאָווער 29, באַנק־הויז פר. טויב, פּעטריקאָווער 17, באַנק־הויז י. הירשבערג, פּעטריקאָווער 24, קאָמערץ־באַנק, פּעטריקאָווער 26, באַנק פאַר האַנדעל און אינדוסטריע, פּעטריקאָווער 6, קליינהענדלער־באַנק אַנראַדאָווא 2, יודישע קהלה, פּאָמאָרסקאַ 18, צענטר. יודישער סוחרים־פעראיין פּעטריקאָווער 10.

דער הילף־קאָמיטעט למובת די משפחות בערקאָוויץ און זענדעל ביי דער ארבייט

ס'איז געבליבען אין גאַנצען נאָך עטליכע טעג צו זאַמלען געלד. דעריבער מאַכט האָט זיך פערשטאַרקט די זאַמעל־אַקציע און ס'פליסען אריין אין קאָמיטעט גרעסערע און קלענערע נדבות.

אין כמעט אין אַלע יודישע באַנקען און גרעסערע האַנדעלס־הייזער ווערט געזאַמעלט לטובת די עלענדע פאַמיליעס. אויך אין פערשידענע שוהלען און שולען האָט מען געזאַמעלט פאַר דעם דאָזיגען צוועק.

אַזוי איז געזאַמעלט געוואָרען אין בית התפלה פון „מחזיקי חולים" 23,50 זל. אין „בית יעקב" און אנדערע.

צו אונזערע לעזער!

א הויך דעם אויסערגעוועהנליך שפּאַנענדען ראָמאַן, וואָס דרוקט זיך טעגליך אין

„נייעם פאָלקסבלאַט"

א. נ.

„דער גורל פון א פרוי"

וואָס האָט אַן'אונגעהויערען ערפאָלג ביי אונזערע לעזער, הויבט זיך אָן די טעג צו דרוקען אין „נייעם פאָלקסבלאַט"

א צווייטער ראָמאַן

ספּעציעל פון לאָדזער לעבען.

שוין דער נאָמען אַליין פון ראָמאַן וועט אַרויסרופען די גרעסטע אויפמערקזאַמקייט ביי אַלע לאָדזער יודען.

פּרטים קומען.

8־ונג, האנדווערקער און לערן־יונגלעך!

היינט און מארגען—דער לעצטער טערמין צו רעגיסטרירען די לערן־יונגלעך אין דער האנדווערקער־קאמער

די געזעלשאַפט „אָ"ט" אין לאָדז ווענדעט זיך מיט דעם דאָזיגען אויפרוף צו אַלע האַנדווערקער, וואָס זענען בערעכטיגט צו האַלטען לערן־יונגלעך און זענען נאָך ביז איצט נישט רעגיסטרירט, — זיי זאָלען נאָך מיט'ן פון די לעצטע צוויי טעג אויסנוצען דאָס רעכט, וואָס זיי האָבען צו רעגיסטרירען זייערע לערן־יונגלעך דירעקט אין דער האַנדווערקער־קאַמער.

די דאָזיגע הנחה מוז אויסגענוצט ווערען אין דער פולער מאָס, ווייל עס שטייט אין קאָן די עקזיסטענץ און די צוקונפט פון דער האַנדווערקער־יוגענד.

ווער עס וועט דורכלאָזען דעם דאָזיגען טערמין וועט בעגיין א פערברעך סיי געגען זיך, סיי געגען זייערע לערן־יונגלעך, וואָס וועלען נישט האָבען קיין מעגליכקייט זיך צו לעגאַליזירען. קיינער טאָר אויף זיך נישט נעמען די דאָזיגע אחריות און אין דער לעצטער מינוט דערפילען זיין חוב.

די ווענדונג אין דער האַנדווערקער־קאַמער האָט פאָלגענדען טעקסט, וועלכען מיר געבען דאָ:

Do

Izby Rzemieślniczej

w————

————————

imię i nazwisko.

Z zawodu————

urodz. w r ———— w————

zam. w————

przy ul.———— Nr.————

Zgłoszenie.

Powołując się na okólnik Nr. 28 Ministerstwa Przemysłu i Handlu z dnia 15 maja 1926 r. Nr. P.A.III.1 100 w sprawie egzaminów czeladniczych, punkt 2) ust. 1 i 2, w myśl którego należy dopuszczać do egzaminu czeladniczego kandydatów, którzy ukończyli naukę u osób, nieposiadających prawa kształcenia terminatorów, jeśli umowa o naukę będzie zarejestrowana przed 1 stycznia 1937 r., a ponadto rejestracja może być dokonana na podstawie zgłoszenia przez samego terminatora lub jego ojca, jeśli zostanie ono potwierdzone przez pryncypała —

mam niniejszym zaszczyt zgłosić, iż między———mną a pryncypałem

————————

imię i nazwiska pryncypała.

zamieszkałym w———— przy ul.————

posiadającym kartę rzemieślniczą Nr.———— wydaną przez Zarząd Miejski w Łodzi dn.———— została zawarta na przeciąg lat———— umowa o naukę w rzemiośle———— trwająca od———— 193—— r.

Jednocześnie proszę o łaskawe zarejestrowanie powyższego zgłoszenia.

———— dn. 193—— r.

————————

Podpis terminatora.

Wobec niepełnoletności terminatora potwierdza powyższe zgłoszenie.

————————

Podpis ojca lub opiekuna.

Potwierdzam dane zawarte w zgłoszeniu powyższem.

———— dn.————

————————

podpis pryncypała.

מוזיקאלישע נאטיצן

צווייטער סימפאנישער פרימארגען־קאנצערט פון דער „קולטור־ליגע"

ס'איז צו בעוואונדערען די ריהרעוודיגקייט פון דער דאָזיגער געזעלשאַפט, וועלכע זוכט מיט אַזויפיל עקשנות צו בערעכטיגען איהר נאָמען „קולטור־ליגע" פלאַנצט און זייהט בעזונדערס די מוזיקאַלישע קולטור טיף אין די פאָלקס־מאַסען.

ווען די מאָר־קאָנצערטען זענען שוין אַזוי בעקאַנט און פּאָפּולער זוכט די געזעלשאַפט צו פערשטאַלטען פעריאָדישע סימפאָניע־פריהמאָרגענס כדי צו בעקענען אַט די מאַסען מיט קלאַסישע, ראָמאַנטישע און מאָדערנע מוזיק.

דער ערשטער פריהמאָרגען־קאָנצערט האָט שוין דער אָרקעסטער מיטגעווירקט צו פערשענערען די כאָר־געזאַנגען און ווען דאָס האָט שטאַרק אויסגענומען ביים ברייטען עולם האָבען זיי פעראַנשטאַלטעט א צווייטען פריהמאָרגען אויסשליסליך פון סימפאָניע־אָרקעסטער מיט פידעל־סאָלאָ.

מענדעלסאָן, איפּאָליט־איוואַנאָוו, ליסט, סאַראַסאַטע, ביזע — זייערע ווערק זאָלען אויך אַמאָל געהערט ווערען דורך די אַרבייטער מאַסען, זאָל די דאָזיגע העררליכע מוזיק איבערגעהן איבער זייערע חושים, כדי זיי זאָלען קענען מיט אַן'אָפּגערישטען דורך דער שעהנער מוזיק, געמיט צוטרעטען צו זייער שווערע אַרבייט, די אידעע מוז נאָך גערוהמט און געלויבט ווערען.

די וויאָלין־סאָלאָ פון דעם יונגען הויך־טאַלענטירטען מאַרצעלי נוימילער אין מענדעלסאָנס פידעל־קאָנצערט, האָט געפונען א בעזונדערען אָפּקלאַנג ביי דעם גרויסען פערזאַמעלטען עולם, וועלכער האָט דעם קינסטלער געדאַנקט מיט שטורמישע אַפּלאָדיסמענטען.

ה' נוימילער איז אין סטאַדיום פון ענטוויקלונג אָבער די ענטוויקלונג לייזער געהט אָדורך אָהן אַוואַריאַטאַטירער קאָנטראָל, זיין ענטוויקלונג מוז פאָר קומען אונטער דער אויפזיכט פון מייסטערס, דאַן קענען מיר ערוואַרטען פון איהם עפּעס גרויסעס.

מיר ווינשען דער ריהרעוודיגער קולטור־ליגע ווייטערדיגער הצלחה אין דעם וועג, וועלכען זי געהט צו פּאָפּולאַריזירען שעהנע מוזיק צווישען די ברייטע יודישע פאָלקס מאַסען. דעם קאָנצערט האָט מיט גרויס מוזיקאַלישער געשיקטליכקייט דיריגירט דער פעראיינס דיריגענט ה' טעאָדאָר רידער.

D-ski

טעאטער, מוזיק און פערזוויילונג (קאָמוניקאַטע)

היינט צום לעצטען מאָל „צירוליק וואַרשאַווסקיי"

אין פּוילישען טעאַטער, ציגעלניאַנאַ 27, גיט „צירוליק וואַרשאַווסקי" היינט די לעצטע פאָרשטעלונג 8.15 אין אָווענד.

לודוויק סאָלסקי היינט אין „קאַרגען"

אין שטאָטישען טעאַטער טרעט היינט 8.30 אָווענד אויף דער מייסטער לודוויק סאָלסקי אין מאָליערס „דער קאַרגער".

די אָפּערע „צירוליק סעווילסקיי" פון ראָסיני מיט עווא באַנדראָווסקאַ - טורסקאַ אין לאָדז

דער ענערגישער דירעקציע פון דער לאָדזער פילהאַרמאָניע איז געלונגען צו פערקאָנטראַקטירען אויף אַן'אייַן־אייַנציגען אָווענד די וועלט־בעריהמטע זינגערין באַנדראָווסקאַ טורסקאַ. דעם בעקאַנטען באַריטאָן יערזשי טשאַפּליצקי, ז. מאַסאַטש. ה. טערענקאַטש און באָלעסלאַוו פּילאַנסקי, וועלכע וועלען אויפטרעטען אין דער אָפּערע פון ראָסיני „צירוליק סעווילסקי" אין 3 אַקטען זונטאָג דעם 3 יאַנואַר 1937 מיט'ן אָנטייל פון כאָר פון דער וואַרשאָווער אָפּערע.

קורט קאַטש אין לאָדז

דער בעוואוסטער יוד'ש־דויטשער שוישפּילער קורט קאַטש וועט אויפטרעטען אין לאָדזער פילהאַרמאָניע אין 3 פאָרשטעלונגען ד. ה. פרייטאָג דעם 1־טען יאַנואַר 9 א זייגער אין אָווענד און שבת דעם 2 יאַנואַר 4.15 נאָכמיטאָג און 9 א זייגער אָווענד אין דער אויסגעצייכענטער אַקטועלער פּיעסע „דאָס קינד".

די פּיעסע אין דער אויפפיהרונג פון קורט קאַטש מיט דער בעקאַנטער אַרטיסטין ראָמאַ לערער און אַנסאַמבל האַלט בעת דער פאָרשטעלונג אין שפּאַנונג דעם צושויער.

שבת, א גרויסע הנחה - פאָרשטעלונג „דער קאַרגער מיט לודוויק סאָלסקי אין שטאָטישען טעאַטער

די געז. „קולטור־ליגע" אָרדענט איין שבת דעם 2־טען יאַנואַר 4.30 נאָכמיטאָג אין שטאָטישען טעאַטער א גרויסע און לעצטע הנחה - פאָרשטעלונג פון מאָליער'ס קלאַסישער קאָמעדיע „דער קאַרגער" מיט'ן וואונדערבאַרען אַרטיסט לודוויק סאָלסקי אין דער הויפּט־ראָל. די פאָרשטעלונג איז די שענסטע אין היי־יאָהריגען רעפּערטואַר פון שטאָטישען טעאַטער. סיי דער העררליכער צוזאַמענשפּיל פון גאַנצען אַנסאַמבל, סיי די פּרעכטיגע רעאַציע פון דעם פענאָמענאַלען אַרטיסט סאָלסקי פערוואַנדלען די פאָרשטעלונג אין אַן'ערשט־ראַנגיגער קינסטלערישער אַטראַקציע. עס אונטערליגט נישט קיין שום ספק, אַז די פאָרשטעלונג וועט אַראָפּ מיט דעם גרעסטען דערפאָלג.

Dr. med. L. Berman

ציגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07

ספּעציעל־אַרצט פאַר מענער - שוועכע־פע הײַלונג און סעקסועלע בעראַטונג

נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָווענד.

זונטאָג פון 9—1 פאַרמיטאָג

פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזען

WESOŁY SYLWESTER u wojażerów Sienkiewicza 3/5.
Atrakcje, niespodzianki, Doborowa orkiestra, Bufet tani, obficie zaopatrzony. Bilety w sekretarjacie stowarz.

REPERACJE WIECZNYCH PIÓR najlepiej, najszybciej uskuteczn. warsztaty reper. F-my A. J. OSTROWSKI i S-cy PIOTRKOWSKA 55, tel. 203-54.

NOWOCZESNE **Dr. Jungh wieczne pióro** poleca **JERZY MILL** Łódź. Piotrkowska 73
Wielki wybór wiecznych piór wszystkich firm.

קלאנג-קינא **CAPITOL** זאוואדזקא 16

דעמאנסטרירט די בעסטע פילמען! הייגט אימפאנירענדע פרעמיערע!
„Anthony Advers“
דאס גרויסע גיגאנטישע פילם-מייסטערווערק. שטאלץ פון דער פראדוקציע Warner Bros First National
FREDRIC MARCH, OLIVIA DE HAVILLAND, אנסאמבל העלדישע עפאפיי פון ליבע און אפפערונג, אין דער שפיץ פון בעדייטענדען
ANITA LUISE :רעזשי Mervyn Lekoy — פרייזען פון די פלעצער אייך אלע סעאנסען פון 54 גר.

BUCHALTER - BILANSISTA
L. WARSZAWSKI
Łódź, Południowa 20, m. 62
ma godziny wolne.

קליינע אנאנסען
1 זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

פערשידענעס

ס'איז פערלוירען געווארען דעם 29/12 1000 נאדלען טיסטעם M. A. D. וועלכע האבען פאר דעם פינדער קיין ווערט נישט. ביטע אפצוגעבען געגען בעלוינונג צו דער פירמע „Igła“ פיל-סודסקיעגא 25.

סוחרים, פאבריקאנטען און אנגע-שטעלטע! בוכהאלטער-בילאנסיסט פיהרט האנדעלס-ביכער פון פערשידענע בראנ-זשעס — נעמט אן נאך איינעע פירמעס. לערנט אויס בוכהאלטעריע אויף מאשין-שרייבען פראקטיש און גרינדליך. אינפאר-מאציעס: צעגעלניאנא 25, וו. 35.

Zaginął kwit kaucyjny z Elektrowni Łódzkiej na imię Abrama Izbickiego, zam. w Łodzi, Sierakowskiego 35.

Zagubiony został kwit kaucyjny z Elektrowni Łódzkiej na zł. 15.— na imię Fajman Abram, Łódź, Traugutta 11

Uwaga: Kupię elektryczną wiertarkę ręczną w dobrym stanie. Oferty sub „J.“

Korespondent większej spółki akcyjnej, pierwszorzędny fachowiec, załatwia korespondencję w jęz. polskim, angielskim i niemieckim. Przyjmie pracę na 2—3 godziny dziennie. Oferty sub „Korespondent“ do administracji N Folksblat“

BUCHALTER-PODATKOWIEC na stanowisku zaprowadza i prowadzi księgi handlowe w większych i mniejszych przedsiębiorstwach. Sporządza bilanse Organizuje również księgowość przebitkową. Za uznanie ksiąg gwarantuje kaucją. Opłata przystępna. LEON KRELL, Piotrk. 79, m. 40, tel. 145-64.

Buchalter-bilansista, Korespondent polsko niemiecki ma godziny wolne. Pierwszorzędne referencje, długol. praktyka. Zawadzka 32, m 16, tel. 179-29.

שרייבען שעהן און שנעל
לערנט אויס דער בעוואוסטער קאליגראף ל. בערמאן אין 15 לעקציעס. אויך ווערט אויסגעלערנט שרייבען א גוטען יודישען בריף אין 15 לעקציעס אפילו דעם, וואס קאן גארנישט שרייבען. די עלטער שפילט נישט קיין ראלע. די פרייזען—צוגענגליך אלעע 1-טער מאי 4, ביי ליפשיק.

וויכטיג פאר אלע!
כריסבוינגען, מאנהערטען, רעגנוונגען, מעטערטאנדוטס, חתונה-קארטען, טערש. עטיקעטען,
מיטען-עטיקעטען, מעס-ביכער, ברוים-עטיקעטען, טריקא-עטיקעטען, שטרימף באנדעראל און מהיטאריזשען,
מיט די מאדערנסטע שריפט עפפעקטען
די שנעל-דרוקעריי
בראמבערג
לאדז, צעגעלניאנא 8 טעל. 255-09

די ביליגסטע קוועלע פון צלעראט
נייע = מאשינען,
טיילען, נאדלען אז"וו איז ביי
Skład maszyn do szycia
Singer i Lachman
Łódź, Zydowska 2,
telefon 246-73.

Dr. med.
P. Braun
ספעצ. פאר טריפער, סיפילים און הויט - קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
צעגעלניאנא 4, טעל. 100-57
נעמט אן פון 8—2 מיטאג און פון 4—9 אוו.
ספעציעלער ווארטע-זאל פאר פרויען.
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

כעמיש-באסטעריאלאגישע לאבאראטאריום
פ. שאץ, לאדז
פיעטריקאווער 37

מעכאנישע שלאסעריי ווייסעריי!
פיהרט אויס
ביליג, שנעל, גוט
אדער ארט מאשינען=טיילען
J. Reder, Łódź,
11 Listopada 11/13
רוג זאכאדניא

בעקומען אויסצייכנונגען און א גאלדענעם מעדאל אויף די אויסשטעלונגען אין די גרעסטע שטעדט פון איירפא און אין תל-אביב (ארץ-ישראל)

פאדערט אין אלע אפטייקען, אפטיק-סקלאדן און פארפומעריעס.
Fabr. Chem. Kosm. „Pharmachemja“, Bydgoszcz.

Dr. med.
Michał Eljasberg
CHIRURG
przeprowadził się
na ul. Zachodniej 63
tel. 117-87.

לעטשניצע
פאר ווענערישע-קראנקע מענער - שוועכע און הויט-קראנקהייטען
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
פיעטריקאווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אוונט.
פרויען און קינדער נעמט אן א פרויען-דאקטאר פון 11-1 און פון 5-7 אוונט.
א בעראטונג 3 זל.

ד"ר העללער
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער - שוועכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט
זונטאג פון 10—2 מיטאג.
פאר פרויען - א ספעציעלער ווארטע-זאל
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

Doktór
A. S. TENENBAUM
אינערליכע קראנקהייטען (ספעציעל לונגען)
Piotrkowska 109
tel. 220-25.
נעהמט אן פון 6—8 אווענד.

Dr. **B. Hurwicz**
Choroby skórne i weneryczne
Piotrkowska 10
נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב — פון 8 ביז 1 בייטאג

צו דער אויפמערקזאמקייט פון די ג' דאמען!
שיינט אייערע האר!
ווארפט אפ זעמפל. בליסיגקייטען פון אנאנימער פראדוקציע. פערלאנגט פון אייער פריזיער, ער זאל מאכען א דויערהאפטיגע אנדולאציע נור מיט דער פליסיגקייט
ORIGINAL-WELLA
Original-Wella בעשיצט ווארגפעלטיג אייערע האר געגען פערניכטונג.
מ'בעט אכטונג צו געבען אויף די פאבריקס-מארקע WELLA

וויכטיג פאר ברוך-קראנקע

(רופטורע) זאווי פון פערקרימונגען פון רוקען-ביין (הויקערס), פאראליזשען, ביין-שווינדזוכט, פלאטפים און פערשידענע אנדערע פערקריפלונגען-ליידענדע.
פאר פערשידענע ארט רופטורען סערלטערטע און די געפערליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-באנדאזשען לויט מיין מעטאדע היילן און בעזייטיגען ראדיקאל יעדן איינציגן ברוך.

ביי מאגען און קישקע - זענקונג ספעציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע לייב-הייל-באנדאזשען.
פאר הויקערס ספעציעלע קארסעטען און גלייכהאלטערס.
געגען ביין-שווינדזוכט ספעציעלע ארטאפעדישע אפאראטען פון אלע סיסטעמען.
געגען שמערצענדע פלאטפים ספעציעלע ארטאפעדישע איינלאגען לויט גיפס-מאדעלען.
געגען קרומע אדערן ספעציעלע גומי-שטרימף לויט מאס.
קינסטליכע הענד און פיס
ספעציעלע הייל-ארטאפעדישע אנשטאלט
ספעצ. ארטאפעד
א. פעטריקעוויטש, לאדז
9 פיראמאוויטשא 9, טעל. 177-09 (פריהער אלגינסקא)
אכטונג! קראנקע מוזען זעלבסט ערשיינען.
טויזענטער דאנקזאגונגען קענען בעווייזען ווערען

Dr. med.
J. Nadel
ספעציאליסט פון אקושעריע- און פרויען-קראנקהייטען
אנדזשעיא 4, טעל. 228-92.
נעמט אן פון 10—12 און פון 5—7 אוו.
אין דער לעטשניצע בזשעזשינער 11
פון 12 ביז 1 בייטאג.

Dr. med. **Niewiażski**
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט - קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער - שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט, 1טער שטאק
נעהמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אווענט
זונטאג און יום טוב פון 9-1 נאכמיטאג.
ספעציעלער ווארטע - זאל פאר פרויען
נעמט אן פון 9-11 און פון 6-8 אווענט

D^r.^ med. **LEON FAMILIER**
אינערליכע און קינדער - קראנקהייטען
6. שערפיעו 37 בענעדיקטא
נעהמט אן פון 5—7 נאכם.

Dr. med.
M. TAUBENHAUS
צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
זגערזשער 11, טעלעפאן 246-09.
נעמט אן פון 8—9 פריה און פון 4—8 אוו

Dr. med. **J. PIK**
נערווען - קראנקהייטען, נערוואזיטעט סעקסועלע שוועכע
זגערזשער 24
נעמט אן פון 12 ביז 1.
פריוואט אל. קאשטשושקי 27
נעמט אן פון 5- 7 אווענד.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין-קראנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95.
צוריקגעקעהרט

אנאנסען - פרייז:
מאנטאג טעקסט — 18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט — 24 גר. אין טעקסט — 12 גר. פרייטאג און ערב יו"ט — 18 גר. פאר א מילימעטער-שורה אין דער זייט 10 שפאלטען.
אין טעקסט — 40 ר. פרייטאג און ערב יו"ט — 60 גר. פאר א מילימעטער-שורה. אין דער זייט 4 שפאלטען. נעקראלאגען: 20 גראשען א מילימעטער שורה (אין דער זייט 19 שפאלטען). קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל., יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גראשען. אויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט.

אבאנאמענטס-פרייז:
אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט צוטראגען אהיים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד — 7 זלאטעס א חודש; אמעריקא — 2 דאלאר א חודש.
פעהלערען וועלכע ענדערען נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוק פון די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס.
פאר'ן אינהאלט און טערמין פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט אהן איבעררייס

Za wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat“. Piotrkowska 21.